

Politseilicht

K. K-Ü. „TÕÕKOOL“

Tallinn, Pärnu mnt. 28. Tel. 462-56

NÕUKOGUDE LIIDU KIRJANDUSE KESKLADU EESTIS.

Suur valik raamatuid kõigilt aladelt ja uusimaid noote.

Tellimiste vastuvõtmine N. Liidus ilmuvaile ajalehtedele ja ajakirjadele.

Tähelepanu väärivad:

	Aastas	
	Nr. Nr. arv	Tellim. hind kr.
Вестник противовоздушной обороны	12	20,00
Химия и оборона	12	12,00

Laost võime pakkuda järgmisi raamatuid:

Алексеевский. Общий курс химии защиты. 378 стр.	6,00
Березин. Пожарная служба в условиях воздушного нападения 1939 г. 120 стр.	2,50
Вейцер и др. Химия и физика маскирующих дымов. 1938 г. 315 стр.	8,40
Житкова. Методика определения вредных газов и паров в воздухе. 1939 г. 155 стр.	4,80
Мельников. Основы хемсорбции. 1938. г. 212 стр.	5,60
Пожарский. Поздние и отдаленные отравления БОВ. 1939 г. 214 стр.	5,60
Радацкий. Практикум по токсикологии и теории поражения БОВ.	2,50
Савицкий. Частная паталогия и терапия интоксикации боевыми отравляющими веществами. 1939 г. 250 стр.	3,00
Соборовский и др. Химия и технология боевых химических веществ. 1938 г. 586 стр.	12,00
Эдере и др. Химическое оружие и его токсическое действие	6,50

Külastades meie ladu, võite tutvuda SSSR-i uuema kirjandusega ja ajakirjade proovinumbritega.

Nõudke ajalehekioskites ja raudteejaama raamatukappides N. Liidu ajalehtede ja ajakirjade üksiknumbreid.

Soovitame 1940. a. hooajaks

lepa vineerplaate

Eesti Mehaanilise Puutööstuse Aktsia Selts

A. M. Luther

Politseileht

ILMUB 2 KORDA KUUS

Nr. 23/24 (550/1)

Tallinnas, 22. detsembril 1939

XVIII aastakäik

KÄESOLEVAS NUMBRIS LEIATE: Ja maa peal rahu.. — A. Täheväli. — Lilith — J. Lemaitre. — Tagasivaade lõppevale aastale. — Saatuslik jõuluöö. — Telefoni tarvitamisest politseis. — Veksliseadustikust — O. Pärn. — Kodanliku õhukaitse korraldamisest elamus — R. Vaharo. — Võitlus kuritegevusega Ühendriikides. — Mida peab teadma mürgitussurma väliseist tunnuseist. — Pilk politseiametnike puhkekodude möödunud hooaja tegevusele. — Apašš Lattouche. — Lõppeva spordiaasta ülevaade — R. Parve — jm.

Jõulu-
tervitus

Ja maa peal rahu...

„Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu... inimestest hea meel!“
Luuka 2, 14.

Jälle on jõulud. Üle meie kodumaa linnade, metsade ja lumiste väljade kostavad jõulukellade helinad. Inimesed jäävad hetkeks seisatama. Suur pühalik rahu tungib vägisi igapäevasesse ellu, tungib meie eesti kodudesse ja inimese rahutusse südamesse. Ja selle kõige eel käib suur elevus. Igas kodus, olgu see rikas või vaene, tehakse ettevalmistusi jõuludeks.

Mis on siis õieti jõulupühade tõeline sisu, et need nii sügavalt haaravad meie hinge ja isegi igapäevast elu?

Seda näitab jõuluevangeelium, mis moodustab jõulupühade kõige olulisema osa.

Selles kõneldakse Jumala Isa lõpmatust armastusest patuse inimese vastu, suurest rõõmust, millest peavad osa saama kõik maailma rahvad, ja rahust maa peal... Sellest laulsid Petlema väljadel esimesel jõuluööl taevainglid ning sellest jutlustatakse ja lauldakse igal jõuluajal jälle uuesti.

Aga kas ei ole need nagu võõrad helid kuskilt kättesaamatult unelmatemaalt?! Tõeline maailm on ju sootu teissugune. Hoolimata aastatuhandete kestel peetud jõulukuulutusest ei ole seal armastust, ei tõelist rõõmu ega rahu.

Arvatavasti on seda kibedasti kogenud eriti need, kes seisavad meie riigikorra valvel. Need on vist küll saanud kogeda, et suure osa inimeste elus ei ole tasakaalu ega rahu. Tänapäeva inimese hing ja elu on täis vastolusid, rahutust ja lõhet. Ja just sellest kasvab palju õnnetusi ja häda nende eneste kui ka kaaskodanike ellu.

„Rahu maa peal“... Kus on see rahu?! Umberpöördu! Maa peal on sõda! Jälle on vallale pääsenud verine vaen ja viha rahvaste vahel. Ja see on haaranud kogu maailma. Ükski ei võinud arvata, et praegusel inimpõlvel tuleb veel teist korda läbi elada uue maailmasõja koledusi. Ja jälle on see ka meie kallile kodumaale nii lähedal, et vaikse ilmaga kostavad siia surmakuulutavad kahuripaugud...

Meie peame rahupühi kõige sügavamas tõsiduses ja vaikuses. On otsekui tormieelne rahu... Kas võib olla kellegi südames hingelise rõõmu, rahu ja vabaduse tunnet? Näib tõesti korduvat see kurb tõde nagu oli esimesel jõuluööl: Maailma Lunastaja ja Päästja tuli, ent tal ei olnud aset majas... Nii ei pääse meie südamesse ja kodudesse ka need taevaannid, mis käivad kaasas Õnnistegijaga. Ka neil ei ole aset meie elus...

Kõigest sellest hoolimata tulevad ometi jälle jõulud. Ja ei vaiki ka vana rõõmusõnum: „maa peal rahu, inimestest hea meel“. Ja see ei lakka kordumast igal aastal uuesti, meie lastele ning kasvavale eesti rahva uuele generatsioonile — kuni kord siin ja seal mõni süda ja kodu Õnnistegijale aset annab. Ja nende üksikute muutunud südame ja kodude kaudu kasvab uus, parem ja ilusam maailm, kus üksikuid inimesi ja rahvaid ühendab tõeline armastus, rõõm ja rahu.

Kristuse sündimisega sündis ühtlasi see uus rahu-, rõõmu- ja armastusemaailm. Ja jõulupühad on igal aastal uueks tõenduseks, et niisugune maailm on tõeliselt olemas. Ja ta on olemas seal, kus Kristus elule annab uue sisu ja mõtte.

Kus jõulud midagi muud ei ole kui vaid ilus traditsioon, muinasjutt lapsepõlve muinasmaalt, seal jääb tõeline jõulude sisu tabamata. Aga kus meid kannab elav usk maailma Lunastajasse, seal ei kao iial usk paremasse maailma, kus valitseb armastus, rõõm ja rahu.

Sestsaadik, kui Jumala Poeg ilmus inimeste keskele, ei tarvitse keegi enam kahelda Jumala armastuse lõplikus võidus.

Aga meie ei tohi unustada, et suured eluväärtused sünnivad suurte ohvritega. Seepärast on katolikumaades teede ääres sageli riste ning nende all Petlema-lapse häll. Need kaks käivad käsikäes: armastus ja ohver. Rõõmu, rahu ja armastust peame enesele võitma iseene ärasalgamise läbi. Ükski rahvas ei saa kätte vabadust ja rahu ilma võitluseta ning ohvrit. Ja sageli on veri nende taevaandide reaalne hind. Nii sündis Kolgata Kristuse lepituse vere läbi suur rahu Jumala ja inimeste vahel. Valmisolek elu andmisele ja iseene ohverdamisele on vabaduse ja rahu eeltingimused. Ja sellest ajast, kui Kristus kandis risti, on miljonid inimesed oma elu risti kannud mitte ägades ja lohistades, vaid kuninglikus vabaduses ja julguses.

Rahu maa peal ja tõeline rõõm sünnib läbi valu ja ohvri. Siis peame olema valmis isennast andma sellele Issandale ja Kuningale, kes tuleb meile jõululapsena ja on ometi nii tugev, et ta võib kogu maailma muuta armastuse-, rõõmu- ja rahumaailmaks.

ALEKS. TÄHEVÄLI,

Tallinna Jaani Koguduse õpetaja.

Lilith

J u l e s L e m a î t r e

(de l'Académie française)

1. Aga kui Jeesus oli sündinud Petlemmas, Juudamaal, kuninga Heroodese ajal, vaata, siis tulid targad hommiku poolt Jeruusalemma ja ütlesid:

2. Kus on see sündinud Juuda rahva Kuningas? sest meie oleme tema tähte näinud hommikumaal ja oleme tulnud teda kummardama.

3. Aga kui kuningas Heroodes seda kuulis, ehmatas tema väga üra ja kõik Jeruusalemi temaga.

4. Ja tema kogus kokku kõik ülemad preestrid ja kirjatundjad rahva seast ja kuulas neilt, kus Kristus pidi sündima.

5. Aga nemad ütlesid temale: Petlemmas, Juudamaal, sest nõnda on prohveti läbi kirjutatud:

6. Ja sina, Petlem Juudamaal, sina ep ole milgi kombel vähem Juuda vürstide seas, sest sinist peab välja tulema see Valitseja, kes minu Israeli rahvast peab kui karjane hoidma.

Matt. 2, 1—6.

Kuningas Heroodese tütar printsess Lilith lammas purpurses voodis ning oli vajunud mõtteisse. Ta neegrist ümmardaja Noun kiigutas ta pea kohal sulgedest lehvikut ning ta lemmikkass magas ta jalge ees. Printsess Lilith oli viieteistkümne aastane; ta silmad olid sügavad nagu õõ ja suu see meenutas ibiskuse õit.

Ta mõtles oma emale, kuninganna Marianele, kes oli surnud juba siis, kui Lilith oli veel väikene. Ta ei teadnudki, et isa oli surmanud ta ema armukadeduse hoos.

Kuid selle eest ta teadis seda, et isa hoidis kuninganna surnukeha meesse ning lõhnaõlidesse balsameeritult peidus kusagil kaugel varjulises

ruumis ja et ta käis seal sageli salaja valamas pisaraid.

Siis suunas ta mõtted oma isale, kuningas Heroodesele, kes oli alati nii sünge ja täis sapist tuska. Vahest sulges ta ennast oma tuppa ning siis võis sealt kuulda õigeid ning nuttu, sest siis nägi ta uuesti oma vaimusilme ees elusatena neid, keda ta oli lasknud surmata oma pika valitsemisaja kestel: oma külimeest Kostobari, oma naist Mariannet, printsess Lilithi vendi Aristobule'i ning Aleksandrit, oma ämma Aleksandrat, selle poega Antipateri ja paljusid teisi.

Ja ehkki Lilith polnud kõiges selles teadlik, sisendas talle isa ikkagi suurt hirmu.

Ta mõtles ka juutide poolt oodatud Messiale, kellest talle sageli oli jutustanud ta surnud amm Egla. Vaatamata sellele, et Messias pidi saama kuningas Heroodese aujärjele, tärkas temas soov näha seda oodatud Messiat. Kuid selle imeväärse sündmuse kauge ning seletamatu külgetõmbejõud juhtis mõtted kõrvale sellest, kuidas see soov pidi täituma.

Viimaks ta mõtted kandusid oma poolde Zebouda pojale, väikesele Hozaelile, kes elas Petlemas. Hozael oli aastane poisipõngerjas, kes naeris ja hakkas juba rääkima. Printsess armastas teda õrnalt. Peaaegu iga päev laskis ta oma hobueeslid rakendada seeditõnuust vankri ette ja käis ühes oma neegrist ümmardaja Nouniga vaatamas väikest Hozaeli. Nüüd mõtles Lilith kõigele selle, ning ka sellele, et ta oli täiesti üksinda siin maailmas, ja et ilma väikese Hozaelita oleks ta tundnud igavust.

*

Siis Lilith läks aeda, et jalutada suurte, põliste sükomooride vilus. Seal kohtas ta vana Za-

bouloni, kes oli varemalt olnud kuninga ihukaitses pealik. Heroodes oli asendanud oma juutidest koosneva ihukaitses rooma sõduritega, kuid tundes täielikku usaldust vana Zabouloni vastu, oli ta jätnud tema hooleks lossi selle osa järelevalve, kus elas printsess Lilith. Vana Zaboulon, kes oli juba mitmendat aastat täiesti jõuetu ning vilets, soojendas ennast kivisel pingil päikesepaistel. Raskuste koorma all, mida ta oli tunnud oma pika ja raske teenistuse kestel, oli ta tugev kogu nii küüru vajunud, et ta lai, hall habe ulatus põlvini.

„Sa oled nii kurb, Zaboulon?“ ütles printsess.

„Ma kuulsin ühelt tsentuuripealikult, et kuningas on käsu annud surmata homme koiduajal kõik Petlema lapsed, kes on alla kahe aasta.“

„Ja mis pärast siis?“ päris Lilith. — „Targad on kuulutanud, et Messias on sündinud. Kuid kellelgi pole teada, kuidas võib teda ära tunda; ega targad pole ka enam tagasi tulnud ütleva, kas nad on teda leidnud ning kus kohal. Lastes hukata kõik Petlema väikesed lapsed, on kuningas kindel, et ka Messias ei pääse tema käest.“ — „See on tõsi“, ütles Lilith. „See on tõesti väga hästi mõeldud!“ Ning pärast mõtisklemist ta jätkas: „Kas on siis võimalik teda näha saada?“

„Keda?“

„Messiat!“

„Selleks, et teda näha, on tarvis enne teada saada ta viibimiskoht.“

„Ning kuigi oleks see teada, kus ta viib, ei tarvitseks küll kuningal sugugi lasta maha tappa kõik Petlema väikesed lapsed.“

„See on tõsi.“ ütles Lilith. Ja ta jätkas tāsase häälega, nagu tundes hirmu oma sõnade üle: „Mu isa on väga halb ja õel!“

Ning siis, nagu meelde tuletades midagi, küsis ta äkki vanalt sõdurilt. „Kuidas on siis lugu väikese Hozaeliga?“ — „Väike Hozael peab samuti suurema nagu kõik teisedki temavanused lapsed, sest sõdurid otsivad kõik majad ükshaaval läbi.“ „Kuid ma olen kindel, et Hozael pole sugugi Messias. Kuidas peaks see küll võimalik olema, et ta on Messias, seda ma küll ei suuda mõista, sest ta on mu poolde poeg.“

„Paluge oma isa, et ta annaks talle armu!“ ütles Zaboulon.

„Ma ei julge seda ialgi teha!“ vastas Lilith. „Ma lähen ühes Nouniga Hozaeli juurde ja toon ta siia ning peidan ta oma tuppa. Siin on ta kindlas kohas, sest kuningas ei käi kunagi minu toas ega tule ka ialgi mõttele, et poiss võiks siin viibida.“

*

Lilith, lasknud rakendada hobueeslid oma seeditripuust vankri ette, sõitis oma ümmardaja Nouni saatel Petlema, astus oma poolde juurde sisse ning ütles: „Sellest on juba tükk aega, kui ma viimati nägin Hozaeli. Ma tahan teda enesega kaasa viia lossi ning hoida teda seal ühe päeva ja öö. Et lapsuke on juba rinnasaamisest võõrdunud, siis ei vaja ta enam sinu hoolt. Ma kingin talle hüatsindist kuue ja pärlikee.“

Ta ei lausunud sõnagi Zeboudale sellest, mida oli kuulnud Zaboulonilt, sest nii suurt hirmu tundis ta kuninga vastu. Kuid ta märkas peagi, et Zebouda nagu löi hiilgele ebatavalisest rõõmust.

„Miks oled sa nii rõõmus?“ küsis ta. Zebouda kõhkles hetkeks ning vastas siis:

„Printsess, ma olen rõõmus seepärast, et te armastate mu poega.“

„Kus on siis su mees?“ küsis printsess. Ning Zebouda vastas uuesti kõheldes:

„Ta siirdus mägedesse koguma oma karja.“

Noun peitis väikese Hozaeli oma rõivaste alla. Lilith ja ta ümmardaja jõudsid tagasi lossi just sel ajal, kui päike oli parajasti loojumas Jeruusalema taha.

*

Lilith, jõudnud oma tuppa, aetas väikese Hozaeli oma põvedele; lapsuke naeris ning tahtis kinni hakata ta kõrvarõngaste ripatseist. Kuid Noun, kes keetis kõrvaltoas maisiputru lapsele, jooksis äkki oma käskijanna juurde ning hüüdis: „Kuningas tuleb!“ Lilith jõudis veel suuri vaevu peita Hozaeli ühe suure korvi põhja, mille kattis kärmesti kinni kireva siidi ning villakuhjaga. Kuningas Heroodes astus tuppa raskel sammul; ta oli tugevasti küürus ning ta verest täitunud silmad vaatasid rahutult ringi. Kõlistades oma kuldseid rõngaid ning käevõrusid, sammus ta mööda tuba edasi. Ta koon tõmbles tugevasti, mis pani värisema kogu ta palmitsetud habeme. Siis ta seisatas hetkeks ning tähendas pöördudes printsessi poole: „Kust sa tuled?“ Ning küsiti vastas: „Jee-rikost!“ Lilith tõstis kuninga poole oma rahulikult silmad. „Oh, küll tal on suur sarnadus temaga!“ pomises endamisi Heroodes. Samal silmapilgul kuulus tasast hääliitsust korvist.

„Kas sa oled vait!“ ütles Lilith, pöördudes oma kassi poole, kes tukkus rahulikult vaiba serval. Ning siis ütles ta kuningale: „Isa, te näite olevat nii kurb. Kas te tahate, ma laulan teile midagi?“

Võtnud kätte tsitri, hakkas ta laulma laulu, mis oli pühendatud roosidele. Kui ta oli lõpetanud, pomises kuningas jälle endamisi:

„Oh, see on ju sama hääl!“ Ning ta ruttas minema, nagu haaratud mingist äkilisest hirmust, sest Lilithi silmade rahulik vaade ning südamlik laul olid talle meenutanud kadunud kuninganna Marianne häält ning silmi.

*

Natukese aja pärast läks ta aeda, kus nägi vana Zabouloni nutvat. „Miks sa nutad, Zaboulon?“ küsis ta sellelt. „Printsess Lilith, te teate ju seda! Ma nutan seepärast, et kuningas tahab lasta hukata selle väikese lapsuke, keda hüütakse Messiaaks!“ „Kui ta oleks tõesti Messias, siis poleks ju inimesed võimelised teda tapma!“ tähendas Lilith.

„Jumal tahab, et talle appi rutatakse!“ vastas Zaboulon.

„Printsess, teie, kes te olete nii hea ning kaastundliku südamega, teie peaksite hoiatama selle lapsuke isa ja ema!“ „Kuid kust poolt leian ma neid?“ „Te võite seda küsida Petlema inimesilt.“

„Kuid kas pean ma küll päästma selle, kes ajab varsti mu suguvõsa välja lossist, kelle läbi ma võin muutuda vangiks või kerjuseks?“

„Need ajad on veel väga kaugel!“ vastas Zaboulon.

„Messias on praegu alles väike, väeti lapsuke, isegi nõrgem kui väike Hozael. Ta on kindlasti ilus lapsuke, vaatamata sellele, et ta on väike. Eks ole, Zaboulon?“

„See seisab ju kirjas, et temast peab saama kõige ilusam laps maailmas!“

„Ma lähen teda vaatama!“ ütles Lilith.

*

...Ja nemad tulid rutusti ja leidsid Maria ja Joosepi ja lapsukese söimes magavat

Oõ saabudes pani Lilith enesele tumedad rõivad selga. Kuldsed rõngad, käevõrud ja kalliskivid, milledega ta oli ehitud, hiilgasid läbi ta õhukese riietuse sama õrnalt nagu tähed taevast. Selles rüüsis oli Lilithil sarnadust ööga, mille nime ta kandis, sest „Lilith“ tähendab heebrea keeles „ööd.“

Ta lahkus salaja lossist oma truu teenija Nouni saatel ning teel mõtiskles ta:

„Ma ei tahaks küll seda, et Messias võtaks ära mu isalt krooni, sest see oleks ju mulle väga raske, kui ma ei saaks enam elada toredas lossis ega poleks mul ilusaid vaipu, ilusaid rõivaid, ehteid ega lõhnaõlisid. Kuid ma ei taha ka seda, et hukataks see väike väeti, vastsündinud laps. Kui ma ta üles leiian, ütlen ma isale, et olen leidnud ta asukoha ning selle teene tasuks palun teda olla nii armuline ja kinkida lapsele elu ning lubada mind hoida teda enese juures lossis. Sel kombel ei saa ta meile mingit kahju teha. Kui ta on tõesti Messias, siis peaks ta meid oma võimu kaaslasiks tegema.“

Lilith leidis Zebouda palvetamast ühes oma mehe Methoueliga, kui ta nende poole sisse astus.

Nad mõlemad näisid olevat tulvil määratud rõõmu. Siis tuli Lilith leidlikule mõttele: Et Hozael on täiesti terve, siis toon ma ta teile homme jälle tagasi. Kuna aga teil on teada Messia asukoht, siis palun teid, viige mind tema juurde. Ma tahan teda kummardada!“

Et Methouel oli üpris lihtsameelne mees, siis ei tulnud tal mõttessegi arvata sellest midagi halba ning ta vastas avameelselt printsessile:

„Ma viin teid sinna, printsess Lilith.“

*

Kui nad viimaks jõudsid sinna, kus viibis lapsuke, oli Lilith üpris üllatunud, sest ta oli lootnud näha midagi harukordset ning toredat, ilma et oleks isegi teadnud mida.

Nüüd ta ei näinud siin midagi muud kui kaljuveerule toetuvat hütikest ning selle õlgkatuse all varjul eesli, härga, üht lihtsa käsitöölise välimusega meest ja kehvalt riietatud naist, kes oli kahtlemata ilus, kuid väga kahvatu ja nõrk. Söimes õgedel nägi ta väikest lapsukest, kes esialgu näis talle sarnanevat paljude teistega. Kui ta oli talle lähenenud, võis ta näha tema silmi. Nende vaade polnud sugugi tavaline, lapse oma, vaid neis peitus nii palju õrnust,

mis tundus otse üliinimlikuna. Ning siis ta märkas laudas imelikku valgust. Ta küsis lapsukese emalt: „Kuidas on teie nimi?“

„Mirjam!“ kõlas vastus. „Ja teie väikese pojukese nimi?“ „Jeesus!“ „Tal on väga rahulik näoilme!“ „Ta nutab küll vahel, kuid kunagi ta ei karju!“ Lilith kummardus söime kohale ning suudles lapsukest otsaesisele. Mirjam aga näis olevat veidi pahane, et külaline ei võtnud vaevaks põlvitada tema lapsukese ees.

„Niisiis see väike lapsuke on Messias!“

„Seda küll, Jumal on teda läkitanud selleks, et ta peab saama juutide kuningaks!“

„Kuid siis ta hakkab sõdima, tapab hulga inimesi ning kukutab troonilt kuningas Heroodese või tema järeltulija?“

„Ei, seda ta ei tee!“ ütles Mirjam. „Tema kuningriik pole sellest maailmast. Tema ei vaja enesele ihukaitsset ega sõdureid; tema ei vaja losse ega aardeid, tema ei vaja makse... Kuid ta hakkab elama nagu kõige vaesem kalur Genetsareti järvel.“

Temast peab saama kõigi alandlike, nõrkade ning vaevatute kaitsja. Ta hakkab ravima haigeid ning lohutama õnnetuid. Ta hakkab õpetama tõe ning õigust. Ta valitseb südamete, mitte aga kehade üle. Ta saab kannatada selleks, et meile õpetada kannatuse väärtust. Temast saab pisarate, halastuse ning andestuse kuningas. Temast saab armastusekuningas, sest ta armastab inimesi; ta toob vaesele südamele rahu ja rõõmu. Tema halastus on ammutamatu. Ning kahtlemata saab ta enesele trooni. Kuid see troon on rist!“ jätkas Mirjam, „selle ristil ta sureb selleks, et lunastada inimeste patte ja ka selleks, et Jumal, kes on ta isa, halastaks talle.“

Lilith kuulas seda kõike suurima imestusega. Ta pööras pikkamööda oma pea söime poole. Saades nüüd võidetud lapsukese sügavate silmade hellast paitusest, langes ta põlvili ning sosistas endamisi: „Ma pole veel kunagi varem kuulnud seda!“ Ning ta hakkas palvetama. Ka ta neegrist ümmardaja Noun oli laskunud põlvili ning valas pisaraid.

*

„Mul on teada,“ ütles ta maast tõustes, „et kuningas Herodes laseb lapsukest taga otsida. Ning kui ta peaks leidma, surmataks ta ära. Võtke eesel ja põgenege kohe!“

*

Tagasivaade lõppevale aastale

Astudes aasta tagasi üle lõppeva aasta läve, tunnustati üksmeelselt, et seljataha jäänud 1938. aasta oli rikas suureulatuslikest rahvusvahelisist sündmusist, mis löid ohtliku pinge maailma suurvõimude vahel. Juba teist aastat kestnud Hiina-Jaapani sõja ning Hispaania kodusõja kõrval, milledest üks oli selleks liiga kaugel ja teine liiaks lokaalse iseloomuga, et tõsisemalt häirida üldist kindlusetunnet meie kontinendil, kerkisid juba 1938. a. esimesel poolel Kesk-Euroopa poliitilisele horisonidile halba ennustavad märgid. Põhjust rahutuseks andis Saksamaa, kes, pärast liitlaste kontrolli lõpliku maharaputamist 1935. a., asus palavikuliselt relvastuma ja oli 1938. a. jõudnud juba nii kaugele, et söandas hakata teostama oma edasisi kavatsusi. Toetudes sellele lisaks nn. Berliin-Rooma telje soodustusile, astuski Saksamaa 1938. a. märtsis oma esimese sammu, liites Austria ilma mõõgalöögita enese külge. Sellele järgnes sama aasta septembris Tšehhoslovakkia tükeldamine, millega sudeedi-sakslased ja nende rikkad maa-alad omakorda liideti Saksamaaga ilma mingi vastutasuta. Seega Saksamaa muutus 1938. a. lõpuks tugevaks poliitiliseks ja sõjaliseks teguriks Euroopas, keda teised Euroopa suurvõimud pidid tõsiselt arvestama.

Ent siiski näis, et ei puudu soov ja võimulust vältida suuremat relvade kokkupõrget. Suur-Britannia vahetalitusel astus septembri lõpul kokku nelja riigi — S.-Britannia, Prant-

---

Kõndides mööda kitsaid teeradu, mis looklesid ümber ümmargusi künkaid, jõudsid Jeesus, ta ema, Joosep, Lilith ja truu ümmardaja lauskaale. „Siin pean ma teist lahkuma. Ma olen kuningas Heroodese tütar, printsess Lilith. Tutelage mind ka meelde!“

Ning sel ajal, kui Mirjam sõitis eesli seljas, keda juhtis Joosep, ja hoidis oma käte vahel Jeesust, pöördus Lilith tagasi koju mööda parempoolset teeharu ning jälgis härdalt pilguga aupaistet, mis hiilgas lapsukese pea ümber pimedas öös.

Tol silmapilgul, kui valgusekuma oli kadunud sükomooride põlismetsa tuka taha, kuuldus hobusekapjade plaginat ja raudrelvade tärinat ning vasakpoolisel teeharul ilmus pea nähtavale kuuvalguse käes hiilgavais kiivreis rooma sõdurite ratsasalk, kes tõttas Petlema poole.

susmaa, Saksamaa ja Itaalia — konverents Münchenis, kes püüdis leida uusi aluseid verevalamise vältimiseks riikide vahel. Aastavahetusel hellitatigi lootusi, et sõjatont on pikemaks ajaks eemale peletatud.

Täna neid, ridu kirjutades, peame tunnustama, et 1938. a. sündmused olid vaid eelmänguks nüüd lõppevale aastale ja lootused pikemale rahuperioodile jäid vaid lootusiks. Juba 1939. a. märtsis üllatas Saksamaa maailma uue sammuga: ühe õga kustutati senise Tšehhoslovakkia iseseisva riigi olemasolu, liites Böömi- ja Määrimaa Saksamaaga protektoraadi sildi all ja kuulutades Slovakkia iseseisvaks riigiks Saksamaa mõjupiirkonnas. Ungari liitis enesega ühe osa Tšehhoslovakkias — *Ruteenia ning Poolagi sai* juurde ühe maakonna. Mõni päev hiljem järgnes sellele pärast maailmasõda Leedu piiridesse kuulunud Meemeli maa (Klaipedamaa) taasühendamine Saksamaaga. Nüüd deklareeris Saksa riigijuht Adolf Hitler avalikult kogu maailmale, et tal ei olewat enam mingeid piirinoõdmisi Euroopas.

Lisaks sellele lõppes 28. märtsil ligi 3 aastat kestnud Hispaania kodusõda kindral Franko vägedele täieliku võiduga. Seega üks sõjakolle vähem! Tavaline kodanik hingas hetkeks kergemal, kuigi ei saa salata, et meid enamvähem puhtrahvuslike piiridega väikeriike häiris sügavalt Saksamaa talitamine tšehhidega oma senise põhimõtte vastaselt, mille järgi ta eesmärgiks pidi olema koguda ainult saksa rahvakilde ühiseks tervikuks. Nüüd aga oli liidetud Saksamaaga ka ligi 8 miljonit tšehhi.

Ka Berliin-Rooma telje teine ots — Itaalia — ei hoidnud käsi lausa rüpes. 7. aprillil, suure reedel, hakkasid Albaanias missakellade asemel mürtsuma suurtükid, ja mõne päeva jooksul vallutas Itaalia selle meile rahva arvult ligikaudu võrdse väikeriigi. Kuningas Zogu ja kuninganna Geraldine põgenesid maalt ühes mõnepäevase troonipärijaga. Et vältida võimalikke vahelesegamisi väljastpoolt, korraldati asi nii, et juba 12. aprillil vallutatud Albaania asutav kogu astus kokku ja võttis kiires korras vastu otsuse, millega Albaania astub personaaluni-

ooni Itaaliaga. Kuigi ei saa salata, et Albaania ranniku omandamine Adria mere vastaskaldal võis olla Itaaliale strateegiliselt väga tähtis, muutes Adria mere nüüdsest peale Itaalia siseveeks, peab siiski arvama, et heal tahtmisel Itaalia oleks võinud kindlustada oma julgeolekut Albaania rannikul ka vähem-drastiliste vahenditega, nagu seda tõendab N. Liidu vahekorradade lahendamine Balti riikidega.

15. aprillil P.-Ameerika Ühendriikide president Roosevelt saatis telegraafiteel Hitlerile ja Mussolinile läkituse, tehes ettepaneku, et teljeriigid tagaksid 30 riigile, nende hulgas ka meile, vähemalt 10 aastaks puutumatus, lubades vastutasuks nõutada telegrammis mainitud riikidelt samasuguse lubaduse Itaalia ja Saksamaa suhtes. See ettepanek leidis üldiselt head vastukaja, ainult Saksamaa ja Itaalia vastused olid enam kui põiklevad.

Märtsi—aprilli sündmused loomulikult suurendasid üldist ärevust, mis nüüd kandus üle ka suurriikidele, eeskätt Poolale, Inglismaale, Prantsusmaale ja N.S.V. Liidule. Juba aprillil lõpul Suur-Britannias seati sisse üldine väeteenistuse kohustus kõigile meestele 20—21 aasta vanuses. Uus korraldus pidi lühikese ajaga andma ligi miljon väljaõpetatud sõjameest. Koostöö Inglis- ja Prantsusmaa vahel süvenes ja *lõvenes iga uue päevaga. Tõsteti päevakorra*le koalitsioonibloki loomine Berliin-Rooma telje riikide vastu, milleks Inglis- ja Prantsusmaa, olles annud omapoolse tagatise Poolale, keda Saksamaa poolt liigutatud Danzigi ja koridori küsimuse tõttu peeti kõige enam ohustatuks, alustasid intensiivseid läbirääkimisi Nõukogude Liiduga. Vaatamata Inglis- ja Prantsusmaa kiirustamisele, läbirääkimised N. Liiduga venisid ja katkesid kõigi üllatuseks 24. augustil mittekallaletungimise pakti sõlmimisega N. Liidu ja Saksamaa vahel.

Inglismaa reageeris sellele 25. augustil Briti-Poola vastastikuse abistamise kokkuleppe allakirjutamisega.

Sõlminud maikuus Itaaliaga sõjalise liidu lepingu seniste heade suhete kinnitamiseks, Saksamaa tundis ennast nüüd seevõrd heas positsioonis, et otsustas lõpetada tüli Poolaga Danzigi ja koridori pärast relvade abil. 1. septembril varahommikul algas sõda Saksamaa ja Poola vahel.

Inglis- ja Prantsusmaa kuulutasid välja üldmobilisatsiooni ja asusid Saksamaaga sõjajalale, kuna Itaalia jäi erapooletu vaatleja ossa.

See sõda osutus Poolale saatuslikuks. Juba mõne päevaga selgus Saksamaa võrratu ülekaal, eriti lennuväe ja motoriseeritud maavägede osas, mis täielikult halvas poolakate vastupanu. Juba septembri keskel oli pool Poolamaast vallutatud. 17. septembril ka N. Liidu

väed omakorda ületasid Poola piiri ning ilma suuremat vastupanu leidmata okupeerisid ülejäänud osa Poolast. Samal päeval Poola valitsus ja sõjavägede ülemjuhatus siirdus üle piiri Rumeeniasse. Ainult Varssavi osutas veel kangelaslikku vastupanu, kuid 29. sept. rauges ka Varssavi. Vähem kui kuu aja jooksul suurriikide ritta kuuluv riik oli lõpetanud oma olemasolu.

Sõda Saksa ja Inglis- ning Prantsusmaa vahel jätkus ka pärast Poola vastupanu murdmist. See sõda on omapärane selle poolest, et nelja kuu kestel pole löödud ühtki ulatuslikku lahingut ei maal ega õhus. See sõda muutus juba alguses armutuks blokaadisõjaks, kaubalaevade kaaperdamiseks meredel, mis tahab ajada vastase majanduslikku kitsikusse ja seega murda ta jõu. Millega ja millal see lõpeb ja kui suure ulatuse võtab, seda ei oska praegu ennustada parimgi spets. Ülekohtuseks uuduseks selles sõjas on, et erapooletute riikide laevad ja kaubad ei leia armu sõdivate poolte silmis, mis õige valusalt puudutab erapooletute riikide kaubavahetust. Juba algul meie valitsus võttis selles jõhkra kadrillis valjult erapooletu hoiaku. Et hajutada igasuguseid väärarusaamisi, sõlmiti 7. juunil Saksa-Eesti mittekallaletungi leping ühel ajal samasisulise Saksa-Läti lepingu sõlmimisega. Meie pole kunagi tahtnud mängida *juhtivat osa välispoliitikas, teha suurpoliitikat.* Meie välispoliitika eesmärgiks on olnud elada sõpruses teiste rahvastega ja säilitada ning kindlustada oma iseseisvust.

Sellest erapooletuse joonest on Eesti ka eelmisel ja möödunud aastal suurriikide vahel tekkinud virr-varris kinni pidanud. Sama joon sundis meie lugupeetud riigijuhte ka septembri teisel poolel meile N. Liidult tehtud ettepanekut, sõlmida N. Liidu-Eesti vaheline vastastikune abistamise leping, kainelt ja arukalt kaaluma ja otsustama. Selle lepinguga meie oleme võtnud enesele kohustusi, kuid sama lepinguga meile on antud ka vastukohustusi, ja antud kohustuste siiras täitmine mõlema lepinguosalise poolt kindlasti tagab rahu ja julgeoleku meil ja meie ümbruses. Valitsuse poolt sõlmitud leping kohustab iga kodanikku, ja seepärast kanname igaüks hoolt, et meie käitumine oleks kooskõlas Valitsuse poolt antud suunaga, et igaüks paneks välja oma parima lepingu täitmiseks.

Vastastikuse abistamise lepingud sõlmiti N. Liidu ettepanekul oktoobri algul ka meie lähimate naabrite Läti ja Leeduga. Seejuures tähtsus Leedu ammune unistus; ta sai tagasi oma ajaloolise Vilniuse ühes seda ümbritseva leedu rahvusest elanike maa-aladega.

Ka meie vennasrahva Soome poole pöördus N. Liit oktoobri keskel ettepanekuga vastastikuse abistamise lepingu sõlmimiseks. Järg-

Kaastöölitele, lugejaskonnale ja ärisõpradele

rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uut aastat

*soovib
„Politseileht”*

nevail läbirääkimisel aga ei saavutatud kokkulepet. 1. detsembril algas vaenulik tegevus Soome ja N. Liidu vahel.

Tõesti, möödunud aasta oli välispoliitiliselt väga sündmusterikas ja keegi ei tea, millal ja millega sel aastal alanud sündmused lõpevad.

Vaatamata erutavaile välissündmusile, on meie riigi ja rahva siseelu mööduval aastal voolanud harmooniliselt ning seatud kavade teostamise radadel. Meie valitsemiskord, mis eelmisel aastal astus hooldamisolukorrast normaalarööstesse, on mööduval aastal viljakalt arenanud oma rakendust riigielu juhtimiseks.

Meie seadusandlus on annud rea tähtsaid seadusi. Juba esimesena 1939. a. väljakuulutatud seadus, Alkoholi müügi seaduse muutmise seadus (RT 1939, 1, 1) taotleb tõhusalt meie siseelu parandamist, piirates tunduvalt alkoholi müügiagega restoranides ja kaotades nn. öölokaalid.

1. jaan. 1939 jõustus Kalandusseadus (RT 1938, 60 (588)), mis ajakohaselt korraldab kalapüügi õiguse, selle teostamise kui ka kalakaitse (röövpüügi vastu) küsimusi. Kalandusseaduse teostamise määrus ilmus k. a. RT nr. 4, Kalapüügi korraldamise määrus — RT nr. 5.

Edasisist ulatuslikemaist 1939. a. kehtimapanud seadusist ja määrusist võiks nimetada Kinisvarade sundvõõrandamise seadust RT. nr. 18, mis asendab selle ala kohta käinud veneaegsed normid, Tööstusliku kutseoskuse seadust RT nr. 32, mis taotleb kutseoskuse taseme tõstmist, asendades ühtlasi senist Meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seadust, Linna- ja vallavolikogude valimise seadusi RT nr. 41, Ehitusseadust RT nr. 42, mis asendades seni kehtinud veneaegseid norme, sisaldab palju uusi põhi-

mõtteid ehitustegevuse suunamise ja järelevalve alal, Põllutööliste seadust RT nr. 47, mis korraldab põllutööliste vahekordi töödandjatega, Riigikaitseliste sundkoormatiste seadust RT nr. 84. Pealeselle on kehtima pandud suur hulk seadusi ja määrusi, mis olid tingitud üleelatavaist erakordseist oludest, nagu *Riigikaitse maksu* seadus RT nr. 40, Tarbeainete tagavarade soetamise seadus RT nr. 40, Isikutunnistuste ja passide määruse muutmise määrus (näpupassid) RT nr. 92, terve rida ulatuslikke määrusi kodanliku õhukaitse rakendamise alalt jne.

Majanduslikul alal hääbuv aasta algas meile soodsalt. Eelmise aasta korraliku põllusaagi tõttu oli meil mida välja vedada ning sisseveetava toorainega töötavad tööstusharud ei tunnud toorainete puudust. Jätkus tööd ja leiba igale, kes tahtis tööd teha, ja suviste põllutööde hooajaks tuli katkestada riiklikud ja omavalitsuslikud ehitustööd, et vabastada töökäsi põllumajandusele ning nendele lisaks tuua veel hulk põllutöölisi Poolast.

Meie oma maapõue varasid ja tooraineid ümbertöötavad ettevõtted, nagu põlevkivi-, turba-, metsa-, telliskivi- jne. tööstused jätkasid tööd täie koormatusega. Selle tagajärjel 8 kuu väliskaubanduse bilanss, s. o. kuni Euroopa sõja puhkemiseni, osutus ligi 6 milj. kr. aktiivseks (eelmise aasta väliskaub. oli ligikaudu sama summa võrra passiivne).

1. sept. alanud Euroopa sõda tõi meie väliskaubandusse tunduvald segadusi, lõigates seninähtamatu ja õiglusetu kaaperdamisega läbi suurema osa endisi kaubaveoteid, pahe, mille all kannatavad kõik erapooletud riigid. Viimaste päevade aruanded lasevad aga loota, et on läinud korda leida uusi teid meie väliskaubanduse

Jõulueelseid meeleolupilte

Ülal: vasakul — jõulukuuske otsimas; paremal — mudilased koos vanematega vaatlemas jõulueelseid vaateaknaid. Keskel: vasakul — väikestele pakub jõulukuusk erilist rõõmu; paremal — sobiva

jõulukuuse valik ei olegi nii kerge... All: vasakul — lumased jõulud on kõigi unelmaks! Keskel ja paremal: pühade märjukese k a n g u s tuleb aegsasti proovida koos naabritega, et pühade ajal ei oleks pettumust...

ümbersuunamiseks ning ähvardavast ummikust väljapääsemiseks.

Põllumajandusele ei olnud möödunud aasta kuigi soodus. Pikk jahe kevad ja sellele järgnev harukordne põud kahjustas tunduvalt põllusaake. Eriti kannatasid loomasöödad. Kuid, Jumal tänatud, leiba meil jätkub, ja loomasööda puuduse leevendamiseks on vastavad asutised juba samme astunud. Muide on põllumajandus ka möödunud aastal oma edukäiku jätkanud, raske ja kindlal sammul nagu astub põllumees ise. Ligi veerandsada tuhat hektari uudismaad on juurde hariud, samapalju hektaare madalmaid kuivatatud. Põllutöökoja andmeil on viimase viie aasta kestel uudismaad haritud üle 70.000 hektari, mis võrdub 2000 elujõulisele talundile. See maa andis möödunud aastal umbes 10 milj. krooni enamtulu. Vabariigi algaastatega võrreldes on viljade kasvupind suurenenud 300.000 hektari võrra. See on töö, mis ei lähe kaotsi, vaid annab õnnistust põlvest põlveni.

Põllumehe vihasemaks vaenlaseks on umbrohi. Möödunud aasta kuulutati hoogtöö-aastaks võitluseks umbrohuga. Hüüdõna: puhas põld, vägev vili! Küllap seda vana vaenlast juba möödunud aastal materdati, kuid loodame, et see oli vaid tõukeandmine aastaid jätkuvaks võitluseks.

Põllumees vajab väetisaineid. Meie oma maa-põu sisaldab väärtuslikku väetisainet — fosforiiti, mida jätkub oma tarbeks kui ka väljaveoks. Möödunud aastal moodustati A/S. „Eesti Fosforiit“, mis alustas juba aasta teisel poolel eeltöödega Harjumaal, Kroondil, fosforiidi kaevanduse ja ümbertöötamise käitise asutamiseks, mille aastatoodangut arvestatakse 400.000 tonnile aastas.

Maa vajab valgustust. Meil on mitmeid elektrijaamu, mis suudavad rohkem toota kui seni tarvitatud. Möödunud aastal asutati A/S. „Elektrikeskus“, mis 8 aasta jooksul loodab elektrifitseerida kogu maa, mitte üksi valgustades, vaid ka sooritades elektriga paljusid majapidamistöid. Juba käesoleval aastal on osa sellest kavast teostatud Harju-, Järva-, Tartu- ja Virumaal.

Lisaks sellele riigi Metsade Talitus võttis oma töökavasse 4.500 ha uue metsa külviks. Selle kõrval on alustatud elavat propagandat põllumajanduseks ebakõlvuliste eramaade võtmiseks metsakultuuri alla. See on tulus hoiukassa-raamat tulevastele põlvedele.

Põllu- ja üldse maamajandus on kooskõlastatult astunud edasi sirgel ja julgel sammul.

Kui sisseveetavate toorainetega töötavad tööstused nagu tekstiil- ja metallitööstused satutsid pärast 1. septembrit mõnesuguseisse raskusisse, siis selle vastu meie oma tooraineid

töötlevad ettevõtted, nagu põlevkivi-, turba-, metsa-, piirituse- jne. tööstused ei saa kaevata tööpuuduse üle. 20. jaan. käiku lastud Tootsi turbabriketiabrik on tellimistega üle koormatud. Kehra sulfaat-tsellulosivabrik töötab täie koormatusega, telliskivivabrikud on varustatud tellimistega.

Edu on näidanud möödunud aastal ka meie transportalad; raud-, vee- ja maanteed. Raudteed täiendusi tunduvad veereva koosseisu arvel, telliti juurde suurel arvul vedureid ja vagnuid; üle 30 laeva tuli juurde Eesti lipu alla, kogusummas ümmarguselt 40.000 br.-reg.-tonni mahuga; on ehitatud mitukümmend uut silda maanteedel, õgvendatud ja parandatud suur hulk maanteid.

Mainimist väärivad ka umbes 20 uut koolimaja ning sama palju uusi valla- ning seltskondlikke (rahva-) maju, mis on püstitatud möödunud aastal.

Võime suure rahuldusega konstateerida, et vaatamata meid ümbritsevale segadusile ja katastroofidele, oleme sammunud oma rada ja loonud juurde palju uusi väärtusi.

Mis veel ütelda 1939. aastast?

Maikuu kujunes meil ränkade tuleõnnetuste kuuks. Algas see Lagedil 8. mail, millal kahel naabertalul hukkus tules kokku 8 hoonet. 11. mail hävis tules Mustvee Interiisu kirik. Farandustööline oli tikuotsaga olnud hooletu. 12. mail põles maha pool Võõpsu alevist — 150 hoonet 3 tunniga, — peavarjuta jäi 200 inimest. 24. mail süttis põlema Petseri linn, kusjuures tules hävis 212 maja — $\frac{1}{3}$ linnast. Tules hukkus 3 ja tulehaavu sai 8 inimest. Hiiglatulikahju põhjustajaks osutus joobnud venelane. Samal päeval Vasknarvas tuli hävitas 13 elamut ühes kõrvalhoonetega. Tuli sai alguse tööliste poolt mahavisatud tuletikust.

Õige ruttu tuli kokku üle 100.000 kr. tuleõnnetute abistamiseks. Petseris on praegu juba umbes 50 maja taas ehitatud. Tulus oleks see, kui õpiksimine neist kahjustest suuremale ettevaatusele.

Need olid suured õnnetused, kuid need jäävad varju Tšiilit tabanud õnnetuse kõrval, kes 26. jaan. maavärisemise läbi kaotas 30.000 inimest surnutena ja 40.000 haavatutena.

30. juunist — 10. juulini Luzernis peetud maailmameistri-laskevõistlusil tuli Eesti laskurmeeskond, kelle koosseisu kuulus ka 2 politseiametnikku, 17 võistlusest osa võtnud rahvusest esikohale, tuues kaasa hulga meistritiitleid, medaleid ja auhindu. Muuseas võitis meie laskurmeeskond juba teist korda kuulsa laskeauhinna — Argentiina karika.

16.—18. juunini leidsid pealinnas Kadrioru Staadionil aset 2. Eesti Mängud, mis õnnestusid hästi. Mängudest, mis koosnesid rahva-

16. dets. korraldati Tallinna Politseiametnike Kogu jõulupuud „Estonias“ politseiametnikele ja nende perekonnaliikmeile. Jõulupuule oli kogunenud rohkesti noori ja vanu, kus jõuluvana andis lastele kinke. Jõulupuud puhul oli ka ettekandeid, milledest huvitavama osa moodustasid laste ettekanded. Pildil lapsi jõuinglitega

tantsudest, massvõimlemisest ja kergejõustikust, võttis osa umbes 10.000 võimlejat, kellele esinemine jättis tugeva mulje.

Möödunud aasta tähtsama ülemaalse seltskondliku aktsioonina peab märkima vabadsõja-monumendi püstitamise organisatsioonide võrgu ellukutsumist ja tööerakendamist Vabariigi Presidendi patronaadi all. Peakomitee ja kohalised komiteed moodustati juba aasta algul.

Aasta lõpu väljapaistvamaks siseelu sündmuseks tuleb kahtlemata pidada meie saksa soost kodanike ümberasustamist endise Poola maa-aladele. Algatati see Saksa riigijuhi Hitleri ettepanekul oktoobris ja on nüüd juba lõpule jõudmas. Ümberasustamise kutsele järgnes umbes 13.000 sakslast.

Ja nüüd lõppeks meie oma, politsei, ala. Mida tõi lahkuv aasta meile? — Tööd päevpäeva kõrval, mõnikord õige pingutavatki. Kuid meie jõudsimise sellega toime tulla; riigi siseelus püsis kord, rahu ja julgeolek.

Tähtsana sündmusena meie oma organisatsioonis võiks mainida konstaablite tegevuspiirkondade ümberkujundamist vastavalt valdade reformiga teostatud vallapiiride muutmisele.

Olgu meelde tuletatud ka 30. juulil Helsingis peetud Tallinna-Helsingi politseivahelist traditsioonilist laskevõistlust, mis nagu alati lõppes Tallinna laskurite võiduga.

*

Varsti astume uude aastasse. Mida see toob, seda ei oska keegi ennustada. Ühte aga teame kindlasti: töö ja hool ei lähe kaotsi, need on meid sajandite kestel edasi kannud. Jatkakem siis ka uuel aastal igaiüks kindla meelega oma tööd ja enesele võetud kohuste hoolsat täitmist. Loodame, et see hoiak ei valmista meile nüüdki pettumust.

A. L.

Jäätuslik Jouluöö

Oli peaaegu südaöö, kui kordnik Rein Kaare astus kontrollkäigul piki porist tänavat. Novembri vihm ja tuul oli tänavalt peletanud viimsegi inimese. Seda masendavamalt mõjus selline rajuilm Kaare enesetundele. Porisel tänaval kõndides ei kostnud isegi nüi rahustavalt mõjuvad sammude kajad. Laternadki ei näinud selle ilmaga põlevat tavalise valgusega, mingi ähmane loor kattis kogu ümbrust ja ka üksikut jalutajat.

Süvenenud sügavasse mõtisklusse, äkki seisatas Rein. Mis? Kas ei kostnud kusagilt mingi hüüd? Appihüüd, nagu Reinule tundus. Jah, ja nüüd kuuldsid läbi vihma päris selgesti kellegi vaibuv karjatus „Appi!“ ...

Rein kiiresti suundus eemaloleva puiestee poole. Kindlasti seal kostis appihüüd. Hüüd, mis lõppes järsku nagu lõigatult. Mis võis seal küll olla? Kes hüüdis appi? Neid mõtteid arutades kiirustas Rein käigu peaaegu jooksuks. Üha tötates Reinu silmad puurisid teravalt ööpimedusse. Ja ta tundis, et pilk küündis nüüd palju kaugemale läbi udu kui varem. See oli ikka nüi, seda Rein Kaare teadis juba ammu, kui oli mingi oht lähedal, mingi eriline raskem olukord, siis ta närvid ja meeled töötasid palju teravamalt kui tavaliselt.

Rein tahtis juba siirduda põiktänavasse, mis otse suundus puiesteele, kui nägi piki tänavat lähenevat mingit tumedat inimkogu. Ja Reinule näis, et mees ruttab samuti kui temagi, ainult vastassuunas. Aga Rein märkas veel muudki, nägi mehe hüüvat sammu ja tahet hoiduda võimalikult majade varju. See äratas Kaares kahtlust. Kuigi ta ruttas appihüüupaigale, tundis ta, et peab enne pisut tutvuma vastutulijaga. Miks see mees nii salapäraselt sammus puiesteelt eemale? Kas siis tema appihüüdu ei kuulnud, kuigi ta oleks pidanud olema lähemal ...

Kaare, astudes tänavanurgal gaasilaterna valgusesõõri, märkas, et vastutulija oli nüüd tedagi juba näinud. Mees teispool tänaväääres peatus hetke ja katsus, nagu näis Reinule, avada lähemat hooviväravat. See nähtavasti ei avanenud. Ja nüüd aeglustas mees äkki samme ning astus Reinule vastu tavalise jalutaja ükskõikse aeglusega.

„Kuhu te lähete?“ küsis Rein äkki võõralt.

„Mina? ... ma lähen koju!“ vastas mees võrdlemisi rahulikult, millest süiski terav kõrv võis tabada mahasurutud ärevuse alatoone. Rein astus võõrale lähemale ja nüüd ta märkas, et mehe nägu oli temale kuidagi tuttav. Kus ja milal ta oli näinud seda meest, seda polnud Reinul nüüd aega meenutada. Mingi ilusaga aga ei saanud see pihuva vaatega nagu ühenduses olla.

„Kas te ei kuulnud appihüüdu?“ päris Rein edasi.

„Appihüüdu? Mina? ...“ jäi võõras avasilmli Reinu otsa vahtima. „Ei, ma ei ole kuulnud midagi. Mitte midagi! ...“

Mehe teeseldud imestus süvendas Reinu kaht-

lust. Kuidas siis mees ei kuulnud, ta tuli ometi hüüupaiga lähedusest.

„Hüva!“ sõnas Rein hetkelise mõtlemise järele. „Tulge kaasa, vaatame, mis seal juhtus!“ Ja ta haaras kinni võõra käsivarrest.

„Mina? ... Ei. Mul pole aega!“ sisistas järsku võõras ja püüdis äkilise tõmbega käsivart Reinu haardest vabastada. See ei õnnestunud. Ja nüüd nägi Rein, kuidas mehe vaba käsi libises taskusse ja järgmisel hetkel tõusis lõõgiks. Rein haaras mehe ülestõstetud käe ja ... hetk hiljem kukkus mehe käest puss — verine puss — kõnnitee kividele.

„Lase, lase lahti, kurat! Ma ei ole midagi teinud!“ sisistas võõras, tundes Reinu raudset dzuudžitsu-haaret oma käsivartes.

„Küll sellega on aega!“ vastas Rein rahulikult ja andis pika vile läbi vihmast nõretava öö.

„Lase lahti!“ kostis jälle võõra loomalik sisin. „Lase lahti, ma ütlen sulle, kurat. Kui sa mind kohe ei lase lahti, siis ma su ... tapan! Esimesel juhul tapan! ... Pea seda meeles! ...“

Rein oli sarnast lauset varemgi kuulnud. Ähvarduste ta ei annud mingit tähtsust. Neid ainult öeldi, kuid ei täidetud.

Juba kostsid eemalt kiirenevad sammud. Reinule saabus abi.

*

Friedrich Sallman mõisteti röövimise eest kuueks aastaks sunnitööle. Karistust pehmendas asjaolu, et löödud pussihaavad polnud elukardetavad ja ohver oli neist täiesti paranenud.

Kui vangivalvurid viisid Friedrich Sallmani kohtusaalist, siis nägi Rein Kaare mehe pilku, mis oli suunatud temale. Pilku, mis väljendas tagedust ja viha. Ja see pilk ütles Reinule rohkem, kui seda oleksid suutnud sõnad. See pilk oli suunatud temale, nagu oleks tema, Rein Kaare, kõiges süüdi, et inimene mõisteti sunnitööle.

Reinule meenus veel roimaõõgi ja seal kuulnud ähvardus. Aga siis ta naeratas, löi käega ja väljus kohtusaalist.

*

Oli jõululaupäeva õhtu. Kell lähenes peaaegu südaööle, kui Rein Kaare lõpetas jaoskonnas oma teenistuse ja suundus kodu poole. Oli kirkas talveöö loendamatu tähtedega taevavõlvil. Ja läbi selle öö astus Rein kergel sammul lume krudisedes jalge all. Ometi kord vabanes ta teenistusest ja võib koos kodustega nautida segamatut pühaderõõmu. Ta teadis, kuidas teda täna oodatakse. Kuidas Maret kuulatab nüüd iga väljast kostvat sammu ja kuidas väike tütar Anne põleb ootuse ärevusest.

Mõlgutades nii parimas tujus jõulumõtteid, ei pannud Rein täheleegi, kuidas oli jõudnud peaaegu oma elukohani. Kuigi oli vajunud sügavasse mõtteisse, ometi märkas ta vaistu sunnil mingit kogu, kes hoidus hoovivärava tühemesse. Igal teisel päeval oleks Rein kindlasti otsustanud

järele vaadata, milles asi seisneb, kuid täna, täna ta ei tahtnud kedagi tülitada. Las olla igaühel oma jõulurõõm ja rahu. Nii otsustas ta mehest mööduda, nagu poleks teda märganudki. Heitnud veel kord pilgu mehele väravatühemes, vallutas Reinu mingi välkkiire mõte. Aga võib-olla polegi sellel mehel kodu? Ja seda võis mehe välimuse järele oletada. Võib-olla polegi tal korterit ega omakseid ja peab nüüd kallil jõuluööl lonkima tänaval...

Kuigi selline sentimentaalsus tundus Reinule eneselegi üllatusena, ometi ta ei saanud kavatsetud ükskõiksusega võõrast mööduda. Selle asemel ta astus otse võõra ette väravasamba varju.

„Kallis mees, mis te siin külmata?“ pöördus Rein heatujuliselt võõra poole. „Miks te ei lähe jõuluõhtule? Või elate siin ja ei saa väravast sisse?“

Võõras seisis liikumatult, käed olid surutud kulunud mantli taskutesse. Sonimüts oli tõmmatud sügavalt pähe, nii sügavale, et sirmi alt vaevalt võis näha tigidate aukuvajunud silmade välgahtust.

Ilma liigutamata ja nähtava pingutusega vastas võõras:

„Ei. Ma niisama...“

Kui Rein poleks olnud ikka veel vallutatud pühade meeleolust, ta kindlasti midagi oleks märganud neis ekslevais, kuid teravais silmis. Nüüd ta võttis sõbralikult kinni võõra käsivarrest.

„Kas teil ei ole kodu?“

„Ei!“ vastas võõras pikkamisi ja pingutatult. „Ei ole!“

„Kahju!“ lausus Rein hajameelselt ja tahtis juba vabastada mehe käsivarre. Tahtis soovida võõrale häid pühi ja rutata koju. Kuid siis valutas teda kannatamine mõte. Viin selle mehe õige oma poole! Kõigil on jõuluõhtu, kõigil. Mind ootavad naine ja tütar, igauht ootab keegi, aga teda mitte. Võib-olla ta kõhtki on tühi. Söövorstikese, võtab pühadenapsi, saab sooja ja süis läheb. Jah, õigus, kahekesi mõnusam napsigi teha, kuidas sa üksi...

„Kas olete õhtust söönud?“ päris Rein uuesti.

„Ei!“ vastas mees järsku ja tahtis väravatühemest väljuda. Nüüd aga haaras Rein tugevamini võõra käsivarrest. Ta tundis läbi õhukese mantlivarruka mehe kõhna käsivart ja pingutatud lihaseid.

„Noh, tulge süis minu poole!“ käis Rein heatujuliselt peale. „Sööme vorsti ja teeme paar püha-depitsi. Saate pisut sooja, üks süis näe edasi...“

„Ei!“ vastas võõras jälle ja tahtis käe vabastada. Sellevastu aga võttis Rein mehe käsivangu ja hakkas teda heatujulise jonniga maja ukse poole vedama. Algul ta tundis, kuidas kõhetu mees kõige jõuga vastu rebis, kuid mida enam nad uksele lähenesid, seda nõrgemaks muutus mehe vastupanu.

Ukse avades tahtis väike Anne isale vastu joosta, kuid märgates võõrast, närust meest, jäi hirmunud peatumata. Ka naise silmist kadus naer.

„Ärge kartke, see on jõulumees!“ naeris Rein ja hakkas võõrrihma lahti tegema. „Leidsin ta väljast, ta toob kindlasti meile jõulurõõmu!“

Kaua istus võõras peaaegu vaikides lauas. Kuid pererahva hea tuju nakatas lõppeks pisut tedagi. Reinu pealekäimisel jutustas ta lõpuks, kuigi napisõnaliselt, et ta on enne pühi Kohtlast tulnud Tallinna tööd otsima. Pole aga seda leidnud, nüüd jäänud pühiks süa rahata, tuttavateta.

„Aga, jumala eest!“ lausus äkki Rein, kui jõuluvorstid olid söödud, „oleme juba vanad head tuttavad, aga ma ei tea veel teie nimegi. Kuidas see kõlab, kui tohin küsida?“

„Ära karda, Anne, see on meie jõulumees.“

„Vidrik!... Vidrik Salune!“ ütles võõras pikkamisi ja saatis kiire pilgu Reinule.

„Väga rõõmustav! Ei ole varem kuulnud. Nägu oleks esialgu nagu tuttav olnud“ seletas Rein pühadetujus edasi. „Aga nimi on võõras. Kas eestistatud?“

„Ei,“ vastas võõras altkulmu piludes. „Nii ta on ikka olnud.“

Sõna-sõnalt edenes jutt ikka rohkem. Ja kui võõras pärast sööki tahtis lahkuda, ei lastud teda sellest rääkida.

„Kus see inimene nüüd selle külmaga...“ arvas Maret ja hakkas võõrale valmistama aset elutuppa.

Alles hommikul saatis Rein võõra minema. Pistis uksele veel lahkujale mingi paberrahagi pihku.

„Küll tulevikus maksate, kui tööd leiate. Aitäh hea pühadeseltsi eest! Aga tulge meid jälle varsti vaatama.“ Vidrik surus Reinu kätt vaikides ja kadus kiiresti tänavale.

*

Mõne nädala pärast tuli Vidrik tööpoolest jällegi Kaarede poole. Maksis võla ja seletas, et ta on leidnud hea töötasa. On üürinud väikese korteri ja sisustab nüüd seda hoolega.

Nii arenes juhuslikust kohtamisest jõuluööll meeste vahel tutvus, mis hiljem muutus sõprusseksi. Salune käis Kaarede pool külas ja vastupidi. Vidriku elujärg arenes hoolega. Mõne-aastase töötamise järel võttis naise ja hakkasid kokkuhoitud rahaga pidama väikest toiduainetekauplust.

Oli möödunud aastaid. Jälle oli jõululaupäeva õhtu ja Kaared olid kutsunud Saluste poole pühi vastu võtma.

„Tahan teile võla ära maksta, mis te mulle aastate eest vägisi peale surusite,“ naeris Vidrik kutset üle andes, meenutades sellega nende esimest jõuluõhtut.

*

Jõuluküünlad olid juba kustunud ja vorstid söödud. Õhtu Vidriku pool ei olnud seekord just lõbus. Peremees oli kuidagi hajameelne ja vaikne. Kaared pidid juba peaaegu lahkuma, kui Vidrik järsku kutsus Reinu tagatuppa.

„On sinuga mõni sõna neljasilma all rääkida, küll naised saavad omavahel hakkama!“

Tükk aega istusid mehed vaikides. Süis tõs-

Telefoni tarvitamisest politseis

Seisvate politseipostide kaotamisega on keh-tiva politseiteenistuse korraldusega üles seatud nõue, et politsei peab olema üldiselt kõikjal tele-foniteel hõlpsasti kättesaadav, nii nagu sellest va-rem ka ajakirjanduses avalikult on olnud juttu.

Praeguses olukorras, kus Tallinna võrdlemisi suured politseijaoskonnad on varustatud ainult ühe telefoniaparaadiga, on see suuresti raskenda-tud eeskätt päeval. Eriti hommikul kella 9—11 vahel ja samuti päeval enne tööaja lõppu kella 14—15 vahel on ametkonnal eriti palju kõnesid, sest tavaliselt viibivad sel ajal kõik konstaablid jaos-kondades. Sageli on telefon kinni ligemale poole tunni kestel ja vahel isegi kauem. Seda sugugi mitte seepärast, et keegi ülemäära pikalt või asja-tult kõneleks, vaid seetõttu, et jaoskonnast välja-poolle räägitakse mitme ametniku poolt, õige lühi-keste vaheaegade järele. Kui väljastpoolt kõnelda soovija ei taba seda lühikest kõnede vaheaega, on peaaegu võimatu saada telefoniühendust jaoskonna korrapidajaga.

Selle pahe vältimiseks oleks hädavajalik, et kõik suuremad jaoskonnad varustataks veel teise telefoniaparaadiga, milledest siis ühte, nimelt jaos-konna korrapidaja ametniku juures olevat apa-raati, ei tuleks tarvitada jaoskonnast väljapoole helistamiseks, nii nagu see praegu mõnes asutises, näit. Tallinna-Harju Kriminaalpolitseis on korral-datud.

Jaoskondades tavaliselt korrapidaja ametniku juures oleva telefoniaparaadi alaline tarvitamine teiste ametnike poolt *segab nimelt alati korra-pidaja ametniku tööd*, eriti avalduste vastuvõtmisel, ülekuulamiste toimetamisel jne. Teiseks, ei ole su-gugi normaalne ega üldse lubatav asjaolu, et jaos-konnast kõik, sageli ka avalikkusele mittekuuluva ja õieti salajase iseloomuga telefonikõned tuleb rääkida jaoskonna vahitoast, kus harilikult viibib alati palju juhuslikke inimesi. Kuigi kõne mõni-kord üksikult alustatud, võib nimetatud ruumi kõne kestel tulla võõraid kõrvalisi isikuid ja kõ-net paratamatult pealt kuulata.

Eeltoodud asjaoludel oleks soovitatav, et suure-mates jaoskondades seataks sisse veel teine tele-foniaparaat kusagil siseruumis, kantsleile ja amet-konnale just väljapoole rääkimiseks. Teiseks tu-

leks kõigis jaoskondades korrapidaja ametniku juures asetsevalt telefoniaparaadilt ümberlülitatav lisaaparaat viia kuhugile mujale tööruumi, soovi-tatav abikomissari kabinetti (nii nagu see siin pool on korraldatud).

Viimati mainitud asjaolu minimaalse kulutuse juures hõlbustab palju tööd, võimaldades korra-pidajale abikomissariga telefoniühendust anda, kui keegi seda soovib, ilma igakordse tülika ja tööd segava telefoni juurde kutsumiseta. Ühtlasi oleks siis korrapidajal alati võimalus väljastpoolt saa-buva kaugekõne või mõne muu avalikkusele mitte-kuuluva telefonikõne puhul, kui see vajalikuks osutub, kõnet otsekohe ümber lülitada nimetatud eraldi ruumis asetsevale lisaaparaadile ja sealt rää-kimist segamatult jätkata.

Eeltoodud asjaoludele tähelepanu juhtides, jul-gen loota, et jaoskonnad, kus leidub nimetatud puudusi, ise vastavaid samme astuvad nende kõr-valdamiseks, vastavalt kohapealseile oludele.

Praegu aadressbüroost telefoniteel vajalike and-mete küsimisel ilmneb sageli, et aadressbüroo tele-fon, eriti õhtul pärast hariliku tööaja lõppu, on alaliselt kinni, samuti ka päeval, kuigi aadressbü-rooga saab ühendust, vastab aadressbüroo kesk-jaam, et soovitud laudkond on „kinni“.

Kuna aga viimaseks mainitud juhul abonendi, s. o. aadressbüroo keskjaama vastamisel auto-maatjaam siiski igakord registreerib kõne, siis ühe aadressi saamiseks telefoniteel tuleb sooritada 4—5 „kõnet“.

Seepärast tuleks üldiselt kehtima panna kord, et jaoskondade poolt aadresside küsimiseks tarvi-tataks võimalikult vähe telefoni ning aadressid tu-leks küsida kirjalikult. Sellel oleks veel see pare-mus, et siis kirjavahetusele saaks lisandada vas-tava aadressbüroo kirjaliku õendise, millest hil-jem nähtub, kes nimetatud teated on annud. Üht-lasi aadressbüroo telefon ei oleks siis kindlasti alati nii üle koormatud ja tõsisel kiirel vajadusel oleks igaljuhul rohkem eeldusi otsekohe vastava ühenduse ja aadressi saamiseks. See vähendaks politseis ka palju üldist telefonikõnede arvu ja eel-hendaks kokkuvõid eeskätt ajalisel kui ka eel-arve korras majanduslikult. O. O.

tis Vidrik järsku pea, suunas pilgu Reinu sil-misse ja küsis:

„Ütle mulle, Rein, kas sa kunagi tundsid ke-dagi Friedrich Sallmani?“

„Mina? Ei mäleta!“ ütles Rein peaaegu koh-kudes. „Mis sellest siis on?“

„On paljugi. Kas sa mäletad veel üht roima-lugu, röövimist. Olid veel ise roimari tabaja ja tunnustaja kohtus. Tuleta meelde!“

Rein vajus pisut mõttesse. „Õigus jah, nüüd mulle meenub, oli üks vintske sell! Aga sellest on ju üle kümne aasta tagasi.“

„Edasi! Kas sa mäletad veel, mida see mees sulle tabamisel ütles? Ahvardas ta sind?..“

„Oli vist jah midagi niisugust. Tõepoolest nüüd mulle meenub... ta lubas mu tappa esi-mesel juhul, kui...“ ja nüüd jäi Rein järsku vait ja vahtis Vidrikule pärani silmi, nagu oleks näinud mingit kummitust. „Ega... ega ometi sina... Vidrik...“

„Mina jah!“ naeratas Vidrik kuidagi nukralt. „Mina olin Friedrich Sallman. Ja tol jõuluööl ma varitsesin sind seal hoovivärvavas, südames ainus soov — sind tappa. Tahtsin sind lüüa seljatagant, kui sa möödunuksid väravast. Või eest, ükskõik... Sa ei tunnud mind enam, pikad sunnitööaastad olid mind muutnud. Jah, sa tulid naerdes ja sõbralikult, ja siis ma ei saanud... kuigi puss peos oli löögiks valmis. Lootsin, et suudan seda hiljem ning tuln sinuga tupp kaasa... Aga seal ma alles esimest korda elus nägin elu ja inimesi avasilmi. Elu, mida ma varem olin näinud hoopis teisiti. Mõistsin siis sind ja sain sinust aru, ja sain lõppeks aru ka enesest... See oli ilmutus jõuluööl. Tundsin siis, kuidas kõik vana kärises ja asemele tuli uus elumõte...“

Vidrik vaikis ja tõusis püsti.

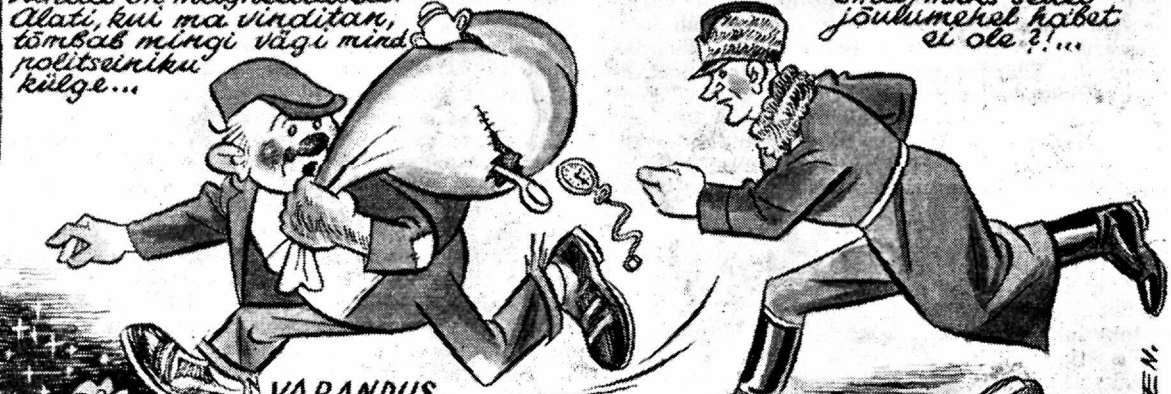
Ka Rein tõusis. Vaikides surusid mehed teineteise kätt.

Rõõmsaid jõulupühi!

MAGNEETILINE PÜHADEVIIN
 - Mitte müürid, vaid ka viinad on magnetilised. Alati, kui ma vinditan, tõmbab mingi vägi mind politseiniku külge...

LAPSESUU
 - Ema, miks sellel jõulumehel häbet ei ole?!...

VABANDUS
 - Noonoh, söber! või kallid pühade ajal kurja peal!
 - E...ega seda, konstaabli härra, ma... ma olen ju jõulumees!...

OPTIMIST
 - Kuused on ümberringi ja üleväl saavad kaok. Kui ta küüri jõulumees mängikes ja mulle suithe, pakuke, siis oleks minu pühad kätelikud...

AJAVAIM
 - See jõulumees tõi mulle viisakimbu. See on solvamine! Vaadake järele, härra kordnik, kas tal üldse diploma on kingituste jagamiseks!...

— SEN —

Veksliseadustikust

Käesolevas ja ühtlasi viimases kirjutises keh-
tivast Veksliseadustikust vaatleme käendust,
maksutähtpäeva, lunastamist, regressiõigust ja
aegumist.

Käendus.

Vekslikäenduse sihiks on vekslis-
summa maksmise kindlustamine
kas vekslisumma terves või osali-
ses suuruses.

Erinevus tavalisest tsiviilõiguslikust käendu-
sest seisneb selles, et see ei lange ära, kuigi
käendatu kohustus osutub tühiseks, välja arva-
tud vormi puudulikkus. Käenduse võib märki-
da vekslile või veksljätkule „käendan“ või mõne
muu samatähendusliku väljendiga ja peab olema
alla kirjutatud käendaja poolt. Vekslil esiküljel
oleval allkirjal, kui see ei kuulu vekslil välja-
jale, on vekslikäenduse tähendus. Vekslikäen-
duses tuleb märkida see isik, kellele käendus
on antud. Säärase märkme puudumisel peetakse
vekslikäendus antuks trassandi eest. Käen-
daja vastutus on identne käendatavaga.

Vekslil lunastanud käendaja omandab vekslit
tulenevad õigused käendatud isiku kui ka
nende vastu, kes vastutavad vekslil järgi viimase
ees (§ 30—32).

Maksutähtpäev. VS § 33 annab
vekslite põhilise liigituse sõltu-
valt maksutähtpäeva määramisviisist:
„Vekslit võidakse koostada nii, et see
kuulub lunastamisele: esitamisel (näitveksel);
kindla aja möödumisel pärast esitamist (näit-
aegveksel); kindla aja möödumisel pärast koos-
tamist (aegveksel); kindlal päeval (päevveksel).

Teissuguse või mitme üksteisele järgneva
maksutähtpäevaga vekslid on tühised.“

Näitveksel kuulub lunastamisele selle esita-
misel, kuid hiljemalt aasta kestel arvates koos-
tamispäevast. Veksliväljaja võib seda tähtaega
lühendada või pikendada; lühendada aga ainult
indossandid. Ka võib veksliväljaja ette kirju-
tada, et näitvekslit ei või esitada lunastamiseks
enne selleks määratud tähtpäeva. Sel juhtumil
tuleb see täita (§ 34).

Näitaegveksli maksutähtpäev arvatakse kas
vekslile märgitud ja alla kirjutatud aktsenti- või
protestipäevast. Mitteprotestimisel peetakse da-
teerimatu aktsent toimunuks aktseptandi suhtes
selle tähtaia viimasel päeval, mis on ette näht-
ud aktsentimisele esitamiseks (§ 35).

Näitaegveksli esitamise eesmärgiks vekslis
tähendatud maksjale ei ole mitte vekslil
lunastamine, vaid aktsepti saami-
ne või kui aktsept iuba on, siis selle dateeri-
mine. Sellest algabki maksutähtpäeva kulge-
mine näitaegveksli juures. Esitamispäeva ei
loeta kaasa.

Lunastamine. Vekslis märgitud mak-
sutähtpäev ei lange igakord kokku päevaga,
millal veksel kuulub lunastamisele, sest VS. § 72
eeskirja kohaselt „säärase vekslil lunastamist,

mille maksutähtpäev langeb seaduslikule pühale
või puhkepäevale, võib nõuda alles esimesel sel-
lele järgneval argipäeval“. Aga kui pika aja
kestel, sellele vastab § 38 I lõige: „Päev-
veksli, aegveksli või näitaegveksli
valdaja peab esitama vekslil maks-
miseks kas sel päeval, mil veksel
kuulub lunastamisele, või sellele
päevale järgneval kahel argipäe-
val.“

Vekslil esitamine maksutähtpäeval on nõutav,
sest vekslivõlgnik ei tarvitse teada ega tea ka
tavaliselt, kelle käes on veksel maksutähtpäeval.

Trassaat või veksliväljaja võib nõuda välja-
lunastamisel, et vekslivaldaja annaks talle vekslil
üle kviteeritud.

Vekslivaldaja ei või keelduda osalise maks-
mise vastuvõtmisest. Küll aga võib sel korral
trassaat resp. veksliväljaja nõuda maksmise
märkimist vekslil ja sellekohase kviitungi and-
mist (§ 39).

Vekslivaldaja ei ole kohustatud maksmist
vastu võtma enne maksutähtpäeva.

Regress. Regressiõiguse põhjal vastuta-
vad õiguspärase vekslivaldaja ees kõik trassan-
did, aktseptandid, indossandid
ja vekslikäendajad.

Vekslivaldaja võib esitada nõude kas
ühe, mitme või kõigi nende isikute vastu koos,
ilma et tal tarvitseks kinni pidada nende ko-
hustumise järjekorrast. Seda siiski ainult vekslil-
valdaja eelkohuslaste suhtes, kuna järelkohus-
lased on vastutusest vabad.

Sama õigus kuulub igale vekslil kohuslasele,
kes on lunastanud vekslil.

Vekslivaldaja võib nõuda sellelt, kelle vastu
ta teostab regressiõigust:

- 1) vekslisumma, niivõrd kui veksel on jäetud
aktseptimata või lunastamata, koos intres-
sidega, kui need on määratud;
- 2) intressid kuue protsendi suuruses arva-
tes maksutähtpäevast;
- 3) protesti-, teatamis- ja muud kulud;
- 4) tasu ühe kolmandiku protsendi suuruses
regressinõude alusel tasumisele kuuluvast
vekslisummast.

Enne maksutähtpäeva regressiõiguse teosta-
misel lahutatakse vekslisummast diskont amet-
liku (E. Panga) diskontomäära järgi, mis keh-
tib regressinõude esitamise päeval vekslivaldaja
elukohas (§ 48).

Kes on vekslil lunastanud, võib nõuda oma
eelkohuslaselt:

- 1) kogu makstud summa;
- 2) sellest summast intressid kuue protsendi
suuruses, arvates selle summa maksmise
päevast;
- 3) kulud, mis ta on teinud;
- 4) tasu ühe kolmandiku protsendi suuruses
regressinõude alusel tasumisele kuuluvast
vekslisummast.

Isikul, kes on tasunud regressisumma, on õigus nõuda, et talle üle antaks veksel koos protestiaktiga ja regressisumma vastuvõtmist tõendav kviitung.

Et teostada vekslijärgset regressiõigust, on tingimata vajalik vekslit protest, välja arvatud juhtumid, kus vekslis leidub klausel „regress kuludeta“ või mõni muu samatähenduslik väljend (§ 46).

Protest on vekslkohustuse täitmata jätmise ametlik tõestamine.

Kehtiv Veksliseadustik nõuab iga õiguslikult relevantse toimingu konstateerimist protestiga, s. o. ametliku aktiga notari juures. Vaatleme siin ainult protesti mittelunastamise ja mitteaktseptimise puhul.

Trassaat, nii kaua kui ta ei ole antud vekslit aktseptinud, pole millekski kohustatud selle vekslit järgi. Aktseptib ta vekslit, langevad temale kõik veksliväljaja kohustused, kuna trassant siis vabaneb sellest ja võib juba ise teostada regressiõigust, kui veksel satub tema kätte.

Protest mitteaktseptimise pärast peab toimuma tähtaja jooksul, millal veksel tuleb esitada aktseptimiseks (§ 44 l. 2). Esitatud vekslit ei tarvitse trassaat kohe aktseptida, vaid võib näit. järelemõtlemiseks võtta aega kuni järgmise päevani (§ 24 l. 1); seda ka siis, kui veksel on esitatud trassaadile esmakordselt aktseptimise tähtaja viimasel päeval.

Kui veksel on protestitud mitteaktseptimise pärast, siis pole teda enam vaja esitada lunastamiseks ega protestimiseks mittelunastamise pärast (§ 44 l. 4).

Päev-, aeg- ja näitaegveksli protestimine mittelunastamise pärast peab toimuma kahe argipäeva kestel, mis järgnevad päevale, millal veksel kuulub lunastamisele. Protest näitveksli mittelunastamise pärast peab toimuma sama tähtaja kestel, mis on ette nähtud protesti teostamiseks mitteaktseptimise pärast (§ 44 l. 3).

Protestimisel mittelunastamise pärast tuleb silmas pidada § 72 eeskirja — „Säärase vekslilunastamist, mille maksutähtpäev langeb seaduslikule pühale või puhkepäevale, ... eriti esitamist aktseptimiseks ja protestimist, võib teostada ainult argipäeval. Kui mõni neist toimetustest tuleb teostada kindlal tähtajal, mille viimane päev langeb seaduslikule pühale või puhkepäevale, siis pikeneb see tähtaeg selle lõppemisele järgneva esimese argipäeva võrra. Vahepealsed pühad ja puhkepäevad arvatakse tähtaja arvutamisel kaasa.“

Toodu selgituseks lubatagu järgmine näide: vekslil märgitud maksutähtpäev langeb reedesele päevale. Protest peab toimuma kahe päeva jooksul. [Kuid antud juhtumil viimane päev langeb pühapäevale, siis toodud eeskirjade kohaselt tuleb protest teostada esmaspäeval, ja arvestades notari kontori lahtioleku aega — siis hiljemalt kell 15.00.

Regressiõigust võib teostada üldreeglina aja jooksul maksutähtpäevast kuni vastavate aegumistähtaegade saabumiseni. Järgmisil erandjuhtumel on võimalik seda teostada juba enne maksutähtpäeva ja selleks ka veksel protestida

lasta: „Kui vekslit aktseptinud või aktseptimata jätnud trassandi vara või aktseptimisele mittekuuluva vekslit väljanud trassandi vara on seadud konkursi, konkursi ärahoiu kokkuleppe menetluse või administratsiooni alla, siis kohtu vastava määruse esitamine on küllaldaseks aluseks regressiõiguse teostamise lubamiseks vekslivaldajale. Kohtumääruse esitamisega on võrdne Riigi Teatajas või kohtukuulutuste ajalehes avaldatud kohtumääruse kuulutuse esitamine“ (§ 44 l. 5).

Aegumine ja aegumistähtaegade katkestamine. Aegumistähtajad vekslit järgi õigustatud ja kohustatud isikute vahel on märksa lühemad kui õiguste aegumised harilikes tsiviilvahekorris.

Põhjendatud on see sellega, et veksel kui valjult formaalne võla- resp. krediivahend kaubandusmaailmas kaotaks väga pikaajalises kehtivusel üldse usalduse vekslit instituudi vastu, sest mida pikemaks ajaks krediiti antakse, seda ebakindlamaks see muutub, sest aja jooksul võivad ka kõige kindlamad võlgnikud, žirandid ja nende käendajad muutuda ebakindlaiks.

Kehtiva VS-u kohaselt kõik vekslit tulenevad nõuded aktseptandi ja lihtveksli väljaja suhtes aeguvad kolmeaastase tähtaja möödumisega, arvates maksutähtpäevast. Vekslivaldaja nõuded indossantide ja trassandi vastu üheaastase tähtaja möödumisega, arvates protestiakti koostamise päevast, kui protest toimus selleks ettenähtud tähtajal, või arvates maksutähtpäevast, kui vekslis on klausel „regress kuludeta“ või muu analoogiline väljend. Indossantide nõuded üksteise ja trassandi vastu aeguvad kuue kuu kestel, arvates päevast, millal indossant lunastas vekslit, või päevast, millal tema vastu tõsteti hagi (§ 70).

Indossantide hulka tuleb arvata ka käendajad. Aegumine katkeb vastavais seadusis ettenähtud juhtumel, kuid ei peatu kunagi (§ 71 l.1).

Millised on need „seadusis ettenähtud juhtumid“, mis katkestavad aegumise?

Esiteks kuulub siia vekslit esitamine kompetentsele kohtule täitealkirja tegemiseks või nõude esitamisega konkursi korras ja uus aegumistähtaeg on mõlemal juhtumil kümneaastane, kusjuures aegumine katkeb ainult selle isiku suhtes, kelle vastu on esitatud nõue, ja ainult selle isiku kasuks, kes on esitanud nõude.

Teiseks, aegumistähtaeg katkeb vekslivõla meenamisega ja õigeksvõtmisega aegumisaaja jooksul vekslivõlgniku poolt, kusjuures uus aegumistähtaeg on sama pikk kui katkestatud tähtaeg (s. o. tuleb arvestada Veksliseadustikus ettenähtud aegumise tähtaegu).

Õigeksvõtmine võib toimuda mitmel viisil, nagu osalise võla tasumisega, protsentide tasumisega jne. (Vaata „Vekslinõuete aegumine ja aegumistähtaegade katkestamine“, A. Heilat, „Õigus“ nr. 5 — 1939.)

Esimesel juhtumil uus aegumistähtaeg — 10 a. on põhjendatud sellega, et siin nõudja õigus ei põhjene enam vekslil, vaid kohtuotsusel, mis aegub kümne aasta jooksul.

(Lõpp.)

Kodanliku õhukaitse

korraldamisest elamus

Siseministri poolt anti 7. detsembril s. a. Elamute kodanliku õhukaitse korraldamise määrus, mis avaldatud Riigi Teatajas 12. 12. 39, nr. 111, art. 858. Selle määruse eeskirjad kehtivad elamute kohta, mis asuvad linnades, alevikes ja suurtööstusrajones, kui viimaseis politsei andmeil on 3000 ja rohkem elanikku või vähema elanike arvu juures, kui nad ei asu raudteest (ka eraraudteest) otsejoones kaugemal kui 5 km, samuti elamud raudtee administratiivpiirkonnas kogu riigi raudteevõrgu ulatuses.

Elamuks loetakse Elamute KÕ määruse kohaselt kõik hooned, mis sisaldavad elu- või asutiste või ettevõtete ruume, kas kogu hoone ulatuses või osaliselt. Elamu mõiste alla ei käi need hooned, mis on tervikult I liigi KÕ kohustuslike asutiste või ettevõtete all või nende II liigi asutiste või ettevõtete all, kus töötab vähemalt 100 isikut. Kõik teised hooned, milles elatakse või milles asub mõni KÕ mittekohustuslik asutis ja ettevõte, samuti ka need hooned, kus peale KÕ kohustusliku asutise või ettevõtte asuvad veel elukorterid ja teised KÕ mittekohustuslikud asutised ja ettevõtted (äriruumid, töökajad jne.), kuuluvad elamute mõiste alla. Ühes elamutega kuuluvad KÕ korraldamise alla ka elamute piirkonnas asuvad kõrvalhooned.

Elamu KÕ korraldamise ja teostamise vastutavaks juhiks on kas elamu omanik, hoolidaja, valdaja, valitseja või nende poolt määratud asetäitja. Praktiliselt pole teostatav, et elamu KÕ juhiks võiks alati olla elamu omanik, sest omanikuna võib esineda mõni kolleegiaalne asutis, omanik võib elada eemal, võib olla surnud, elamu võib olla teisele isikule üürile antud jne. KÕ seisukohalt on aga tähtis, et elamu KÕ juht asuks kohal ning et tema juhiks elamu KÕ tegevust. Elamu KÕ juht nimetab enesele elamuelanike hulgast, nendest kes kuuluvad elamu KÕ kohustuse alla, abi, kes elamu KÕ juhi eemaloleku ajal täidab tema kohuseid.

Elamu kodanlikku õhukaitset teostab elamu KÕ juht elamus elunevate ja alaliselt töötavate isikute kaasabil, kelledest moodustatakse elamu KÕ toimkond. Elamu KÕ juht nimetab elamu KÕ toimkonda elamus elunevaid isikuid 15.—60. eluaastani. Elamu KÕ kohustusest on vabad sõjaväelased ja need isikud, kes oma teenistukoha järgi kuuluvad Asutiste ja ettevõtete kodanliku õhukaitse korraldamise määruse (RT 1939, 35, 267) alusel asutiste ja ettevõtete KÕ-sse või kes kuuluvad kaitseleidiu, tuletorje, Eesti Punase Risti ja vabatahtliku kodanliku õhukaitse neisse üksusesse või tegevkonddadesse, kes on määratud vastavate kavadega riigikaitse või kodanike üldise KÕ teostamiseks, ning isikud, kes kuuluvad KÕ kohustusest vabastamisele tervisrikete pärast, mis on avaldatud Kodanliku õhukaitse kohustusest vabastavate tervisrikete loetelu määruses.

Tekib küsimus, kuidas elamu KÕ juht teab, keda ta võib nimetada elamu KÕ toimkonda, keda mitte ja kuidas see nimetamine toimub.

Elamu KÕ toimkonna moodustamiseks tuleb elamu KÕ juhil kõik elamu 15—60 aasta vanused isikud ühisele nõupidamisele kokku kutsuda ja siis selgitada, kes kuulub elamu KÕ-sse, kes mitte. Sõjaväelaste, riigi- ja omavalitsuse ametnike, teenijate ja tööliste, samuti teiste KÕ kohustuslike asutiste ja ettevõtete teenistuses seisvate isikute suhtes pole kahtlust, nemad on vabad elamu KÕ kohustusest, sest nad on KÕ kohustuslikud oma asutises ja ettevõttes igauks oma teenistuskoha järgi. Iseküsimus on nende kaitseleilaste ja tuletoorjatega, kes Asutiste ja ettevõtete KÕ korraldamise määruse eeskirjade kohaselt ei kuulu ei oma palgalise teenistuskoha järgi, samuti mitte sama määruse § 1 teise lõike eeskirjade kohaselt KÕ kohustuse alla. Siin ei saa elamu KÕ juht selgust muidu, kui peab laskma neil isikuil, vaidluse tekkimise korral, muretseda sellelt KÕ kohustuslikult asutiselt või ettevõttelt, kus isik leiab enese KÕ kohustuslasena olevat, sellekohase kirjaliku tõendise ja esitama selle elamu KÕ juhile. Samas korras tuleb talitada ka Eesti Punase Risti ja vabatahtliku kodanliku õhukaitse neisse üksusesse (esmasabisalgad) ja tegevkonddadesse (KVS, päästeremont, gaasiluure ja märkärastamise, esmasabi ja tulevalve) vabatahtlikult kuuluvail isikuil, kes asula või jaoskonna KÕ kavadega on arvele võetud kodanike üldise KÕ teostamiseks. Elamu KÕ toimkonda ei saa nimetada ka neid, kellede tervislik seisund ei võimalda töötegemist ega liikumist.

Siin võib-olla kerkib küsimus, kas elamus leidub üldse nii palju asutiste ja ettevõtete KÕ kohustusest vabu ja KÕ teenistuseks tervislikult ja vanuselt kõlblikke elanikke, et neist oleks võimalik moodustada elamu KÕ tegevkond. Suuremas elamus kahtlemata ei tule inimesist puudu, ka siis mitte, kui osa neist kuulub kaitseleidiu ja tuletoorje üksusesse ning Punase Risti ja VKÕ tegevkonddadesse. Neisse üksusesse ja tegevkonddadesse kuuluvad isikud moodustavad suhteliselt asula elanike üldarvuga võrdlemisi väikese protsendi. (Tallinnas näiteks on iga 100 elaniku kohta vaid 0,9 vabatahtlikku tuletoorjujat. Teisisse organisatsioonesse kuuluvus pole suhteliselt palju suurem.) Väikeste elamute jaoks eriti linnaservades ja aedlinnades, nagu Elvas, Nõmmel jt., ühe elamu elanikest igakord elamu KÕ toimkonna moodustamiseks ei jätku, vaid siin tuleb KÕ jaoskonna juhi loal moodustada kahe või rohkema lähestikku asuva elamu elanikest ühine KÕ toimkond.

Kui elamus asetseb peale elukorterite veel mõni asutis või ettevõte, ükskõik kas Asutiste KÕ kohustuslik (näiteks apteek, aurupesumaja, ja ettevõtete KÕ korraldamise määruse alusel

pank jne.) või mittekohustuslik (näiteks kauplus, kontor, plekisepa-töökoda jne.), siis annab asutis või ettevõtte elamu KÕ-ks abijõude, kuid ainult KÕ jaoskonna juhi sellekohasel korraldusel. Miks peab siin vahele segama KÕ jaoskonna juht? See on tarvilik seepärast, et KÕ jaoskonna juht teab otsustada, kas jaoskonna (väiksemas linnas — asula) üldise KÕ seisukohalt on kasulikum jätta oma KÕ ülesannete juurde elamus asuv asutis või ettevõtte (näiteks apteek, avalik saun jt., millel rida väga tähtsaid ülesandeid asula KÕ sanitaarteenisuse alal) või rakendada asutis või ettevõtte (näiteks kingsepa- või plekisepa-töökoda, kauplus) elamu KÕ ülesannete teostamisele abiks elamu KÕ toimkonnale.

Tekib küsimus, kas elamus asuv KÕ mittekohustuslik asutis või ettevõtte peaks moodustama oma ametnikest, teenijaist ja töölisist Asutiste ja ettevõtete KÕ korraldamise määruse § 12 eeskirjade kohased tegevkonrad. Seda Elamute KÕ korraldamise määrus ei nõua ja seda pole vajagi. Need asutised ja ettevõtted võivad väga hästi täiendada oma personaaliga elamu KÕ toimkonda, peamiselt töötundide ajal, sest harilikult nad selles elamus ei oma eluaset, vaid see asub kuski mujal. On loomulik, et KÕ jaoskonna juht teeb ainult siis korralduse mittekohustuslikule asutisele või ettevõttele täiendada ning abistada elamu KÕ toimkonda, kui elamu elanikest ei jätku KÕ toimkonna moodustamiseks inimesi. KÕ jaoskonna juht võib lahendada seda küsimust ka teistmoodi.

Elamu KÕ toimkonna suurus oleneb elamu suurusest, selles elunevate ja töötavate isikute arvust ning vajadusest. KÕ toimkond koosneb korra alalhoidjaist, tulevalvureist ja esmasabiandjaist.

Korra alalhoidjate ülesandeks on korra säilitamine õhurünnakute korral elamus ja selle piirkonnas, keemiliste rünnakute olemasolu kindlakstegemine ja nende eest elanike hoiatamine, ühtlasi tänavalt varjunud inimeste juhtimine ja abistamine, pidades silmas oma elamu korterite puutumatus. Korra alalhoidjaid peab olema, olenevalt elamukordade arvust, vähemalt 1 kuni 3 isikut iga sissekäigu kohta. Korrapidajate minimaalvarustiseks ja abinõudeks on gaasitorbikud, igale üks, ja õhualarmi andmise abinõu, kas kola, vile või mõni muu alarmivahend.

Tulevalvurite ülesandeks on võidelda süütepommide ja kahjutule vastu elamu pööningul ja elamus. Tulevalvureid peab olema vähemalt 2 isikut elamu pööningu iga sissekäigu kohta. Tulevalvurite minimaalvarustiseks ja abinõudeks on gaasitorbikud, teraskiivrid või paksum vildist peakatted, puldan- või tööülkonnad ja kindad vastavalt tulevalvurite arvule.

Esmasabiandjate ülesandeks on anda abi õhurünnakust kannatanud elamu elanikele ja seal viibivale teisele isikuile (väljast varju otsinule) ning tarbekorral toimetada neid abinõuandmispunktidest või haiglatesse. Esmasabiandjaid peab olema vähemalt 1 isik iga 10 elaniku kohta. Esmasabiandjate minimaalvarustiseks ja abinõudeks on igale esmasabiandjale gaasitorbik; pealeselle esmasabipakikesi vähemalt 30% elanike tarvis ja iga 30 elaniku kohta üks haigekanderaam ja väike KÕ esmasabi-paun.

Kõige raskem ülesanne on tulevalvureil, kuna nad peavad asuma pööningule ja pidama võitlust tekkiva kahjutulega. On enesestmõiste-

lav, et tulevalvurid, kes on harilikud kodanikud, aga mitte kutselised tuleõrjujad, suudavad oma ülesandega toime tulla vaid siis, kui pööningud on puhastatud tuleohtlikust kolust ja pööningule on asetatud vajalikud kustutusabinõud. Seepärast nõuavad määruse eeskirjad: 1) pööningult kergesti tuldvõtva kraami ja esemete kõrvaldamist, 2) pööningu puuosade (sarikate, roovlatide jt.) immutamist või katmist immutusvahenditega, näiteks immutusõlidega, lubjaga ja muu sarnase ainega, 3) pööningupõrandate katmist 3 kuni 5 sm paksuse liivakorraga või mõne muu tulekindla materjaliga, näiteks põlevkivi tuhaga, saviga jt., (pööningu kindlad laudpõrandad, s. o. põrandalaudade üksteise kõrvale naeltega kinni löödud — ei kuulu liivaga katmisele) ja 4) pööningult tuldvõtivate vaheseinte kõrvaldamist. Süütepommide kustutamiseks tulevalvureil peab olema pööningul kasutada pööningu iga sissekäigu kohta vähemalt 150 kg kuiva liiva kastides või 10 kg kottides ja kustutusvett nõudes vähemalt 50 l, peale selle labidas, vee-pang, kustutusluud, pootshaak ja kirves.

Elamu KÕ toimkonnale tarviliku varustise ja abinõud muretseb elamu omanik oma kulul. KÕ varustis ja abinõud paigutatakse elamute ruumesse nõnda, et need oleksid kergesti kättesaadavad õhurünnaku puhul. Varustis hoitakse alati korras. Pööningul asetsevad kustutusvee nõud täidetakse veega vaid õhuuhu korral.

Igas elamus peab olema välja pandud peasissekäikude esikusis nähtaval kohal KÕ juhise, kus on tähendatud elamu KÕ üldised juhtnõu-rid. Juhise sisaldab toimingute loetelu elamus KÕ ajal rahuajal, õhuuhu, õhualarmi, õhurünnaku ja lõppalarmi korral, pealeselle õhualarmi ja lõppalarmi signaalid, lähema tuleõrje-üksuse, sanitaarabiandmise punkti, KÕ rajooni ja KÕ hoonete grupi juhtide komandopunktide (KP) asukohad. Juhise lõpus on elamu KÕ toimkonna nimestik. Juhisele kirjutab alla elamu KÕ juht. Juhise eeskujut antakse välja Siseministeriumi poolt.

Avalike asutiste ja ettevõtete, nagu teatrid, kinod jt., kus toimub inimeste kogunemisi suuremal arvul, omanikud või ülalpidajad on kohustatud üldise julgeoleku, korra ning sinna kogunenud inimeste kaitseks moodustama oma teenijaskonnast KÕ toimkonna. Toimkond peab olema varustatud taskuelektrilampidega, eraldus-varrukasidemetega (sideme kuhu asutise juhi vabal valikul) ja esmasabipakikestega vähemalt 10% istekohtade arvust.

Ühes või mitmes kvartaalis lähestikku asetsevaist hoonest moodustatakse KÕ jaoskonna juhtide poolt elamute ühiskaitse tugevdamiseks KÕ hoonete grupid. Gruppide piirideks võivad olla avalikud platsid, hoonetevahelised iluaciad või tänavad. KÕ hoonete grupi juhiks on gruppi kuuluva suurima elamu KÕ juht või mõni teine kohane isik KÕ jaoskonna juhi määramisel. Viimase poolt määratakse grupi juhile ka asetäitja.

KÕ hoonete grupi jõududeks on grupi piirkonnas elunevad ja alaliselt töötavad KÕ kohustuslikud isikud (viimased muidugi ainult sel ajal, kui nad seal tööl või teenistuses viibivad), välja arvatud elamute KÕ toimkondadesse, kohustuslikku KÕ-sse oma asutis ja ettevõtteis, KÕ üksusis ja tegevkonradesse kuuluvad ning terviserikete pärast KÕ-st vabastatud isikud. KÕ hoonete grupi jõududesse kuuluvad isikud peavad olema varustatud labidate, raudkangide või kirvestega selle elamu omaniku poolt ja kulul,

kus nimetatud isik eluneb või töötab alaliselt. Abinõusid muretsetakse võrdsetes osades vastavalt hoonete grupi jõudude arvule. Grupi juhil on õigus käsutada KÕ alal nii grupi jõude ja abinõusid kui ka elamute KÕ toimkondi ja abinõusid. Grupi jõud ja abinõud registreeritakse elamu KÕ juhtide poolt KÕ jaosk. juhi juures.

Elamute KÕ toimkondadesse ja grupi jõududesse kuuluvad isikud suudavad oma ülesandeid edukalt täita siis, kui nad on saanud vastava ettevalmistuse. Ettevalmistuse eest on kohustatud hoolitsemata elamute KÕ juhid. Pole mõeldav, et elamute KÕ juhid saaksid ise oma elamu KÕ kohustuslikke isikuid ette valmistada KÕ üldettevalmistuse alal, vaid see teostub harilikus korras tasuta vabatahtlike KÕ ühingute poolt. Küll on elamu KÕ juhtide ülesandeks nõuda elamu neilt isikuilt, kes kuuluvad elamu KÕ toimkonda ja KÕ hoonete grupi jõududesse, et nad läheksid VKÕ ühingute poolt korraldatavale kursusele ja omandaksid seal KÕ-ks vajalikud teadmised. Samuti on elamu KÕ juhil õigus elamu KÕ toimkondlasi ja KÕ

grupi jõududesse kuuluvaid isikuid kohustada elamu KÕ ettevalmistustegevusest osa võtma aasta kohta kuni 24 tundi. Väljaõppeks, ettevalmistuseks ja harjutusiks kasutatud aja eest ei maksta tasu.

Kui elamu KÕ jõud on ette nähtud vahetult elamu kaitseks, siis KÕ hoonete grupi jõudude kasutamine on mõeldud grupi piirkonnas suuremate õnnetuste (kokkuvarisenud hoonete alt inimeste päästmine, suureks paisunud kahjutuli jne.) likvideerimiseks. Pealeselle saab hoonete grupi jõude õhuohu ooteajal ja ka hiljem kasutada kaevikutute kaevamiseks. Neist ülesandest tingituna on grupi jõududele ette nähtud ka vastavad tööriistad.

KÕ hoonete grupi jõud ei ole arvatavasti suured, sest palju KÕ kohustuslikke elanikke on seotud KÕ ülesannetega mujal. Seepärast on KÕ hoonete grupi juhile antud õigus käsutada tarbekorral ka elamute KÕ toimkondi.

Elamute ja KÕ hoonete gruppide KÕ korraldamistööd peavad olema teostatud hiljemalt 1. jaanuariks 1940.

Võitlus kuritegevusega Ühendriikides

POLITSEITEENISTUSES KA EESTLASI

Asjaolu, et seaduserikkumine Ühendriikides on levinumaid teiste maadega võrreldes, ei lase veel oletada, et ka Ühendriikide politseile, s. o. tema järelevalve nõrkusele tuleks panna süü vastaval määral. Võrdlus iga maa kuritegevuse statistika ja tema politsei valvuse vahel on vaid suhteline.

Me ei tahagi laskuda uurimusesse selle kohta, kui võrd hoolas ja kaval peab Ühendriikide politsei olema selleks, et juurida roimariikkus Ameerikast sajabrotsendiliselt, toome vaid kokkuvõtlikult need muljed ja materjalid, mis Ameerika politsei tegevusest nende kirjutajal on säilinud pärast kauaaegset Ameerikas viibimist.

Elkõige võib märkida, et Ühendriikide politseiperes ei puudu eestlasi. Neid võib olla isegi sisemaal, kuid New Yorgis on teada kaks eestlasest politseiniku. Neist üks, asukohaga Brooklynis, on Ühendriikide politseiteenistuses kordnikuna püsinud juba üle kahekümne aasta.

1.

Kordnikuamet mõnes väikeses Ühendriikide provintsilinnas või alevis loomulikult ei paku kirjeldamiseks palju rohkem, kui ta seda annab mõnes Eesti provintsis. Kuna meilgi politseiteenistus kipub minema keerukaks eriti suuremais, elavama liiklusega keskuses, siis tohiks mõndagi tähelepanavat ka Ühendriikide politseitegevuses leiduda eeskätt liikluse juhtimise alal. Tegelikult kogu liiklus Ühendriikides on motoriseeritud, ja vastavalt ka mootorliikluse politseinik Ameerikas pole enam jalamees, vaid teda tuleb kujutleda vaid istuvana

mootorrattal, kus ta, tagasitõmbunult mõne kõrvalise majanurga taha, pikkades, laiade käsitsega nahkkiinastes käed pidevalt mootorratta käepidemel, ämblikuna varitseb lubamatu kiirusega kihutavaid motoriste maanteel.

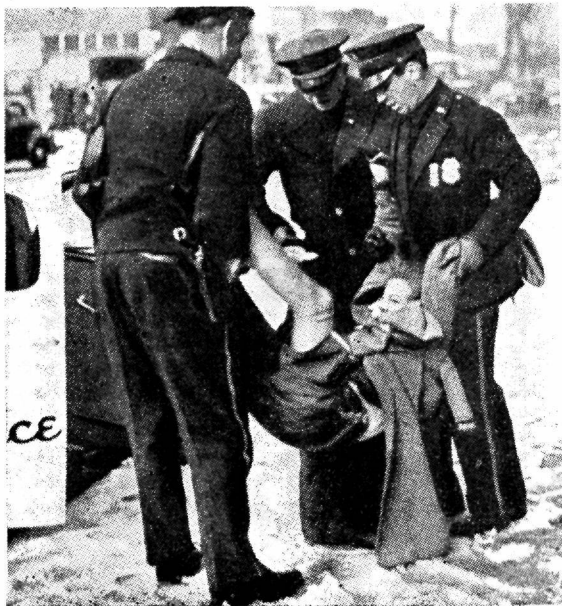
Autosõituteks kulutab ameeriklane keskmiselt kolm miljardit dollarit aastas. Sõidumäärasust üleastumise trahvideks kulub sellest viis miljonit. Protsent üldsummast on võrdlemisi väike, aga kui arvestada juurde kõik kokkumised, meelepaha, ajaraiskamine ja muu meeletu, mis kaastub iga üksiku trahvimiseks, siis needki viis miljonit dollarit osutuvad küllaltki valusaks okkaks tema muretu autosõidul. Igas osariigis on liikluspolitseinike ettevalmistuse suhtes ja ka liiklusnormes erinevusi, kuid need vahed pole kuigi suured, ning mis peasi, kuskil pole liikluspolitseinik ise jäetud trahvi sissekasseerijaks, vaid eksija tabamisel ulatab ta sellele vaid kutse kohtusse ilmumiseks, kus trahv määratakse tavaliselt juba järgmisel päeval. Pääs liikluspatrullteenistusse eeldab küllalt suuri kvalifikatsioone hariduses ja treeniguses, mis on tavaliselt palju kõrgemad hariliku kordniku omast. Kandidaadid sellesse teenistusse paljudes osariikides peavad olema vähemalt keskkooli haridusega ja mitte alla kuue jala pikad, õpingu-aeg kestab viiest kuust kuni ühe aastani. New Yorgi osariigis sellele järgneb veel pooleaastane treening erilises politseikoolis, mis tuleb lõpetada kirjaliku eksamiga. Koolist tulles politseiniku ei saadeta kohe liikluspatrullteenistusse, vaid enne tuleb teenida hariliku kordnikuna kolm aastat. Pennsylvania osariigi samasuguses koolis kuue kuu kestel õpetatakse „seismist, vaatlemist, mõtlemist ja kõnelemist mootorpolitseinikuna“,

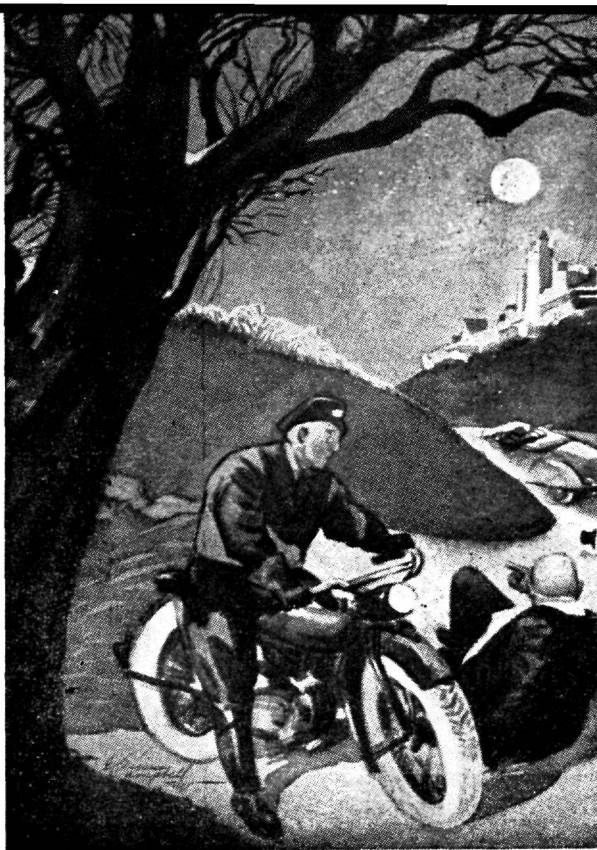
millele seltsivad kursused kriminaalseadustiku, džuudžitsu, vetelpäästmise, morse-tähestiku ja sõrmejälgede tundmises; kooli lõpetamisel aspirant määratakse abiks mõnele vanemale politseinikule kuueks kuuks. Hiljem tuleb tal oma teadmiste värskendamiseks käia kordamiskursusel ja eksamil kaks korda aastas.

Seepärast oskab niisugune politseinik klassifitseerida oma „kliente“ maanteel juba eemalt: kes on „algaja“ seaduserikkuja, kellel juhtus mõni õnnetus autoga kogemata, kes valetab ja kes räägib tõtt. Iga trahvimine kohtus märgitakse ka autoomaniku sõiduloale, ja selle ettenäitamisel pole „kordajal“ küll enam kuigi suuri lootusi andekssaamiseks. Seistes osariigi teenistuses, ei tarvitse niisugune liikluspolitseinik alistuda ka mingeile kõrvalmõjutusile oma koha kaotamise hirmul. Mõni aasta tagasi juhtus autode kokkupõrge Baltimore ja Washingtoni vahel, kus üheks süüdlaseks osutus krahv Della Porta, kuninglikust Itaalia saatkonnast. Nädal hiljem, pärast kokkupõrget, Marylandi osariigi kuberner sai kirja Ühendriikide välisministrilt, milles see palus, et võõra riigi esindajat tülitanud kohalik liikluspolitseinik, korporaal Duckworth kirjalikult vabandaks esindaja ees. Kuberner uuris juhtumit ja leidis, et korporaal Duckworth oli toiminud erapooletult ja täpselt; teatanud sellest välisministrile, tegi ta korralduse, et korporaali teenistuslehele märgitaks kiitus hoolsuse eest oma teenistuskohuste täitmisel.

Kõigist vastavaist statistikaandmeist nähtub, et juhtumil, kui liikluspolitseinik Ühendriikides motoristi kord juba on tabanud, siis on 99 prots. kindel, et järgmisel päeval kohtus ta ei pääse trahvist. Näit. New Yorgi osariigis 1938. aastal sai kutseid kohtusse ilmumiseks 36.208 motoristi, ja süüdi neist jäi ja maksis trahvi 35.573. Kuna aga keskmise ameeriklase loogikas raha eest saab osta kõike, siis muidugi puudub statistika selle kohta, kuipalju liiklusmääruste vastu eksijaid väldib kohtusse ilmumise sel teel, et maksab „meelehea“ otse liik-

Tõrkuja streigipost tuleb kanda autosse

„Daami autonumber mind ei huvitagi, — tooge mulle tema telefoninumber!“

luspolitseinikule. Viimaseil aga tuleb selles olla ettevaatlik, sest „meelehea“ pakkujaks võib osutada näit. ka mõni kohtunik, keda ta ei tunne. Mõned autoomanikud Ameerikas suvatsevad juba aegsasti oma sõiduloa vahele pistetuna valmis hoida viiedollarilise paberraha „meeleheaks“, juhuks, kui sõidul midagi juhtub; mõned aga meelega pillavad peatamisel raha oma sõiduki porilauale jne. Majanduslikult on liikluspolitseinikud niivõrd kindlustatud, et „meelehea“ pakkumine neid tavaliselt ei avatle. New Yorgi osariigis on nende aastapalk keskmiselt 1200 dollarit, pluss korteri- ja perekonnaabirahad ja korralik pension vananemisel.

2.

Lubamatu kiirusega maanteel kihutajate ja muude autoliikluse määruste rikkujate tabamine on Ühendriikide provintspolitikseainiku üks vähi- maid ülesandeid. Üldpolitseiteenistus igas paremate jõududega varustatud osariigis nõuab politseinikult suurt oskust ja teadmisi mitte ainult roimarite tabamisel, vaid ka roimade väl- timisel.

Jälgigem selleks mõne osavama politseiniku tegevust, tehes temaga kaasa mõne hariliku patrullisõidu politseiautos kuskil provintsis New Yorgi osariigis.

„Meie kohus on kindlaks määrata koht, kus roimarid kavatsesid tegevusse astuda, ja siis nendest ette jõuda,“ lausub ta, peatudes ühe tuliue bensinijaama juures maanteel. Ta ter- vitab jaama omanikku, luusib ringi ümber jaama, ja siis asub pidama omanikule loengut võimalike röövlite üle.

„Telefon asetseb teil kohal, kust seda tänavale näha ei ole. See on tore. Mõnikord suvatsete seda tarvitada nii, et tänavale seda näha ei oleks. Aga ma näen, et telefonitraadid seal pole varjatud, — igauks võib need kääridega läbi löigata; nõudke telefoniseltsilt, et ta varjaks traadid.

Siis märkasin veel, et jätate oma suure kruvikeeraja välja bensiinipumba juurde. Iga bandiit võib selle maast haarata ja teid maha lüüa. Ka pumba käepide on liiga lahtine ja kõlbab samuti reivaks. Laske ta pumbale külge joota.

Ja pidage mees, et igas autos, mis hilisõhtul peatub bensiinijaama juures, võivad istuda röövlid. Juba enne, kui astute välja jaamast, märkige üles auto number. Õhtuti hoidke kassas sularaha ainult viie dollari ümber. Pole mõtet pakkuda suuremat kiusatust kelmidele ümbruses. Ja väljakäigukohad on teil võlmetega. Nii mõnedki bandiidid on röövimisel bensiinijaama omaniku lukutanud sinna. Visake võtmed ära ja varustage uksest seestpoolt riividega. Siin aga on meie telefoninumber. Ärge kõhelge kunagi seda tarvitamast.“

Politseiniku järgmine peatus on kuskil kanafarmis, mille omanik oli palunud nõu, kuidas kindlustada ennast ümbruses levinud kanavarguste vastu, kusjuures vargad tegid kanad enne äraviimist gaasiga vagaseks. Mõnes osariigis politsei laseb farmereil kanadele tiibade alla põletada numbrid, milledest neid tuntakse ära siis, kui vargad saagi edasi müüvad.

„Teid hoiatatakse aegsasti,“ seletab politseinik farmerile. „Vargad alati saadavad kohale maakuulaja, enne kui asuda tööle. Pange kirja iga võõra auto number, mis peatub teie farmis, — olgu see siis mõne vanarauakorjaja, ajakirjademüüja või ükskõik kelle oma.“

Lahkunud farmist, politseinik jutustab edasisõidul, et kanavargad on otseselt sõltuvuses kanalihä turuhindadega, sest oma kindel pakumise ja nõudluse seadus on kehtiv ka roimarite maailmas. Enne vanarauahindade tõusu ei varastanud keegi veetorusid suvilaist. Seejärel, kui Jaapan oma relvastumiseks hakkas seda kaupa kõikjalt kokku ostma, asusid tegevusse ka ranavargad Ühendriikides.

Meie politseiauto peatub kohaliku ühiskaupluse ukse ees. Meid tervitab hallipäine äriiuh. Sellal, kui politseinik laseb silmad kaupluses ringi käia, meenutab äriiuh äsjast valerahalevitaja tabamislugu. Keegi kelm oli tema kaupluses vahetanud vale-kümnedollarilise, ja politseinik oli mehe kinni nabinud. Ettevaatusabinõuna selliste kelmade vastu Michigani osariigi politsei nüüd soovib kaupmeestele, et nad võtaksid näpujäljendid igalt võõralt, kes nende kaupluses soovib sularahaks vahetada tšeki.

„Teie telefon asub liialt lähedal sissekäigule,“ seletab politseinik ärijuhile. „Laske ta ümber paigutada tagaruumi. Mõnel laupäeva õhtul, kui kauplus on rahvast täis, võib juhtuda röövimine, ja siis on ka tõenäone, et mõni teie oma inimesist juhtub viibima tagaruumis ja saab meile telefoneerida. Laupäeva-õhtuil pidage alati vähemalt kaks meesabilist kaupluses.

Ja rahakapp. See asetseb pimedas nurgas. Paigutage see nähtavamale kohale ja seadke selle kohale elektrilamp, mis ka öösel põleb. Patrullkäikudel võime siis alati silmata läbi akna, kas kõik on korras. Siis veel üks asi: muretsege nii ees- kui tagaukse tarvis 50-sen-

dised alarmkellad. Kui murdvaraste tulekul ei kuule neid keegi muu, siis küll vargad ise, ja tavaliselt üheksa varast kümne hulgast kokkuvad sellest ja võivad oma töö pooleli jätta ja plehku panna.“

Ärijuhi pärimisele, kas pole julgem raha pidada mitte kapis, vaid saata see iga päev pank, vastab politseinik eitavalt: „Vähe on roimarite hulgas spetse, kes oskavad purustada teraskapi, kuna iga kelm mõistab röövida raha käskjalalt teel pank.“ Roimade vältimise põhiteooriaga on see igatahes kooskõlas: kõik roimarid on iseloomult laisad, ja igauks on valmis varastama miljon dollarit siis, kui „töö“ on tehtud hõlpsaks, kui aga varastamine on muudetud raskeks, ohtlikuks ja ebatasuvaks tööks, siis vaid vähesed teevad selleks katset.

Roimaril on tavaliselt kalduvuseks korrata mõnd trikki või kord tehtud tööd, ja see on abiks ka politseile roimade vältimisel. Näit. autovargad, kes kord on valinud varastamise objektiks mõne autovabriku auto, varastavad ainult selle firma omi ja ei puuduta teisi. Valerahalevitajate jõugul, kelle ühe liikme tabamisest oli juttu eespool, peatumisel autos teeäärsete söögi-restaurantide ees, olnud kombeks tellida söögiks vaid kotlette, mida nad on lasknud enestele tuua otse autosse.

Roimade vältimisel võib olla tuhandeid asjaolusid, mida tuleb arvestada. Isegi hästi suur, heledaks värvitud politseiauto võib hirmutada roimareid. Asjaolu, et New Yorgi, New Jersey, Pennsylvania ja Massachusettsi osariikide politseiperes leidub ka suur protsent täpsuskütte, on paljud roimarid sunnitud kolima lääneosariikidesse. New Yorgis politsei teeb järjest meeletuleteni peenmehaanikakauplusile, et nad oma relvad ja laskemoona igal õhtul enne kaupluse sulgemist lukustaksid seefidesse. Avalike autogaraažide omanikelt ta nõuab, et kohe teataks igast autost, millel on vigastatud laternad või leidub muid värskeid kokkupõrkejälgi. Vähe-mad pangad varustatakse pisargaasituubidega, mis levitavad gaasi ametniku jalavajutamisega nupule pörandal pangaakna all. Suvilaomanikelt politseinik pärib, millal nad talveks jätavad suvila tühjaks, seejärel suvila uksele pannakse silt, et seda „aeg-ajalt“ külastab politseinik, — ja selle hoiatuse tagajärjel vargused talvel suvilates vähenesid 80 prots. võrra.

Ja kui küsida mõnel kogenud politseinikult Ühendriikides, millist hoonet ta oma linnas peab kõige vähem ihaldatavaks roimareile, — mida ta siis vastaks? — Kas nimetaks ta sellena näit. koolihoonet? Ei! Alles hiljuti oli vaid paarsada miili New Yorgist eemal üks nupukas kelm „teeninud“ kuni 100 dollarit nädalas sellega, et nädalalõppudel, millal koolimajad olid tühjad, lõhkus neis tühjaks metallkastikesed, kuhu koolijuhatajad olid lukutanud laste hoiupennid. — Meie pärimisel kogenud politseinik vastaks meile, et roimakindlaim hoone tema ümbruses on — postkontor. Sest roimarid Ühendriikides on õppinud kartma keskvalitsuse kriminaalpolitsei uusi eriagente, kes viimaseil aastail on Ühendriikeid juba muutnud mitmeti julgemaks elamiskohaks harilikule kodanikule.

3.

Alles mõni aasta tagasi Ühendriikide Kriminaalstatistikas võis roimade leviku kohta lugeda otse jubedaid arvustikke. Võis lugeda näit., et

Ühendriikides iga 45 minuti järel langeb üks inimene mõrva ohvriks. Mõrvade protsent Ühendriikides püsis 10,7-l iga 100.000 elaniku kohta, kuna aga Inglismaal ta oli vaid 0,5. „Kuritegevuse arve“ oli 13.000.000.000 dollarit aastas, ümmarguselt 140.000 kodanikku viibis roimariitena vanglasis, 4.200.000 aga teotsetesid roimariitena vabaduses. — Paradoksaalselt sellele aga võib kinnitada, et kuritegevus Ühendriikides siiski on tublisti kahanemas, ja peamiselt tänu ühele asutisele, mis loodi umb. kuus aastat tagasi Washingtonis kohtuministeeriumi uue alajaotusena. See keskasutus, nn. Bureau of Investigation, kelle 650 kriminaalagendi on tegevuses üle Ühendriikide ja ka Alaskas ja Filipiinidel, üksnes juba oma esimesel tegevusaastal tagastas omanikele 6.400.000 dollari väärtuses röövitud ja varastatud varasid. Praegu on tema tegevus paisunud mitmekordseks. Büroo juhiks ja direktoriks tema asumisest saadik kuni tänaseni on J. Edgar Hoover, kes kohe alguses võitis kuulsuse rea mõrvadega pikemat aega närveerinud 14-mehelise Dillingeri gangsterijõugu likvideerimisega.

Büroo külastamisel Washingtonis eelkõige puutuvad silma tema esimestes tubades väljapandud ja neid mingiks muuseumiks või arsenaliiks muutvad roimarite mitmesugused relvad ja tööriistad. Samas võib näha aparate tulirelvakuulide identifitseerimiseks, autokummide analüüsimiseks, ja vedelikke, millede abil võib ütelda, kas mingi plekk on punane tint või inimese veri. Teisel korral asetsevad laboratoorium ja statistika- ja näpujäljendite kartoteegi-ruumid. Büroo statistikast nähtub, et näit. mullu oli Ühendriikides 1.333.526 roimajuhtumit, nende hulgas 13.242 mõrva, 7.881 vägistamist, 55.660 röövimist, 47.534 kallaletungi kehaliste vigastuste tekitamisega, 278.823 murdvargust, 716.674 vargust ja 213.712 autovargust. Seega läks roim Ühendriikidele maksuma 36 inimele ja rahas 41.040.000 dollari näol päevas.

Näpujäljendite osakonnas leiduvad kõigi nende isikute näpujäljendid, kes on vahistatud Ühendriikides. Ehkki kõigi kodanike näpujäljendite sundregistreerimist Ühendriikides veel ei ole, leidub büroos siiski eriosakond niisuguseile näpujäljendele, kellede omanikud on kriminaalminevikuta, kuid kes ise on palunud oma näpujäljendid registreerida. Nende hulgas on isegi niisuguseid, kes põdedes nn. amneesiat, vahetevahel unustavad oma isikupära, hälbivad kodunt eemale ja siis enam ei mäleta, kes või kus nad on. Mõni aasta tagasi Floriidas mõlunud tormis hukkus 125 inimest, ja ohvrite laipadest ainult viis suudeti identifitseerida, sest nad olid kriminaalminevikuga ja nende näpujäljendid leidsid Washingtoni büroos.

Praegu sisaldavad büroo kartoteegid kokku üle seitsme miljoni nime. Nende sorteerimisel, korrastamisel ja kasutamisel on tegevuses kuni 500 inimest. Näpujäljendeid saadavad büroosse politseiasutised ja vanglad üle kogu Ühendriikide. Juba kümme minutit pärast iga uue näpujäljendi saabumist on võimalik ütelda, kas tema omanik on „uustulnuk“ või olid tema näpujäljendid kohal juba varem. Selleks kaardilt näpujäljenditega vaadatakse eelkõige nende iseloomulikemad jooned. Seejärel kaart koos kuni tuhande teisega, pistetakse mingisse küllalt keerulisse masinasse, kuhu jääb tema opereerimisel pooltosinat niisugust, millel on algaardiga sarnadust mõningal määral. Karto-

KESKTALVEL KÜLMAL AJAL...

teegid, kuhu need kaardid omakorda juhatavad, otsitakse läbi käsitsi, ja lõpptulemus, kas jaatav või eitav, on käes viie minutiga.

Büroos leiduv laboratoorium sisaldab muuseas ka erikonstruktsiooniga mikroskoobe, milledega võib täpselt kindlaks määrata, millise tulirelva rauast teatud kuul on lastud, mis omakorda sageli aitab selgitada nii mõnegi roima. Kui tulistamine näit. toimus autost, siis nii mõnigi gangster tabamisel ruttab seletama, et kuuliaugud auto aknaklaasides on tekitanud mõni teine, temaga võistlev ja teda tulistanud gangster. Aga ta seejuures ei teadnud, et klaas kuuliaugu ümber on alati sile sellel pool, kust tulistamine toimus.

Oma büroo tegevusest tema juht mr. Hoover seletab: „Tulevikus minu büroo peaks moodustama vaid ühe liili teiste samasuguste võrgus, milliseid leiduks ka teisis Ühendriikide osis. Igas büroos peaksid töötama põhjaliku ettevalmistusega töötahtelised mehed, kellel oleks küllaldaselt tehnilisi vahendeid ja vabadust oma uurimuste lõpuleviimiseks. Tulevikus igas Ameerika ülikoolis peaks leitama võimalusi ka seaduste kehtivuse järele valvajate eriteadlaste ettevalmistamiseks.“

Senikaua kui seda ei toimu, kuni seaduste kehtimapanekut kõigis tema faasides ei seata puhtal kujul ja korraliku tasuga kutselisele karjääri-alusele, kuni nende elukutsete aluseid õonestavad koha kaotamise ja poliitiliste surveavaldamiste hirmud, seni püsib roim ähvardava probleemina ka Ühendriikides.“

Mida

SÜÜTEGUDE JÄLITAJA PEAB TEADMA *mürgitussurma väliseist tunnuseist*

Alljärgnevalt antakse mürgitussurma peamiste väliste tunnuste loetelu, mis koostatud saksa politsei juhtide õppeasutise õppejõu dr. Seekeli poolt nimekamate saksa kohtumeditsiinerite järgi.

I. Lõhn

1. küüslaugu lõhna meenutav — vosvori (võrdle III, 3), arseenhappe, arseenvesiniku (vrd. III, 1; VI, 1) mürgituse puhul;
2. mõrumandliõli lõhna meenutav — sinihappe (zyankaalium vrd. IV, 3), nitrobensooli (vrd. III, 4; IV, 5) mürgituse puhul;
3. tärpentiini lõhna meenutav — sabiina, taxuse, tuja mürgituse puhul;
4. spetsiifiline (omalõhn) — karboolhappe (vrd. VI, 4; VIII C, 5), äädikahappe (vrd. VIII C, 4), paraldehydi, alkoholi, nikotiini, ammoniaagi, kloroformi mürgituse puhul.

II. Koolnukangestus

1. silmatorkavalt varajane algus, pikk kestvus (mõnikord kestab nädalaid), tunduv tugevus (eriti silmatorkav jalgade väljasirutamine) — strühniini (vrd. VIII F, 2) mürgituse puhul;
2. kõrgekraadilist koolnukangestust võib osaliselt leida ka väävelvesiniku mürgituse puhul (vrd. IV, 4).

III. Nahavärvus

1. päikesepõletis-punane — arseenvesiniku (vrd. I, 1; VI, 1) mürgituse puhul;
2. kirsi-, põldmarja-, roosapunane — vingu (vrd. IV, 1; VII, 1) mürgituse puhul;
3. kollane — vosvori (vrd. I, 1) mürgituse puhul;
4. hallikassinine — nitrobensooli (vrd. I, 2; IV, 5) mürgituse puhul;
5. silmatorkavalt kahvatu — suprarenini mürgituse puhul;
6. sidrunikollased, hallkollased laigud — salpeetrihappe (vrd. VIII C, 3) mürgituse puhul.

IV. Koolnulaigud (normaalselt sinakaspruunid)

1. helepunased (tihti tahmakihitusega ninaalusel) — vingu (vrd. III, 2; VII, 1) mürgituse puhul;
2. helepunased — metüülalkoholi (vrd. VIII A, 2) mürgituse puhul;
3. punased, mõnikord tume- kuni sinakas-punased — sinihappe (vrd. I, 2) mürgituse puhul;
4. mustjasrohelistes — väävelvesiniku (vrd. II, 2) mürgituse puhul;

V. Okse

1. värvuseta osad okses — arseeni, antimooni mürgituse puhul;
2. valged osad okses — oxalhappe mürgituse puhul;
3. rohelised osad okses — vasesoolade mürgituse puhul;
4. punased osad okses — elavhõbedaoxydi (vrd. VIII E, 1) mürgituse puhul;
5. oksendatud mustjaspruuni massi — väävelhappe (vrd. VIII C, 1) mürgituse puhul;
6. oksendatud kollakat (pärast õhuga kokkupuutumist peaaegu rohekat) massi — kroomhappe mürgituse puhul;

VI. Kusi

1. veresegane-punane — arseenvesiniku (vrd. I, 1; III, 1) mürgituse puhul;
2. veresegane — kantharidi („hisp. kärbse“) mürgituse puhul;
3. pruun — kaaliumklooraadi (vrd. IV, 5; VIII A, 1; VIII D, 1) mürgituse puhul;
4. roheline (kuid alles pärast õhuga kokkupuutumist) — karboolhappe (vrd. I, 4; VIII C, 5) mürgituse puhul.

VII. Sõrmeküünte värvus

1. roosakas — vingu (vrd. III, 2; IV, 1) mürgituse puhul.

VIII. Muudatused näol ja suus

A. Näo värvus

1. otsaesise nahk sinakasroheline — kaaliumklooraadi (vrd. IV, 5; VI, 3; VIII D, 1) mürgituse puhul;
2. nägu tugevasti sinine (kuid mitte alati) — metüülalkoholi (vrd. IV, 2) mürgituse puhul.

B. Silmateraad

1. laiendatud — atropiini mürgituse puhul.

C. Kõrvetusnäre (enamasti suu ümbruses)

1. pruunpunane (algul valge, siis pruun kuni mustani, pargitud naha taoline, kortsuline) — väävelhappe (vrd. V, 5) mürgituse puhul;
2. pruun — lysoli mürgituse puhul;
3. kollane — salpeetrihappe (vrd. III, 6) mürgituse puhul;

PILK POLITSEIAMETNIKE PÜHKEKODUDE möödunud hooaja tegevusele

Tänavune kena suvi ja kosutus- ning naudingurikas suvitamine Narva-Jõesuus on jällegi vajunud igavikku; neist on politseiperel järele jäänud vaid helge mälestus ja tubli annus tervist ning karastust, mis nii vajalikud pingutavas politseiteenistuses kui ka eraelus.

Möödunud suvisest „sommerdamisest“ politseiametnike Narva-Jõesuu puhkekodudes tahab „Politseileht“ anda käesolevate ridadega oma lugejatele linnulennulise ülevaate.

Puhkekodud alustasid tänavu oma tegevust 1. juunil, millal saabus kohale 3 suvitajat. Esimesel suvituspäeval saabus suvitajaid 26 inimest, teisel nädalal — 61, kolmanda nädala lõpuks tõusis nende arv juba 148-ni, neljandal nädalal aga 188-ni, kuna viiendal nädalal, s. o. juulikuul algul tõusis suvitajate arv 263 inimesele. 22. juulil oli suvitajaid puhkekodudes 282 inimest, millist arvu tuleb lugeda suurimaks kogu suvitushooaja kestel (möödunud aastal oli suurim suvitajate arv 286). Siis hakkas suvitajate pere pikkamööda kahanema: juuli lõpus oli neid järele 272, augusti algul 241, augusti keskel ainult 73, kuna viimased suvitajad 9 inimest lahkusid „Jõetarest“ 31. augustil, missugusest päevast loeti suvitushooaeg lõppenuks ja suleti puhkekodu.

4. valkjashall — äädikahappe (vrd. I, 4) mürgituse puhul;
5. puhasvalge kuni pruun (ka kortsuline) — karboolhappe (vrd. I, 4; VI, 4) mürgituse puhul;
6. puhasvalge — sublimaadi mürgituse puhul (sarnane karboolimürgitusele, kuid ilma lõhnata).

D. Huulte värvus

1. sinakasroheline — kaaliumkloriidi (vrd. IV, 5; VIII A, 1) mürgituse puhul.

E. Hambaid

1. tumedad — tina, elavhõbeda (vrd. V, 4) mürgituse puhul;
2. sinakasrohelised — vismuti mürgituse puhul.

F. Hammustatud keelde

1. cardiasoli,
  2. strühniini (vrd. II, 1) mürgituse puhul.
- Sulgudes toodud numbrid võimaldavad kõiki teatava mürgi tunnuseid kiiresti välja otsida. On teatava mürgi välised tunnused laibal olemas, siis lahkamine ja, kui vaja, laiba osade keemiline uurimine peab andma lõppotsuse.

Lugu on aga halb selle poolest, et juhtumeil, kui laibal ei nähtu ühtki eespool loetletud välistest tunnuseist, võib siiski olla tegemist mürgitussurmaga. Seepärast, kui surmajuhtumi kogu olmastik (näit. tunnistajate seletused) laseb oletada mürgitamist, tuleb lasta teha laiba osade keemiline analüüs, kuigi välised mürgitamise tunnused peaksid puuduma ning lahkamise tulemused mürgitamise suhtes osutuksid negatiivseks.

A. L.

Suvitajate suurim tung puhkekodudesse langes käesoleval aastal juulikuule. Sel ajal oli puhkekodudesse saabujaid rohkem kui ruumid võimaldasid neid vastu võtta. Tänavu olid ilmad juunis ja augustis väga soojad ja päikeserikkad, ent meie politseirahvas oma rõhuvas enamuses eelistas millegipärast suvepuhkuseks ikkagi vaid juulikuud, nagu igal aastalgi, mispärast on tavaline nähe, et juulis on tung puhkekodudesse äärmiselt suur.

Puhkekodudest kasutasid:

„Pargitare“	— 65 inim.	(eelm. aast. 46 inim.),
„Rannatare“	— 157 „ „ „	134 „
„Meretare“	— 206 „ „ „	222 „
„Jõetare“	— 258 „ „ „	268 „

Kokku 686 inim. (eelm. aast. 670 inim.).

Nagu eeltoodust näha, oli suvitajate arv tänavu suurem kui eelmisel aastal 16 inimese võrra ja 1936. a. suvitajate arvust — 255 inimese võrra (1936. a. kasutas puhkekodusid 431 inimest).

Sellest võib nentida, et politseinike Narva-Jõesuu puhkekodud on leidnud iga aastaga üha suuremat kasutamist.

Suvitajaspere ühistoitusamine toimus:

„Pargitares“	— 21. juunist kuni 21. augustini,
„Rannatares“	— 22. „ „ 20. „
„Meretares“	— 17. „ „ 20. „
„Jõetares“	— 6. „ „ 31. „

Suurim arv toidulolijaid nelja tare peale kokku oli 23. juulil, millal kasutasid puhkekodude toitlustamist 371 suvitajat ja 45 orkestranti, seega kokku 418 inimest (eelmisel aastal 389 inimest).

Suvitajate hulgas oli lapsi, keda toidustati Keskkogu arvel kas täiel või poolel määral:

Kuni 10 a. 10—15 Kokku vanuseni aastani

„Pargitares“	16	6	22
„Rannatares“	27	12	39
„Meretares“	41	11	52
„Jõetares“	51	19	70

Kokku 135 last 48 last 183 last.

Laste toidustamiseks kulutas Keskkogu 2.227 krooni.

Kõigi suvitajate toidustamispäevi oli järgmiselt:

„Pargitares“ — 2234 päeva, „Rannatares“ — 3372 päeva, „Meretares“ — 3379 päeva, „Jõetares“ — 5249 päeva. Kokku 14.234 päeva.

Seejuures laekus suvitajailt toidurahasid:

„Pargitares“ — Kr. 1.724.—, „Rannatares“ — Kr. 2.687.—, „Meretares“ — Kr. 2.492.—, „Jõetares“ — Kr. 3.802.—, kokku: Kr. 10.705.—.

Päevase toiduportsjoni hind iga täisealise kohta kujunes järgmiseks (sulgudes on näidatud möödunud aasta hinnad):

	Kalleim	Odavaim	Keskmine
„Pargitares“	1.27(1.27)	0.84(0.69)	1.03(0.97)
„Rannatares“	1.32(1.47)	0.81(0.70)	1.05(1.03)
„Meretares“	1.26(1.23)	0.82(0.81)	1.04(0.99)
„Jõetares“	1.20(1.29)	0.80(0.66)	1.02(0.98)

Seega toidustati tänavu kõige odavamini „Jõetares“, sellele järgneb „Pargitare“, siis „Meretare“ ja kõige kallimaks tõusis toidustamise hind jällegi „Rannatares“. Mis seda nähtust põhjustab: kas on härrad komissarid kõige mahukamad politseipere esindajate hulgas või on nende kaasas suured maiasmokad või tare perenaine väga helde käega, seda pole seni suudetud välja uurida.

Politsei suvitajaspere hävitas möödunud suvitushooaja kestel kaaluga müüdavaid toiduaineid umbes 35 tonni, millest saab paraja laevalasti, ja peale selle tohtu hulga sääraseid aineid, mida müüakse liitrite-viisi või tükikaupa.

Näiteks söödi taredes suve kestel: leiba — 2353 kg, saiu — 6245 tk., sepikut — 6745 tk., liha mitmesugust — 3020 kg, suitsuribi, sinke ja vorste — 1053 kg, võid ja juustu — 1142 kg, suitsukala — 11790 tk., suhkrut — 1406 kg, piima — 15.285 l, mune — 13.060 tk., kurke — 12.900 tk., kartuleid — 7683 kg, kapsaid — 1220 kg jne.

Toiduaineid, mida oli võimalik osta suuremal arvul ja alal hoida rikki minemata, nagu sool, riis, manna, tangud, jahu jne., osteti ETK ja Puhk ja Poegade Narva osakonnast; heeringaid, leiba, saia, sepikut jne. — Narva-Jõesuu Tarvitajate Ühingult; liha ja rasvaaineid — Narva-Jõesuu kohalikul li-

hakaupmehelt Lõhmuselt; delikatesse — Lihatsentraali Narva-Jõesuu osakonnast; kartuleid, kapsaid, kurke jne. — kohalikul ärimehelt Ivkinilt ja ümbruskonna põllu- ja aiapidajailt; kala, aed- ja juurvilja — Narva-Jõesuu turult; võid, mune ja koort — Narva Piimaühingult ning piima — ühelt Auvere põllumehelt, kelle kari ja piim olid arstliku kontrolli all.

Võrreldes tänavu aasta toidustamise päevahindu möödunud aastaga, näeme, et need on üsna vähe tõusnud (2—6 s. päevas). Paljude toiduainete hinnad aga olid tänavu märksa kõrgemad kui möödunud aastal. Nii maksid: 1 kg leiba (sulgudes möödunud aasta hinnad) — 19 s. (18 s.), lauasai — 20—23 s. (18—20 s.), 1 kg sealihaga — 1 kr. (85 s.), 1 kg suitsuribi — 1.35—1.85 s. (1.25—1.30 s.), 1 kg võid — 1.50—2.15 s. (1.40—2.10 s.), 1 kg suhkrut — 49—52 s. (45—50 s.), 1 kg värskeid kapsaid — 8—35 s. (5—25 s.) jne.

Toitlustamise kohta puhkekodudes pole „Politseilehe“ toimetuse kõrvu kostnud erilisi nurinaid.

Üldiselt on kõik jäänud rahule oma suvepuhkuse veetmisega külalishkeis puhkekodudes, mille eest avaldatakse puhkekodude juhatajatele tehtud töö ja osutatud hoole eest palju tänu.

V. Tm.

APAŠŠ LATOUCHE

(Pariisi allilma elupeegel)

Ehkki need olid osalt üles sulanud, võisime neil näha ühe panga nimetähti. „Need kuulusid õnnetule käskjalale,“ ütles Colbert. „Samuti on võimalik, et ka laip ära põletati samas ahjus. Kuid ka paljud teised, kelle maisi jääneid pole kunagi leitud, on arvatavasti sama saatuse osalisiks saanud.“ Kuid kindel on see, et ohvrid ei ole tapetud selles ümbruses. Kuidas toodi nad siia maa alla?“ Ma jätkasin: „Meil tuleb otsida. Võib-olla tuleb koer toime sellega, mida meie ei suuda teostada.“

Kuid vaatamata sellele, et me uurisime seinad ning maapinna toll-tolli võrra läbi, jäid kõik meie katsed tulemusteta.

Lõppeks otsustasime Colbert'iga jääda keldrisse võlvi alla ootama ning valvama.

Mehed ronisid kohe keldrist välja. Kui nende sammude müdin oli viimaks vaibunud, asusime oma kohtadele, igauks isenurka.

Mitu tundi möödus niimoodi täielikus vaikus, kuni ma pikapeale jäin uniseks. Tahtsin juba nurgast üles tõusta, kui mõne sammu kauguselt kostis hele näer kõrvu.

Samal hetkel üks ahjudest hakkas näginal liikuma ühele poole. Ning samal ajal tõusid maast pea ja õlad nähtavale. Oli tõesti ime, et me ise ega ka koer ei märganud seda. Hõõguva koksi kuumus oli meid eemal hoidnud sellest kohast.

Valmisestatud püstoliga jäime ootama väljaroovavat meest. Ma tundsin ta silmapilkselt. See oli Latouche! Ta vaatas ettevaatlikult ringi ning siis äkki uuesti sukeldus maa alla, samal

ajal hüüdes kedagi teist. Enne kui jõudsimme endid liigutada, valgustasid atsetüleenlambi kiired pimestavalt kogu võlvialust. Nähes, et oleme avastatud, tormasime maas oleva avause poole. Silmapilk kadus lamp nagu tina tuhka ning me kuulsime ainult ärajooksvate sammude müdinat. Colbert tahtis juba oma taskulampi läita, kui ma tal käe alt kinni haarasin ja teda tagasi tõmbasin nurka. Ma võtsin peast mütsi, asetasin selle kepi otsa ning nihutasin selle pikkamööda avause äärele, samal ajal valgustades oma taskulambiga augu sisemust. Alt kõlas neli pauku ning müts tõmmati kepi otsast. Mõne hetke kestel me ei teadnud tõesti mida teha. Apašš ning mõned ta seltsilised nähtavasti varitsesid meid. Heites pilku ahjule, tulime heale mõttele. Ahju ääres seisis mitu labidat. Me täitsime ühe neist tuliste sütega ja tühjendasime ta alla avause. Viha ning valukisa järgnes sellele ning terve valang sõimusõnu teatas meile, et need olid langenud ülespoole pööratud näole. Ilma, et oleksime augusolijale anud aega toibuda oma jahmatusest, heitsime avause äärele kõhuli ning läitsime oma elektrilambid.

Meie all asetses lai, neljakandilisist kividest ehitatud tunnel. Raudredel viis sinna alla, umbes kümne jala sügavusse ning sillutuskiividel võisime näha lamamas valust siplevat meest. Unustades, et see võis olla ainult kavalus, laskusime redelit mööda alla. Me panime ta käed raudu ning väevalt suutsime teda võlvi alla tirida, kui kõlas mitu lasku, mis oli teostatud kaugemalt. Jõudnud seentelavade juurde, kuulsime

ülal uksele koputamist ning Rousseau häält. Colbert tormas üles, et teda sisse lasta, ja tuli mõne hetke pärast tagasi vana Brigadieri ning nelja kriminaalametniku saatel. Rousseau oli hirmnisti vihane. „Tore jaht! Tont küll võtaks!” müris ta. „Üks mu meestest sai surma ja neli haavata. Ja oleks olnud mispärast... Seal all oli tavaline kelmide jõuk. Latouche'ist polnud jälgegi, samuti ka sõbrast Bibist. Püüdsime küll mitmeid neist kinni. Need roiskveekanaliid on päris surmapüünised. Ja mida teie tegite?”

Ma vihjasin mehele, kelle olime kinni püüdnud ning kes nüüd oigas ja palus abi.

„Ilus!” ütles Rousseau. „Siis saadame ta ambulantsi.” Ning siis, pilku heites mehele ja augule, küsis ta meilt, mida meil õnnestus avastada. Me vastasime talle, et olime parajasti uurimas, kui ta siia jõudis. Niipea kui vigastatud mees oli ära viidud, ronisime uuesti mööda redelit alla. Hoides elektrilampe eneste ees, uurisime pikkamööda kividest sillutatud tunneli läbi. „See polegi roiskveekanaliite osa!” ütles Colbert. „Kus pagan me õieti siis viibime?”

Äkki Rousseau karjatas ning valgustas taskulambiga pikki ning kitsaid, seinaga ehitatud õõnsusi, mis meenutasid magamisasemeid. Hämastunud astusime tagasi, sest igas õõnsuses seisis inimluustik, mille nahk oli aja jooksul koltunud ning kuivanud. Nahk oli nagu kleepunud luudele ning silmad sügavasti vajunud auku.

„Katakombid!” hüüskas Colbert.

„Me oleme Pariisi katakombides, kuhu aastasadasiid tagasi mungad matsid oma surnuid. Milline peidupaik! Nüüd aga edasi! Peame kindlaks tegema, kuhu see kõik õieti viib. Pole mingi ime, et me ei suutnud leida Latouche'i ega tema jõuku! Vaikselts roomasime edasi. Tunnel, kus viibisime, algas raudredeli juurest, mis oli sinna nähtavasti alles hiljuti asetatud. Kõikjal võis näha vaid surma ning lagunemise jälgi.

Korra mu lambi valgus langes kivivi raiutud ristile, millel seisis ladinakeelne pealkiri. Peale paarisajameetrilist otsejoones kõndimist jõudisime ümmargusele kohale, mis oli arvatavasti olnud koosviibimispaigaks. Siin leidsime apaššide jälgi. Mitu lauda oli asetatud sinna kokku; seal lebas veel terve viin pudelid ja nõusid, mis ei sobinud sinna muistsesse palvelasse. Madratsid olid asetatud tihedalt seinaga äärde ning tekid ja riided olid laotatud põrandale. Kardina tagant, mis oli tõmmatud ühe seinas asuva õõnsuse ette, leidsime välivoodi ning peenemaitselisi riideid, mis kuulusid jõukale naisele. Voodil lebas nahast, hõbedase pidemega käekott, millel ilutsesid nimetähed „E. H.”.

„See kott kuulub tollele väikesele kanadlasele!” — ütles Rousseau. „Kas teda peeti siin sunniviisil kinni või järgnes ta apaššile oma vabal soovil?” — Pooldan pigem seda teist oletust — vastasin Rousseau'le. „Miks?” küsis Colbert. „Kindlasti poleks sarnane tore tüdruk tahtnud viibida siin vabatahtlikult.” Rousseau vihjas kardinalle. Nad ei oleks seadnud seda üles, kui ta oleks olnud ainult vang. Härrad roimarid pole sugugi nii tähelepanelikud sunniviisil kinnipeetava naise vastu. Mitu käiku suundus halli, kus viibisime. Uurinud tüki aega tolmus olevaid jälgi, otsustasime üksteisest eemalduda. Rousseau ühes kahe kaaslasega roomas ühes minuga mööda üht käiku edasi, kuna Colbert laskus alla teiste meeste seltsis. Tunnel, mille kaudu nüüd edasi roomasime, oli

Politseinike keskel seisis Latouche. Viimaks ometi oli ta tabatud. Neeger lamas surnult maas

üpris kitsas ning matmispaigad asetsesid mõlemal pool. Meie taskulampide valgus heitis õudseid, hülevaid ning tontlike varje õõnsusis peituvatele matmispaikadele, milledest paljud olid täidetud luude ning irvitavate kolpadega. Mõningais võis näha tumedaid, liikuvaid kogusid hiilgavate silmadega pealuus. Sünge ning kriiskav piuksumine teatas meile, et need kogud olid rotid. Lähenedes kohale, kus käik laienes, nägime äkki jubedaid nägusid vahtimas läbi müüriavause. Siis kostis vile ja seejärel tormas välja mitu meest, sätendavad noad käes. Revolvripauk kõlas ja Rousseau taskulamp lendas tükeks. Olime piiratud igast küljest. Pimeduses laskude tulejoad muutusid üha pimestavamaiks ning kajad üha suurenesid selles kitsas käigus. Olime täiesti uimased. Võitlesime meeletult. Õnneks ükski neist ründajaist, kes asusid meie ees või seljataga, ei julgenud tarvitada tulirelva, kartes tabada oma inimesi. Vastasel korral oleks oodanud meid kindel surm. Colbert oma meestega jõudis meile appi. Nüüd rünnati kallaletungijaid omakorda ootamatult, ning need, kes asusid Colbert'i ja meie vahel, alistusid kohe. Rousseau oli käest haavatud. Ka minul oli väike kriimustus kaelal, kuid tõsiselt polnud ükski meist vigastatud. Juhituna põgenevate sammude müdinast, kihutasime mitmest käigust läbi. Äkki oli sein meie ees. Pöördudes kärmesti kõrvale, nägime kedagi luuramas meid ühest nurgast. Rousseau tulistas ning nagu kadus kohe. Taskulampide valgusel nägime, et taamal arvust voolas vesi. Viimaks olimegi jõudnud välja roiskveekanaliteni. Pugesime ettevaatlikult läbi avause ja nägime kaugel liikuvaid kogusid. Kuna olime otsustanud kallaletungijaid tabada, kestis tagaajamine vahetpidamata ühest kanalist teise mitu tundi. Pidime viimaks lõpetama tagaajamise, sest Rousseau käsi hak-

kas tugevasti valutama. Selle asemel, et minna tulnud teed tagasi, sammusime edasi ning varsti leidsime raudredeli, mis viis tänavale. Meil õnnestus pääseda tänavale värske õhu kätte. Oma üllatuseks olime sattunud linnaservale ja peagi leidsime üles politseijaoskonna. Kriminaalpolitseist väljus auto meie kutsel. Koitis juba, kui jõudsimme koju.

Tol ööl tabati seitse meest. Mitu päeva loobusid nad andmast seletusi, kuni viimaks üks neist andis järele kohtu-uurija püsivale pärimisile ning tunnistas üles, et Latouche'i käsutuses oli olnud umbes kolmkümmend käsilast. Kõigi nende laibad, kes olid rõõvimise puhul tapetud, toodi seentekeldrisse ja põletati seal. Ühtlasi ta tõendas, et ta ise oli aidanud müütada varastatud väärtasju, pangatähti ning iga-suguseid teisi riisutud esemeid. Ristkõusimuste alla asetatuna ta tunnistas üles, et Latouche'i peidupaik asus ühes majas, kusagil väljaspool Pariisi, kust ta võis pääseda roiskveekanalistesse ja katakombidesse. Kus see asus, seda ülekuulata ei teadnud. Mees, kes oli saanud põletada, viibis ikka veel haiglas ning polnud teda võimalik üle kuulata. See oli itaallane Collodi, seentelava omanik. Valve paigutati katakombidesse ja kõigi roiskveekanalite sissekäikude juurde. „Hauakamber-Caveau“ oli poliitise valduses ning mehed seisid seal vahet pidamata valvel. Õnnetust Enid Hardyst ei leidnud me jälgegi. Aetuna haiglasest uudishimust, tunglesid rahvahulgad itaallase maja ümber, kus oli põletatud palju ohvreid. „Seentelava koledused“, teatas järgmisel hommikul „Matin“. Seal leiati veel asju, mis olid kuulunud mitmele hästi tuntud isikule, kelle salapärane kadumine oli hoidnud meeli ärevil. Ning varsti Latouche'i nime nimetamine ajas inimestel kananaha ihule.

Kriminaalpolitsei töötas palavikuliselt ööd kui päevad, mille tulemusena tabati palju ta kaaslasti. Kuid jõugu juht ja ta abi — hiiglane neeger „Cric-Crac“ — viibisid veel ikka vabaduses. Kuid seal, kus poliitsei vääratas, võitis viha ja armukadedus. Me olime peaaegu juba unustanud „Bel-Ami“ (ilusa sõbra), kes oli vahepeal täiesti paranenud haavast, mille ta oli saanud Latouche'ilt kahevõitlusel. Kuni vanglasse üleviimiseni ta paigutati üksikusse kambri. Ühel ööl oli tal õnnestunud haiglast kaduda, kuid mitte kauaks.

Enne koitu kuuldi appihüüdeid ühest üksikust majast Pariisi eeslinnas. Poliitsei piiras kohe maja sisse ning vastuseks rutulisele telefonikõnele, mis meile teatas, et Latouche ja neeger olid tulistanud poliitseid ühest aknast, kihutasime kohe sinna võimsal masinal. Ka dr. Bertillon ja mr. Dufresne sõitsid meiega kaasa ning terve rühm poliitseinikke tsiklil asus teele. Maja ümber, kus oli kibe võitlus, moodustati tihe ahelik. Just parajasti, kui jõudsimme kohale, kuuldus kohutav plahvatus, mis paiskas välja mitu akent ühes üleni verise inimkehaga, kelles tundsimine „Bel-Ami“. Ta oli raskesti vigastatud ning veri voolas ta paljudest haavadest. Ta surigi silmapilkselt. Poliitsei oli juba valmis tugevat ust sisse lööma, kui majast kostis õudne kisa, mis pani meil kõigil vere soontes tarretama. Üks avanex ja keegi tüdruk vaarus välja. Ta nägu ja kael olid üleni põlenud vitrioolist. Colbert sõidutas ta jalamaid lähemasse haiglasse. Vahepeal oli poliitseinikke tormanud majja. Põrane otsimine kinnitas vaid asjaolu, et Latouche'il oli jällegi läinud korda põgeneda. Kuid selle eest leidsime me tagatoast kinniseotult õn-

netu Enid Hardy. Tal jooksis tugevasti verd sügavast noahaavast ja ta suri enne, kui teda jõuti ära viia. Ainult katkeline tõendus, mida meil korda läks temalt saada, kinnitas veelkord seda, mida teadsime juba varemalt. Nimelt, et õnnetu tüdruk oli kergemeelselt lootnud leida romantikat ning elamusi apaši seltsis. Liig hilja oli ta taibanud, milline koletis peitus tema kaaslases. Kui Enid oli katsunud ära joosta, oli apašš teda neetinud keti külge ning lukutanud põõningule. Nädalaid oli teda kinni peetud selles ruumis, kust meie ta viimaks leidsime. Tol õhtul, kui Latouche, neeger ja keegi tüdruk, nimega Jeanne, olid parajasti sõõnud, oli keegi mees, nimega „Bel-Ami“, aknast tuppa hiilinud ja tunginud neile kallale. Kohal, kus ta lamas, võis ta näha õudset vaatepilti. Neeger, keda ootamatult rünnati, oli saanud tugeva pussihoo bi kaela. Siis oli Latouche hüpanud sissetungijale kallale. Viimaks Latouche oli komistanud ja kukkunud. Seda nähes oli tema vastane tõmmanud taskust väikese kruusi ja tahtnud selle sisu visata Latouche'ile näkku. Kuid tüdruk Jeanne oli tormanud nende vahele. Hirmsas vihahoo oli mees karjunud:

„Säh, võta siis seda, kui sa tahad!“ ning virutanud kruusitäre vitriooli tüdrukule näkku.

Samal hetkel oli neeger tõusnud maast üles. Väikkiirelt oli ta haaranud oma vastase, tõstnud üles ning virutanud hirmsa jõuga vastu suletud akent, millele järgnes kohutav plahvatus. Ta oli kuulnud all tüdrukut komistavat ja koledasti karjuvat. Siis Latouche ja neeger olid tormanud läbi maja, ning möödudes temast, oli Latouche talle löönud pussiga selga, ise seejuures karjades: „Parem, kui sa sured!“ Liiga hilja püüdsime taht püüda, kuidas põgenes apašš; vaene tüdruk oli juba kaotanud meele-märkuse ning suri mõni hetk hiljem.

Hakkasime koos dr. Bertilloni ja Colbert'iga hoolega uurima maja sisemust. Keldris leidsime verejälgi, mis viisid ühte nurka, kus sattusime lahtisele kiviplaadile, mille all oli maalune käik. Me kutsusime veel teisi krim-ametnikke kohale ja ronisime alla. Peatselt olime vanades, mahajäetud maa-aluseis käiges, mis olid varem olnud roiskveekanalid. Need kubi-sesid tuhandeist rottidest ning meil tuli sõna tõsiselt mõttes raiuda enesele teed, et pääseda läbi. Nad olid nii tigidad ja metsikud, et mitmed meie meestest said valusasti hammustada. Niipea kui olime lakanud karjumast ja tampimast, piirasid nad meid sisse ja hakkasid meid ründama. Mitmel korral komistasime valgeile ja hiilgavatele luustikele... Äkki kuulsime eestpoolt karjumist ja paukudekaja. Võitlus oli käimas ühe tunneli käänakul. Kui viimaks päralt jõudsimme, oli see juba lõppenud. Poliitseinike keskel seisis Latouche. Viimaks ometi oli ta tabatud. Neeger lamas surnult maas.

Et eeluurimine pikale venis, peeti roimariid vanglas üle aasta. Kuriteod, mis nad olid toime pannud, olid nii arvurikkad, et kolm kohtu-uurijat korraga oli tegevuses. Kui nad viimaks kohtu ette toodi, mida juhatas kriminaal-asjade ekspert, katkestas kohtunik M. Mangin korduvalt asja arutamist ägedate meelevalduste ja vahelehiütetega:

„Miks raisata veel aega? Andke nad parem juba meie kätte!“

Kohtupäeval pidi tohtu arv linnavahte ning mootorpolitsei korraldama liiklemist tänaval.

Lõppeva spordiaasta ülevaade

Aasta 1939 on lõpul. Ühes sellega möödub ka üks spordiaasta. Heites pilku lõppeva aasta spordisündmusile, peab rõhutama, et see on olnud sündmuste- ja saavutusterikas. Kohalike sündmuste — Eesti Mängude, meistervõistluste ja mitmete ulatuslikemate rahvusvaheliste ning rahvuslike võistluste kõrval on üpris suur ka maavõistluste register, kuigi Euroopa kohale kerkinud äikesepilved on sundinud pidamata jätta mitmed viimaste kuude kavas olnud maavõistlused. Korvpallimaavõistlusega Riias lõppes käesolev maavõistluste-aasta, kusjuures 33 maavõistluste juures on bilanss meie kahjuks 19 kaotuse, 13 võidu ja ühe viigiga. Siinjuures olgu märgitud, et „kõigi aegade“ kohta oleme pidanud 314 maavõistlust, millest on võidetud 133, viigiga lõppenud 29 ja kaotatud 179. Maavõistlus-suhteid on meil olnud 19 riigiga, kusjuures kõige suurem maavõistluste arv, nimelt 118, on jalgpallis. Edasi järgnevad üle 30 korraga korvpall, maadlus, kergejõustik ja poks.

Asudes üksikalade vaatlusele, peab märkima, et meie üldises spordielus on kaunis suur sõna kaasa rääkida ka politseisportlasil. Kergejõustikus esineb väga vähesed, mis kuuluvad politseiperre: O. Linnaste, J. Hallik, E. Prööm, J. Eliste, J. Suuk; laskurite hulgas esineb politseinimesid: E. Sihv, V. Raidma, A. Ottisaar, käsipallurite seas E. Altosaar ja lõppeks — Estonia jalgpalli-meistermeeskonda kuulub tervemisti 5 mängijat: E. Mikson, V. Peterson, E. Parbo, J. Matsalu ja A. Sillandi, kes kõik politseiteenistuses.

*

Kergejõustik on üks neid alasid, kus mitmete meeldivate tipp-markide kõrval tuleb välja tõsta ka silmanähtavat üldise taseme tõusu. Kuigi olümpia-eelaastal oleksime võib-olla tahtnud näha suuremat toredustulemuste puhangut, siiski pole meil põhjust nurisemiseks.

Hooaja parima kergejõustiklase tiitli peame kahtlusetu andma euroopa-meister A. Kreegile tema saavutuste põhjal kuulitõukes ja kettaheitest tulemustega vastavalt — 16.40 ja 47.40. Sealjuures kuulitõuke saavutus on uus hülgav Eesti rekord. Hooaja vältel tõukas Kreek üldse 9 korda üle 16 m piiri: 16.40 — 16.28 — 16.28 — 16.19 — 16.18 — 16.06 — 16.05 — 16.00. Kui kõnelda järgmisest stabiilsemaist kergejõustiklast, siis võib välja tõsta O. Linnaste ja võib-olla O. Kaldre, kelledest esimene pääses tänava teise eestlasena vasaraheitse üle 50 m piiri, kuna teine ületas kolmanda eestlasena kõrguse 1.90. Rõõmu peame tundma ka meie sprinterite üle, kelledest eriti noored jõud said hakkama hinnatavate saavutustega, kattes üllatuslikult 100 m alla 11 sek. — See on esmakordne juhtum, kus ühe hooaja jooksul on neli sprinterit sellega võime tulnud. K. Ivanovi 10,7, E. Kleisi 10,8, A. Halliku 10,9 ja G. Vuhiti 10,9 on kiitustväärivad margid.

Et saada kujukamat pilti möödunud hooajast, on otstarbekohane ära tuua igal alal parimaid. Nendeks on: 100 m — K. Ivanov 10,7; 200 m — R. Toomsalu 22,5; 300 m — V. Kalam; 400 m — E. Nurk 50,2; 800 m — E. Veetõusme 1.57,2; 1000 m F. Tungal 2.35,8; 1500 m — E. Veetõusme 4.03,1; 3000 m

Keegi peale ajakirjanike ei pääsenud kohtusaali.

Kahvatudes ning värisedes kuulas seitse roimariit oma kohtuotsust, mis mõistis nad surma. Kõik teised saadeti eluaegsele sunnitööle.

Ühel süngel 1912. a. oktoobrikuu hommikul levis linnas kulutulena uudis, et Latouche'i hukkamine pidi aset leidma järgmisel hommikul. Ratsapolitseil ja linnavahtidel oli tegemist, et hoida rahvast vaos. Juba mitme nädala eest olid kõik aknad, mis suundusid hukkamispaigale, kõrge tasu eest välja üüritud ohvrite omakseile.

Veidi enne koitu jõudis timukas Deibler, mässituna halli kuube, kohale. Laternavalgusel katsus ta pikkamööda järele kõik hukkamismasina osad. Kui ta selle toimingut oli lõpetanud, toodi tema käsul mannekeen kohale. Masina ülemine osa hakkas allapoole liikuma ning nuga langes kärmesti alla, lõigates läbi paksu riide, mis oli täis topitud villaga. Veel paaril korral korrali, sedasama. Siis tera tõusis plöksudes tagasi lõplikult oma algeisu. Kõik oli nüüd valmis viimaseks vaatuseks. Ootuse vai-

kus läbis rahvahulka. Siis kuuldus kusagilt heledalt läbilõikavat ja hüsteerilist naeru.

Hakkas juba koitma. Hoolimata sellest, et ma teadsin, kuipalju süütuid inimesi too kolettis oli hukanud, ei suutnud ma siiski hoiduda värisemast. Üks käsi haaras ma käsivarrest kinni; pöördudes ümber nägin oma sõpra Colbert'i. Ka tema lõdisesid hambad kuuldavalt. Siis ma silmasin mehi, kes lähenesid kärmesti. Nende vahel oli Latouche, särgiväel ning pükstes. Ta käed olid kinni seotud seljataha.

Ta näis väikesena ning nõrgana, ning kui ta minust mööda sammus, võisin ma surmaeelse heitluse piiski näha läikimas ta laugudel. Mu pilk oli kogu aja kiindunud ta kaelale, ilma et ma oleksin suutnud seda pöörata mujale. Jõudnud tapakirve alusele, nägin ma teda hetkeks tagasi kokkuvat ning pilku heitvat noale ning ümberseisvaile sõdureile. Siis ta õlad tõmbusid tagasi põlgliku liigutusega ning ta järsk hääl kajatas väljakutsuvalt:

„Elagu anarhia!”

Järgnes hele plöks ning tume mürts... Latouche oli tasunud oma võla.

Kuidas ta kaaslased hukati, seda ma ei tea, sest ma ruttasin kiiresti minema õudsel kohalt. (Lõpp.)

— E. Prööm 8.50,2; 5000 m — E. Prööm 15.25,4; 10.000 m — A. Kalm 33.10,6; 15.000 m — B. Lont 53.52,3; 42.195 m — B. Lont 3:06.40,4; 110 m tõkkeid — J. Talmre 15,0; 200 m tõkkeid — F. Kudu 26,2; 400 m tõkkeid — H. Arvo 57,0; kõrgus — O. Kaldre 1.90; kaugus — R. Toomsalu 7.25; kolmik — O. Salum 14.51; teivas — E. Äärma 3.93; kuul — A. Kreek 16.40; ketas — A. Kreek 47.40; oda — G. Sule 73.51; vasar — O. Linnaste 53.00; raskus — O. Linnaste 17.39; kümnevõistlus — T. Öunap 6179 punkti.

Maavõistlusi pidasime kergejõustikus 3, mis lõppesid: Eesti-Läti 92:67, Eesti-Leedu 121½:78½, Eesti-Sooe 74:118.

Jalgpall on ala, mis küll kõige enam peavalu valmistab. Kuigi hooaeg algas ilusasti ja lootusrikkalt kauni mänguga Saksa vastu, kus meeskond esines tõesti taibukalt ja innukalt, kuid paratamatult pidime alistuma sakslaste ekstraklassilisele võimele 2:0, ei suutnud me hooaja vältel ühestki maavõistlusest võitjana välja tulla. Parimaks saavutuseks oli viik Läti Riias 3:3. — Seda maavõistlust tuleb pidada hooaja traagilisemaks. Nende ridade kirjutajal oli võimatus koos mitmete teiste Eesti spordikirjanikega jälgida seda mandumist, kus võiduseisust 3:1 suure ebaõnne tõttu langeti viiki 3:3. Kuigi meeskond seekord esines südilt, varitses teda tohutu ebaõnn. Hilisemal maavõistlusil näis meeskonda olevat vallanud mingi tülpimus, mistõttu kaotati Soome A-meeskonnale 2:4, Soome B-meeskonnale 0:2 ja Leedule 0:1.

Sisemaisist sündmusist oli sensatsiooniks, et sügissarja meistris tuli provintsimeeskond — Tartu Olümpia. See on esmakordne juhtum, kus provints on sellise saavutusega toime tulnud. Kevadel meistris tulnud Estonia pidi sügissarjas leppima kolmanda kohaga.

Laskesport on ala, kus võime täie uhkusega püsida teiste laskurmaade kõrval. Kui nelja aasta eest Roomas MM-võistlusil esinesime edukalt, siis oli see sensatsiooniks kogu maailmas. Veelgi enam oli põhjust hämmastumiseks, kui möödunud aastal toime Helsingist ära Copa Argentiina — väärtusliku samba maailma parimale laskurmale vabapüssist. Krooniks sellele olid aga meie laskurite saavutused tänavu suvel Luzernis, kus suutsime taas samba enesele võita. Luzernis edukalt esinenud meeskonna ridades võistlesid ka kaks politseiperre kuuluvat laskurit V. Raidma ja P. Sulev. Üldse sai Eesti seekordseil MM-võistlusil kuus meistritiitlit, peale selle toodi ära arvukas hulk medaleid. Argentiina samba võitnud meeskonda kuulusid A. Liivik, K. Kübar, E. Kivistik, H. Kiviõja ja G. Lokotar.

Politseilaskureil on meie laskurite seas kõva sõna kaasa rääkida. Tänavu tuli Eesti meistervõistlusil E. Sihv kahekordseks meistris — vabapüstitist punktilaskmises ja sõjapüssist lahinglaskmises, A. Ottisar püstolist kiirlaskmises ja F. Vaher muutmata sõjapüssist laskmises. On veel rida teisi nimesid, kes meistervõistlusil on tulnud kohtadele.

Ujumine on ala, kus tugeva propaganda tõttu oleme saanud juurde rea noori lootust-andvaid

jõude. Hooaja kestel püstitati ujumises neljal alal uued rekordid, neist E. Roolaiu poolt järgmisil aladel: 100 m vabalt — 1.01,1; 200 m vabalt — 2.21,4 ja 800 m vabalt — 11.17,8. Neljanda rekordi püstitas H. Liiberg 200 m rinnuliujumises ajaga 2.56,9. Traditsiooniliselt kaotasime maavõistlusel Soomele 25:45 ja võitsime Läti 64:41.

Hooaja parimaiks markideks üksikaladel olid: 100 m vabalt — E. Roolaid 1.01,1; 200 m vabalt — E. Roolaid 2.21,4; 400 m vabalt — E. Roolaid 5.14,5; 800 m vabalt — E. Roolaid 11.17,8; 1500 m vabalt — G. Ots 23.38,3; 100 m selili — E. Roolaid 1.19,4; 100 m rinnuli — J. Kangur 1.23,3; 200 m rinnuli — H. Liiberg 2.56,9.

Maadlust hakatakse meil üha enam pidama rahvusspordiks, ja seda täie õigusega, sest meie matimeeste saavutused on näidanud pidevalt, et seda ala võime pidada meil üheks tugevamaks. Ka maavõistluste bilanss on sinu meie kasuks 4 võiduiga 2 kaotuse vastu. Võitnud oleme nimelt Soome B-meeskonda 4:3, Tšehhoslovakkia 5:2 ja kaks korda Läti — 6:1 ja 5:2, kuna kaotanud oleme Soome A-meeskonnale 3:4 ja Saksale 3:4. Hooaja suurimail võistlusil — Euroopavõistlusil Oslos saavutasime järjekordselt kolm medalit. Raskekaalus omandas kuldmedali J. Kotkas, pronksmedali poolraskekaalus A. Neo ja hõbemedali kergekeskekaalus E. Puusepp. Kotkas on meil igatahes maadleja, kellele võime uhked olla, sest seljavõitudega kahe Euroopa kogukama matimehe türkklase Cobani ja soomlase Nyströmi ning sakslaste ebaajuala Hornfischeri üle, võime teda pidada koguni tugevamaks Kristjan Palusalust.

Poks andis meile möödunud aastal kaks rahvusvahelist nime Anton Raadiku ja Harald Kanepi näol. Neist Raadik saavutas esimese eestlasena euroopa-meistri tiitli Dublinis, kuna teine päris hõbemedali. Aasta jooksul pidasime ühe ametliku maavõistluse Lätiaga, mille võitsime 5:3, ja kaks mitteametlikku südasuvel vabas õhus Soomega. Mõlemad lõppesid meie võiduiga 13:11, kusjuures mõlema poolt esines 12 nahkindameest.

Tõstespordi ümber on aasta kestel olnud ohtrasti piikideseadmist. Seda peamiselt murina näol, et see ala ei taha enam tõusta tasemele, millel kunagi seisime. Me ei evi enam selliseid rahvusvahelise nimega tõstjaid, nagu olid omal ajal Neuland, Schmidt, Noormägi j.t. Ainus rahvusvahelise staažiga tõstja on meil A. Luhaäär. Aasta kestel korraldati rida korrespondentsvõistlusi, kus ka vanameister R. Teitelbaum sooritas oma come-backi kergekaalus 300 kg-ga. Novembris pidasime maavõistluse Lätiaga, kus meie noorendatuid koosseis võitis napilt 3:2. Kevadel oli meile aga mustaks päevaks kaotus Soomele 2:3. — Lääsime põhianaabri vastu teatava üleolekutundeaga, kuid pidime tagasi pöörduma kaotusega. Viimasel ajal on katatud tõstespordile omistama rohkem tähelepanu, mis laseb loota sellel alal uut tõusu.

Talvспорт ei saanud anda möödunud aastal sooja talve tõttu eriti märkimisväärsed saavutusi. Jäähokis kaotasime aasta algul Helsingis Soomele 9:1. Oma meistervõistluste finaali pidi ilmastikuolude tõttu pidamata jääma. Kiiruisu-

tamise võistlused kujunesid osavõtjate arvult napiks — osa võttis A- ja B-klassis kokku ainult 5 võistlejat. Presidendi nimelise Tallinn-Valkla-Tallinna traditsioonilise suusatamise võitis tänavu Tallinna Garnison. Tallinna-Harju prefektuur jäi siin seitsmendaks.

*

Käripallis peab kurvalt mainima, et eriti korvpall on meil ala, kus meie kannul on lakamatult hüülnud ebaõnn. Siin algas tänavune spordiaasta juba veebruaris kaotusega Lätille 33:47 ja lõppes samuti kaotusega lõunanaabrile, kuigi viimane kaotus — 34:35 — novembris oli napp ega kõnelnud just meie nõrgast mängutasemest. Euroopavõistlustel Kaunases platseerusime 4 võidu ja 3 kaotusega rahuldavalt viiendale kohale. Kaunases rullusid matšid järgmiselt: Eesti-Leedu 14:33; Eesti-Läti 26:25; Eesti-Poola 36:40; Eesti-Prantsuse 31:33; Eesti-Itaalia 29:22; Eesti-Ungari 64:18 ja Eesti-Soome 19:1. Rohkema õnne puhul oleksime aga mõnegi koha võrra ettepoole pääsenud.

Meistervõistluste sügisvoor kestab veel. Kevadel tuli korvpalli meistriks ASK, jättes teiseks Tallinna NMKÜ. Meistermeeskonnaks võrkpallis tuli Kalev, kes võitis teiseks tulnud ÜENÜTO kordamisfinaalis 2:0.

*

Tennis on meil kaks ainsat suuremat nime: Kristjan Lasn ja pr. Veera Nõmmik, kes tulid ka võitjaks lahtisel meistervõistlusil. Oma me tennisel küll terve rea noori, kes lasevad eeldada arengut, kuid pole seni siiski veel jõudnud küllaldaselt hinnatava tasemeni.

*

Politeisporti lõppeks puudutades, tuleb peamiselt välja tõsta 6. ülerrügelisi politsei spordivõistlusi kui aasta suurimaid. Korraldati ka vähemtähtsaid kohalikke võistlusi mitmel pool üle riigi, kuid peaarõhk langes ometigi eespoolmainitud võistlusile, mis peeti 11.—13. augustini Tallinnas. Juba see, et osa võttis 120 politseisportlast ja saavutati 17 uut politseivõitkordi, kõneleb sellest, et politseiperes tehakse hinnatavat tööd kehakultuuri alal. Spordil on politseis etendada suur osa, ja suur huvi, mis selle vastu paljudes valitseb, kõneleb küllalt selget keelt, et seda tööd, mis seni kehakultuuri alal on tehtud, tuleb jätkata ka edaspidi samas vaimus.

Veel kriminaalkohtu otsuste täitmisest tasusummade osas

Ses küsimuses on kerkinud mõningaid lahk-arvamusi, nimelt raadio kasutamismaksu sissenõudmises, mis kriminaalkohtu otsusega KrS § 385¹ teise lõike põhjal loata kuulajalt on mõistetud tasurahana Riigi Ringhäälingu kasuks.

Vaidluse kerkimise puhul järgnes nüüd küsimuses Kohtuministeriumi arvamus, milles seletatakse, et KrS § 385¹ teises lõikes ettenähtud kasutamismaks on oma iseloomult lisakaristus — arestiga asendamatu tasuraha, mida kohus ex officio süüdlaselt välja mõistab, ja mis selle tõttu KKS § 742 II lõike eeskirjade järgi tuleb

Kapten

August Orgusaar pensionile

4. detsembril 1939 läks puhkepensionile vanaduse ülemmäära täitumise tõttu Piirivalve Lääne jaoskonna Virtsu rajooni ülem kapten August Orgusaar.

Kapten A. Orgusaar sündis Viljandimaal, Võisiku vallas 4. detsembril 1891. Sõjaväeteenistusse astus vabatahtlikuna 6. jaanuaril 1919 ja määrati teenistusse 3. Jalaväerügementi. 13. aprillil 1919 lähetati Vabariigi Sõjakooli. Sama aasta sügisel lõpetas Sõjakooli ja ülendati lipnikuks. Seejärel teenis 3. Jalaväerügemendis noorem-ohvitserina. Eesti vabadussõjas viibis rindel ja võttis osa lahinguist 6. jaanuarist kuni 13. aprillini ja 4. augustist 1919 kuni sõja lõpuni. Pärast vabadussõda teenis samas rügemendis jalamaakuulajate komando ajut. ülemana ja sõjariistade korraldajana.

Piirivalve teenistusse astus kapten A. Orgusaar 17. märtsil 1923 ja määrati relvurohvitseriks. Selle ametikoha likvideerimise tõttu määrati rajooniülemaks. 1931. a. sooritas eksternina alalisväeohvitseride kutse omandamise katsed ja loeti alalisväeohvitseriks. Kapteniks kõrgendati 1931. a. Evib tasuta maa, Kotkaristi V klassi teenetemärgi, Eesti Vabadussõja mälestusmärgi ja Läti Vabariigi 10 a. iseseisvuse mälestusmedali.

Soovime temale edaspidises elus palju õnne ja head kordaminekut kõigis üritusis.

sisse nõuda politsei kaudu administratiivkorras, ilma et sissenõudjal oleks alust Postitalituse otsuse täitekulude saamiseks. Kuigi antud juhtumil otsuse täitmise korraldus jaoskonnakohtunikult oli ekslikult kohtupristavi kaudu KKS § 680 korras, siis, nagu seletab Kohtuministerium, oleks pidanud iga tegelik täitja, ka politsei, kui ta eksliku korralduse sai, pöörduma jaoskonnakohtuniku poole KKS § 878, 880, 675 ja 681 alusel eksituse parandamiseks ja selgitamiseks.

Kohtuministerium lõppeks märgib, et kohtuotsuse täitmise juures kerkivail vaieldavail juhtumel tuleks otsuse täitjal otseselt KKS § 681 juhatusel nõuda täitmise korraldajalt seletus.

Juhiseid koduseks võimlemiseks

E. KOLMPERE

XIII järg ja lõpp.

Juhiseid harjutajaile.

1) Vaata joonist, loe läbi allpooltoodud harjutuse kirjeldus ja talita selle järgi; 2) täida harjutusi numברי järjestuses ja selliselt, et ei tekiks pikki vaheaegu üksikuile harjutusile; 3) kasuta vaheldumisi ühel päeval üht tunnikava, teisel — teist; 4) harjuta iga päev; 5) 6—10 × tähendab — harjuta vähemalt 6 korda; 6) kere painutamisel või kallutamisel hinga välja, ja sirutamisel — sisse; 7) P. + V. tähendab, et harjutust tuleb täita parema ja vasaku käe või jalaga, või et harjutust saab täita kahele poole; 8) kus on joonisel spiraalikuju-line märk, siis vetru 3—4 korda.

Tervisnõuded: 1) harjutaja kandku võimalikult kerget riietust, mis harjutamist ei takista. Riietuse juures jätta ära igasugused esemed, mis takistavad vereringlust harjutusil (nagu sukahoidjad, vööd j.m.); 2) harjutada värskes õhus või ruumis, kus on puhas õhk; 3) tujuta või väsinuna mitte harjutada; 4) äsja-söönlult mitte harjutada (pärast söömist võib harjutada võimlemises 1½—2 tunni möödumisel, millal toit enamvähem seeditud); 5) pärast võimlemist pesta keha sooja või toas seisnud veega, kuivatades ja hõõrudes keha kareda rätikuga. Pärast pesemist kohe riietuda.

Harjutuste kirjeldus.

25. tund (joonised vasakul).

I harjutus: püstasendis, vasak käsi puusal, tõsta vasak jalg külgsuunas üles ja sam-aegselt painutada ülakeha vasakule, tõstes pa-rema käsi üles. Sama täita ka parema jalaga, painutades ülakeha vastupidises suunas. Täita ä 6—10 korda.

II harjutus: püstasendis, käed vaheliti seljal, hüpelda otsesuunas väikeste hüpete-ga otsesuunas edasi. Täita 16—24 hüpeta.

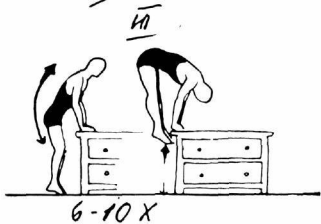
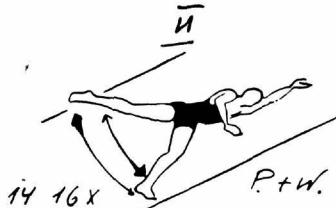
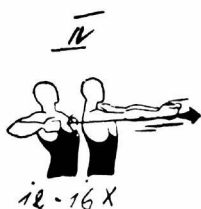
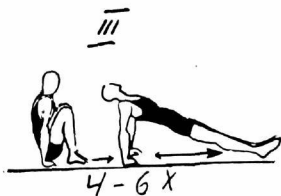
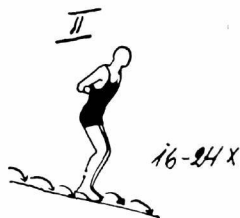
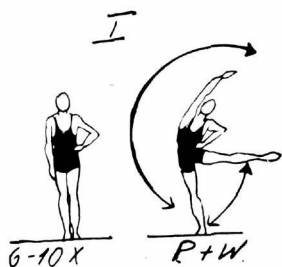
III harjutus: istesendis, jalad põlvest kõ-verdatud (labajalg põrandal) ja käed toeta-tult istmiku kõrval põrandal, sirutada jalad ette tugilamangasendisse. Täita 4—6 korda.

IV harjutus: püstasendis, käed rusikas rinnal, sirutada järsult käed ette rinnakõrguse-le. Täita 12—16 korda.

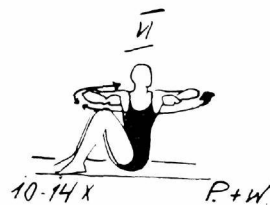
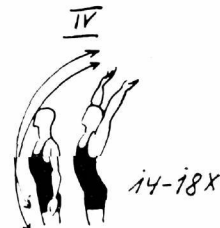
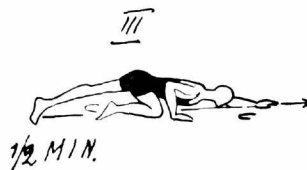
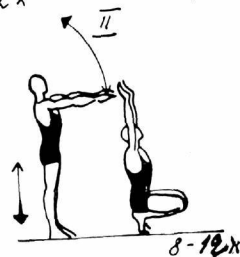
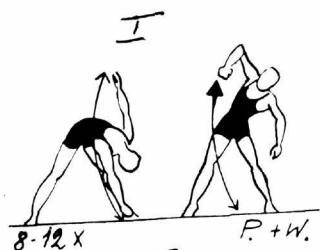
V harjutus: teostada paigalt hüppeid ette. Täita 4—6 korda.

VI harjutus: küljeli lamades teostada jal-gadega vahelduvaid käärilööke. Harjutus täita nii paremal kui vasakul küljel lamades ä 14—16 korda.

VII harjutus: toetada käed tooli selja-toele, kummutile või mõnele muule esemele, mil-le kõrgus on põrandapinnast umbes 1 m, ja hüp-pega tõsta jalad sirgelt üles. Täita 6—10 korda.

25. tund

26. tund

26. tund (joonised paremal).

I harjutus: harkseisus, keha painutatud alla vasaku jala suunas, parem rusikaskäsi vasaku jala juures ja vasak käsi taga ülal, hoogsalt rebida parem rusikaskäsi üles, sirutades samaaegselt keha. Täita nii parema kui vasaku käega 8—12 korda.

II harjutus: püstasendis, käed hoitud rinna kõrgusel ees, jalgu põlvedest painutades istuda jalakandadele ja sirutada käed üles. Täita 8—12 korda.

III harjutus: roomata põlvedel ja kätel toetudes ½ min. otsesuunas edasi ja tagasi või kaares.

IV harjutus: püstasendis tõsta järsult käed üles ja langetada need seejärel pingevalt alla. Täita 14—18 korda.

V harjutus: harkseisus, käed sirutatud kõrvale õlapikendusjoonele, pöörata ülakeha ja tastida vahelduvalt vasaku ja parema käega põrandale. Harjutuse täitmisel olgu jalad põlvest läbisurutult sirged. Täita 10—14 korda.

VI harjutus: istesendis, jalad põlvedest kõverdatud labajalaga põrandal ja käed küünarliigendist kõverdatud õlapikendusjoonel, pöörata ülakeha hoogsalt vasakule ja paremale. Täita 10—14 korda.

VII harjutus: püstasendis, käed ülal, teostada käte hoogne löök ülalt alla — taha, painutades samaaegselt jalgu põlvedest. Täita 10—14 korda.

Ametlik osa

Politseitalituse poolt on antud load

laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks: Herman Juhani p. Eisenile Rakke alevikus, maksvusega 22. septembrini 1940, Aleksei Aleksandri p. Koppelile Vändra alevikus, maksvusega 28. augustini 1940, Peetri Tarvitajateühingule Kareda vallas, Esna alevikus, maksvusega 13. septembrini 1940, Võru Majandusühingule Võrus, Jüri 22, maksvusega 30. septembrini 1940, Võhma Majandusühingule Olustvere alevikus, maksvusega 6. oktoobrini 1940, Paul Villemi p. Saretokile Valgas, Keskk 14, maksvusega 1. oktoobrini 1940, Sidonie Karli t. ja Aaro Gustavi p. Karmodele Petseris, Vabaduse 10, maksvusega 13. oktoobrini 1940, Karl Juhani p. Hansenile Tartus, Kauba 11, maksvusega 4. septembrini 1940, Boris Nikolai p. Vassilkovile Kuresaares, Turu 2, maksvusega 11. septembrini 1940, Avelinius Matsi p. Tõnissonile Tüiril, Viljandi 5, maksvusega 3. augustini 1940, Jõgeva Majandusühingule Jõgeval, Suur t. 11, maksvusega 4. oktoobrini 1940, Karl Karli p. Jakobsonile Haapsalus, Saue 4, maksvusega 14. oktoobrini 1940, Elmar Jaani p. Koldile Kilingi-Nõmmes, Pärnu 38, maksvusega 5. augustini 1940, Vidrik Jaagu p. Särgile Tartus, Võidu 10, maksvusega 14. oktoobrini 1940, Marie Jaani t. Selisaarele Rapla alevikus, Tallinna mnt. 11, maksvusega 11. septembrini 1940, Karla Kustase p. Haringule Koeru alevikus, maksvusega 22. novembrini 1940, Tartu Linna Laenukassale

Major Edgar Susi pensionile

11. detsembril s. a. läks puhkepensionile vanaduse ülemmäära täitumise tõttu Piirivalve Tallinna jaoskonna Kunda rajooni ülem major Edgar-Theodor Susi.

Major E. Susi sündis 11. oktoobril 1891 Tallinnas. Astus end. Vene sõjaväeteenistusse 1915. a. Lõpetas 1916. a. Kaasani Sõjakooli sõjaaegse kursuse ja ülendati lipnikuks. Seejärel teenis 247. ja 266. Jalaväe Tagavara- ning 85. ja 22. Siberi Küti Rügemendis noorem-ohvitserina ja kompaniiülemana. Siberi kütirügementidega viibis maailmasõjas rindel ja võttis osa lahinguist. 19. detsembril 1917 viidi üle teenistusse Eesti rahvuslikku sõjaväkke 4. Eesti Jalaväerügementi. Teenistusest vabastati 5. aprillil 1918 Saksa okupatsioonivõimude survel.

Eesti sõjaväeteenistusse astus major Susi 29. novembril 1918 Soomusrong „Kapten Irve“ peale. Soomusrongil teenis kuni 20. jaanuarini 1920 dessantkompanii noorem-ohvitserina, rongi ülema noorema abina, dessantpataljoni ajutise ülemana ja kuulipildujate komando vanem-ohvitserina. Tegi kaasa soomusrongiga lahingud landesveeri vastu ja võttis osa Bermondi pealetungi likvideerimisest oktoobris 1919. a. Riias. Tapa äravõtmisel 9. jaanuaril 1919 sai haavata püssikuuliga pahemast käest ja kopsust. Pärast vabadussõda teenis Piiriküti pataljonis ja 10. Jalaväerügemendis.

Piirivalve teenistusse astus major E. Susi 1927. a. ja määrati rajooni ülemaks. 1924. a. lõpetas alalisväe ohvitseride kursused. 1936. a. kõrgendati majoriks. Evib II liigi 3. järgu Vabadusristi, tasuta maa, Kotkaristi IV klassi teenetemärgi, Eesti Vabadussõja mälestusmärgi ja Läti Vabariigi 10. a. iseseisvuse mälestusmedali.

Soovime, et tubli sõjamehe edaspidine elu oleks rahulik ja muretu. Palju õnne ja head kordaminekut kõigis üritusis!

Tartus, maksvusega 26. novembrini 1941, Villem Jakobi p. Rakfeldtile Paides, Turg 8, maksvusega 30. novembrini 1940, Elmar-Georg Tõ-

Meie juubilare

**Kordnik
Jakob Rähni 60-aastane**

Jakob Rähni sündis 24. detsembril 1879 Elva (Uderna) vallas sepa pojana. Hariduse omandas Meeri valla algkoolis ja Uderna ministeeriumikoolis. 1901. a. astus ta Vene sõjaväkke sundaega teenima. 1904. ja 1905. aastal võttis ta osa Vene-Jaapani sõjast. Vabanenud sõjaväeteenistusest 1906. a., astus ta teenistusse Tartu linna 2. politseijaoskonda kordnikuna, kus teenis kuni 1915. a., millal siirdus maailmasõtta. 1920. a. astus politseiteenistusse — Tartu 2. jaoskonda kordnikuna. 1921. a. ülendati juubilar vanemkordnikuks. 1928. a. lahkus ta teenistusest oma palvel ja teotse ärialal kuni 1930. a., millal määrati Tõrva pol.-jrk. kordnikuks, kust 15. aprillil 1933 ümber paigutati Vaiga jaoskonda.

Kordnik Rähni, vaatamata vanadusele, on veel hea tervise juures ja esineb kohusetruu ning energilise ametnikuna. Kaasteenijad õnnitlevad juubilarit tähtpäeva puhul ja soovivad talle veel palju helgeid päevi.

nise p. Kertile Tallinnas, Tartu 53, maksvusega 1. detsembrini 1940, Franz Karli p. Lierile ja Ludvig Karli p. Rossbaumile Tallinnas, Viru 7, maksvusega 27. novembrini 1940, Tartu Eesti Majandusühingule Tartus, Holmi 12, maksvusega 30. novembrini 1941, ja Olev Ludvigi p. Lepikule Kanepi alevikus, maksvusega 13. oktoobrini 1940;

laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks ning laskeriistade parandamiseks: Adalbert Hansu p. Vasarale Tartus, Poe 8, maksvusega 23. septembrini 1941, ja Aleksander Joosepi p. Amosele Narvas, Joala 26, maksvusega 20. oktoobrini 1940;

laskemoonaga kauplemiseks: Kaubandusühisusele M. J. Sepp ja Ko Tallinnas, Müürivahe 7, maksvusega 7. maini 1941, ja Karuse Tarvitajateühisusele Karuse vallas, Mäe külas, maksvusega 5. augustini 1940;

laskeriistade parandamiseks: Franz Lierile ja Ludvig Rossbaumile Tallinnas, Viru 7, maksvusega 26. septembrini 1940, Aleksander Joosepi p. Teinfeltile Vihula vallas, Annikvere külas, maksvusega 17. septembrini 1940, Rudolf Jakobi p. Nõmmele Mustvees, Kivi 9, maksvusega 11. novembrini 1940, Aleksander Joosepi p. Reigile Tallinnas, Narva mnt. 95, maksvusega 24. novembrini 1940, Tiidrik Jüri p. Tõnnile Torgu vallas, Karuste külas, maksvusega 25. novembrini 1940, Albert Peetri p. Põldrale Rakveres, Tallinna 25, maksvusega 3. detsembrini 1940, Aleksander Jüri p. Kuusele Antsla linnas, Jaama 3, maksvusega 18. novembrini 1940, Gustav Gustavi p. Porisammulile Viljandis, Koidu 4,

maksvusega 25. novembrini 1940, Johan Fritsu p. Petermannile Võrus, Kreutzvaldi 15, maksvusega 27. novembrini 1940 ja Rudolf Jakobi p. Pindisele Võrus, Tartu 17, maksvusega 20. novembrini 1940;

laskeriistade parandamiseks ning kodukäsitööna laskeriistade valmistamiseks: Karl-Johannes Peetri p. Luhale Tartus, Raekoja 104, maksvusega 13. novembrini 1940.

Politseidirektori otsustega on tühistatud:

Tallinnas eluneva Alfred Karli p. Sauemägi ja Tartus eluneva Karl Andrese p. Unti laskeriista hoidmise ja kandmise load, Kõpu vallas eluneva Jaan Tõnise p. Riisenbergi ja Vastseliina vallas eluneva Eduard Gustavi p. Verrevi laskeriistaload jahipüssi hoidmise ja kandmise osas ning Tartus eluneva Elmar Juuli p. Bertlovi laskeriista hoidmise ja kandmise luba revolvi osas.

Politseitalituses on registreeritud:

1) ajakiri „Eesti Kirjastuste Liidu raamatute nimekiri“, on luba ilmuda Tartus, kuus korda aastas; väljaandja — Eesti Kirjastuste Liit ja vastutav toimetaja — Elmar Just;

2) ajakiri „Muusika kõigile“, on luba ilmuda Viljandis, üks kord kuus; väljaandja ja vastutav toimetaja — Johan Teder;

3) usuteadusliku, usku ja rahvusaadet selgitava sisuga ajakiri „Vaimne vabadusvõitlus“, on luba ilmuda Tallinnas 6–10 korda aastas; väljaandja ja vastutav toimetaja — Leini Iso-tamm.

Küsimusi ja vastuseid

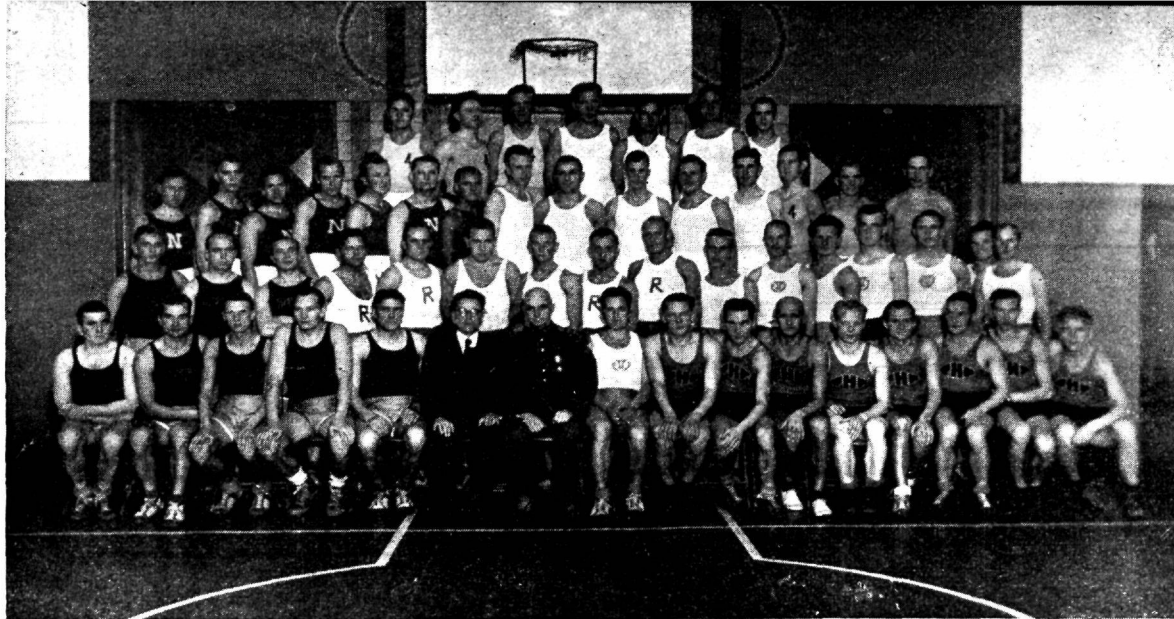

H. R. Küsimus. Missugust vormi ja tunnuseid peab kandma konstaabli kohustetäitja?

Vastus. Konstaabli kohustetäitja, kui tema peale ei ole pandud kohuseid ajutiselt, kannab konstaabli vormi ja tunnuseid. Kui aga allkonstaabli või kordniku peale on pandud ajutised konstaabli kohused, kannab ta vormi vastavalt sellele, missugusele kohale ta on määratud: allkonstaabel allkonstaabli ja kordnik kordniku vormi. On aga endine konstaabel määratud kordniku, van.-kordniku või allkonstaabli kohale, kannab ta vastavalt teenistuskoha järgi vormi ja tunnuseid.

Küsimus. „Politseilehes“ nr. 11/12 — 1938 ilmus artikkel „Kriminaalkohtuotsuste täitmise kahjutasusummade osas“. Kuidas tuleb aru saada selles artiklis toodud käsitlusest Raadio-ringhäälingu kasuks KrS § 385¹ põhjal väljamõistetud aastamaksu sissenõudmise osas?

Vastus. Riigi Ringhäälingu kasuks KrS § 385¹ põhjal väljamõistetud aastamaks on asekaristusega tasuraha, mis kuulub administratiivkorras sissenõudmisele politsei kaudu KKS § 742 põhjal.

Tallinna Politseiametnike Kogu 1939. a. korv- ja võrkpallivõistlustest osavõtnud meeskonnad

Tallinna Politseiametnike Kogu 12. käsipalli-hooaeg

Kogu võrk- ja korvpalli meistriks jällegi Tallinna Poliitilise Politsei meeskond

Käesoleva aasta 28. novembril alustati Tallinna Politseiametnike Kogu Spordisektsiooni korraldusel Kogu üksuste vaheliste võrk- ja korvpallimängude võistlustega, mis on järjekorras kaheteistkümnendad.

Enamvähem võrdsete tasemetega meeskondade kohtumised olid nauditavad ja põnevad. Ainult meistriks tulnud poliitilise politsei meeskond oli kõigist oma vastaseist peajagu üle, saavutades kergeid ja ülekaalukaid võite. Eesotsas 25-kordse Eesti rahvusmeeskonna mängija Altosaar'ega, oli meistermeeskond nii võimas, et ülejäänud teiste meeskondade koondus ei oleks võimeline neid võitma. Põnevaimaiks mängudeks kujunesid prefekti kantselei ja 2. jaoskonna meeskondade kohtumised, kus võrkpallis täiesti võrdsete võimete juures 2. jaoskond saavutas võidu 2:1 (15:12; 6:15; 17:15). Samuti kapituleerus prefekti kantselei 2. jaoskonnale korvpallis 24:20, poolaeg 20:11. Nende kaotustega jäi prefekti kantselei mõlemal alal neljandaks. Korvpallis kolmandale kohale jäi Nõmme jsk. meeskond, kaotades poliitilisele politseile 41:11 ja 2. jaoskonnale 60:2. Võrkpallis jäi kolmandale kohale 5. jaoskonna meeskond, kes võitis vastu kaotused pol. politseilt 2:0 (15:6; 15:9) ja 2. jaoskonnalt 2:1 (15:11; 9:15 15:8). 14. detsembril k. a. kohtusid seega finaalis nii võrk- kui korvpallis poliitiline politsei ja 2. jaoskond. Võistluste keskel oli juba poliitiline politsei oma kaasfinalisti võitnud võrkpallis 2:1 ja korvpallis 40:11. Finaalide õhtul, mis korraldati endises Saksa Kultuurivalitsuse võimlas, saavutas poliitiline politsei võrkpallis kerge võidu 2:0 (15:3 ja 15:8). Vahekord võinuks olla väikesem, sest 2. jaoskonnal puudus parem mängija haiguse tõttu. Seega tuli poliitilise politsei meeskond võrkpallis kolmandat korda järke-

mööda meistriks, omandades jäävalt sel alal Ameerika eestlaste poolt väljapandud väärtusliku auhinna. Korvpallis võitis meister finalisti 2. jaoskonna 42:21, poolaeg 17:11. Esimesel poolajal ei võinud ennustada veel võitjat meeskonda, sest mäng oli mõlemalt poolt täiesti tasavägine ja ainult poolaja lõpul saavutas poliitiline politsei paar enamkorvi, Paeluvale esimesele poolajale järgnes teisel poolajal 2. jaoskonna kokkuvarisemine füüsilise vastupidavuse puudumise tõttu ja poliitilise politsei ümberkujundatud taktika tõi meistriks suure võidu. Ka korvpallis tuli poliitiline politsei kolmandat korda järjest meistriks, omandades jäävalt kulalasepp Markoviitši poolt väljapandud karika.

Kolmele esimesele kohale tulnud meeskonna igale liikmele on TPK Spordisektsiooni juhatus poolt nähtud ette mälestuseseimed, mis ühes meistri poolt jäävalt omandatud karikatega Kogu esimehelt prefekt Reimolt üle antakse.

Ühel ajal Kogu üksuste vaheliste võistlustega leidis aset ka Kogu koondusmeeskonna esinemine Eesti esivõistlusil käsipallis.

Vaatamata puudulikule harjutusvõimalusele TPK koondusmeeskond korvpallis võitis Tallinna Makkabi 41:26 ja sai napi kaotuse „Eesta“ korvpalli meeskonnalt 34:36, kusjuures tagajärg saavutati alles lisaajal. Võrkpallis saadi loobumisevõit Eestimaa Spordiseltsilt ja ilusas mängus võideti „Eesta“ võrkpallimeeskonda 2:0 (15:9; 15:2). Viimase võiduga pääses TPK võrkpallimeeskond Eesti esivõistluste Tallinna ringkonna finaali.

Lähemas tulevikus on kavatsus korraldada võistlusi teiste Kogude koondusmeeskondadega, kusjuures on sihiks ülemaaliselt luua ja hoida kontakti kõigi politsei käsipalluritega.

TOIMETUS JA TALITUS: Toompea loss, Tallinnas, Eesti Pangas 543. Posti jooksev arve 377. Postkast Üksiknumber 30 snt. Kuulutuste hinnad: 1/1 lk. Kr. Välis- ja esimene sisekaas Kr. 100 Pea- ja vastutav toimetaja: A. Liit. Tegev toimetaja:

Telef.: toimetus 471-90, talitus 448-92. Jooksev arve 438. Tellimishind: aastas Kr. 6.—, poolaastas Kr. 3.—, 60.—, 1/2 lk. Kr. 30.—, 1/4 lk. Kr. 15.—, 1/8 lk. Kr. 7.50.—. Tagumine sisekaas Kr. 75.—. H. Põldvere. Väljaandja: Politseiametnike Keskkoju.

»AIVAZ«

TALLINN, SOO TÄNAV 27

KOKKUHOID

PUHTUS

MUGAVUS

MALM-

RIBIDEGA KEEDUPLAAT

PAIGUTATUD PLIIDILE HARILIKKUDE RÖNGASTE ASEMELE VÕIMALDAB KIIRE SÖÖGIVALMISTAMISE.

50 % kokkuhoidu kütteenetes

NING HOIAB KEEDUNÕUD PUHTAD

PRAKTILINE JÕULUKINK

on RÜK'ist ostetud

ÜLIKONNARIIE

Kvaliteetkaubad kodumaa ja inglise vabrikust.

RIIETURITE ÜHISKAUBAMAJA

Tallinn, S. Karja 19, tel. 455-77. Tartu, Aleksandri 5, tel. 16-20.

Veskitööstus KARL VESKUS

Tallinn, Uus tän. 23. Telefon 438-59

EKSPEDITSIOONI-
JA TRANSPORTÄRI
ALBERT TOMSON
TALLINN, UUS TÄN. 22, TEL. 442-50

Speditsioon ja tollitalitus. Inkasso ja kinnitamine

ASJAAJAMINE KIIRE, KORRALIK JA SOODNE

*Rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uut aastat
soovivad ärisõpradele ja politseiperele*

Narva Linnavalitsus

NARVA ÜHISPANK

JOALA TN. 18, TEL. 86

NARVA MAJAOMANIKKUDE PANK

Peetri plats 2, tel. 268

RESTORAN-VÕORASTEMAJA

„TSENTRAAL“

Narvas, Suur tn. 30, tel. 326

Köök meeskoka juhatusel

HOTELL-RESTORAN

„DU NORD“

Narvas, Suur tän. nr. 28, tel. 333

RESTORAN-VÕORASTEMAJA

NEW YORK

Narvas, Võõrastemaja tn. 36

HOTELL-RESTORAN

EUROOPA

Narvas, Joala tn. 6

Kullasepäri

JOHANN TIBBING

Narvas, Joala tn. nr. 15

J. TIITSO

seebi-, sooda- ja pesupulbritööstus

Narvas, Rakvere tn. 2, tel. 1—34

Valmisriieteäri

„TUGEV“

Narvas, Joala tn. 14

Osakond Jõhvis, tel. 92

RIIDEKAUPLUS

J. ÕUNAPUU

NARVAS, PEETRI PLATS NR. 4

Hotell-restoran PETERBURG

Narvas, Viru tn. 9/13

Oõlokaal

„ILMARINE“

Narvas, Vestervalli tn. 4

RESTORAN

„PARK“

NARVAS, VAHE TN. 3

Tarvitajateühing „OMA ABI“

Narvas, Tallinna mnt. 4, tel. 2-13
Suurim põllutööriistade, masinate jne.
kauplus Abikauplused: Sepa tn. 44, tel. 272
Uusliin 2, tel. 151

KUDUMISVABRIK NARVA TEKSTIIL

Ladu Posti tn. 57
Vabrik Tallinna maant. 8

K-m. VENNAD ROOSIPUU

Narvas, Peetri plats nr. 2, tel. 51
Ilukirjandus, kooliraamatud, kirjutus-, kon-
tori- ja koolitarbed, paberikaubad, peen-
naha-, pesu- ja pudukaubad, mänguasjad

F-a KARL NOORMÄGI

Foto, elekter, raadio
Narvas, Joala tn. 15

NARVA VÄIKEKAUPMEESTE ÜHING

Narvas, Linda tn. 1

Jalanõude- ja nahakauplus

J. IVANOV

Narvas, Peetri pl.

RESTORAN

Narvas, Peetri pl. 8, tel. 1-62

Daamide juuksetööstus A. Vichmann

Narvas, Suur tn. 14, tel. 427

RESTORAN

Narvas, Malmi tn. 1, tel. 4-36

A-S. TORMOLEN ja KO

Narva osakond

Kohvik „TAMURI“ Narvas, Balti tn.

ja Narva jaama einelaud

Narva Peetri Tuletõrje restoran-baar

Narvas, Malmi tn. 4

M. Must

Majandustarbed

Narvas, Posti tn. 51

Kirjutusmaterjalide kpl.

A. Must

Narvas, Posti tn. 51

**Elektri-, raadio- jne.
kauplus**

V. Must

Narvas, Posti tn. 51

Kondiitri- ja pagariäri

L. Lepik

Narvas, Posti tn. 51

Juuksetööstus

V. Pšibiš

Narvas, Suur tn. 13

Tubakakauplus

**A. Savjalov ja
F. Evstafjev**

Narvas, Suur tn. 13

**Lihakauplus ja vorsti-
tööstus**

J. Lilleorg

Narvas, Suur tn. 17

Lilleäri A. Antmann

Narvas, Vestervalli/Viru 2

Narva-Jõesuus, Nurme 14

Kompekitehas

„Produkt“

Narvas, Peetri pl. 6

Riideäri

J. Laanemets

Narvas, Posti tn. nr. 57-a

Kondiitri- ja pagariäri

O. Laur

Narvas, Posti tn. 65

Moe- ja pudukaubad

Kodukäsitöö

Narvas, Joala 26

Jalanõudeäri

G. Antipov

Narvas, Joala tn. 20

Moe- ja pudukaubad

Joh. Erendi

Narvas, Joala tn. 16

Riidekauplus

M. Haertdinof

Narvas, Joala tn. 10

Rohu- ja värvikauplus

H. Šampal

Narvas, Joala tn. 8

O-ü. Esto-Muusika

osakond Narvas

Joala tn. 5

Kunst-Foto-Ateljee

Joh. Kärner

Narvas, Joala t. 19, tel. 72

Moeäri ja töötuba

B. Zmitscherevsky

Narvas, Peetri pl. 3

**Kuld- ja hõbeasjade-
kauplus**

A. Apananski

Narvas, Hermani tn. 11

Valmisriieteäri

„Oday“

Narvas, Posti tn. 73-a

Ühing

„Eesti Lihaekspord“

Narvas, Balli tn. 2-a

Lihakauplus

V. Mägi

Narvas, Viru tn. 10

Segakauplus

Joh. Kaik

Narvas, Tallinna mnt. 42

Veber

Saku ja A Le Coq'i õlleladu
ning karast. jookide tööstus
Narvas, Vahe tn. 6

Rohu- ja värvikauplus

A. Jõgi

Narvas, Peetri pl.

Daamide juuksetööstus

„Eliis“

Narvas, Eha tn. 2

**Lauamaterjalide
kauplus**

V. Fomin

Narvas, Raja tn. 19

Segakauplus

J. Freiberg

Narvas, Paemurru tn. 11

Koloniaal- ja veinikpl.

A. Aleksejev

Narvas, Peetri pl. 3

Pagari- ja kringliäri

I. Kusnetsov

Narvas, Peetri pl. 8

Autotransport

V. Feodorov

Narvas, Joala tn. 1

Restoran-baar

Viru tn. 1

Kondiitri- ja pagariäri

Reismaa

Narvas, Suur tn. 19

Koloniaalkauplus

F-a Tensing

Narvas, Suur tn. 23

**SÕJAVAE
MAJANDUSÜHISUS**

Narva osakond
Narvas, Malmi 1,
Hermanni 15

Segakauplus
Alfa
Narvas, Tallinna mnt. 4

Eesti kauplus Hermannii 13
Omanik D. Mihailov
Narvas

Naha- ja saapakauplus
Ohno
Narvas, Posti tn. 51

Valmisriiete kauplus
N. H. Timofejev
Narvas, Peetri pl. 15/17

Raua-, värvi-, tapeedi- ja
klaasikauplus **K. Kütt**
Narvas, Peetri pl.

Alutaguse
Majandusühisus ja
Narva Piimaühisus
Narvas, Tallinna mnt. 7 ja 11

Limonaaditehas
T. Laos
Narvas, 7. Peetri 2

Lihakauplus
M. Šapkin
Narvas, Joala tn. 2

Lihakauplus- ja vorsti-
tööstus
I. ALEKSANDROV
Narvas, Uus liin 42

R. Niggoli
konservitööstus
Narvas, Lembitu tn. 20

Koloniaal-, pagari- ja
kondiitriäri M. Voinov
Narvas, Uus Liin 45

Valmisriieteäri
L. Finberg
Narvas, Joala tn. 17

Restoran „Lennuk“
Narvas, Uus Liin nr. 56
A. ARRO

Kullasepaäri
L. Hait
Narvas, Joala tn. 15

Paberi- ja kirjutusmaterjali
kauplus J. Läte
Narvas, Joala tn. 12 ja
Posti tn. 55

Kirjutusmaterjalide äri
ja trükikoda
Grigorjevi pär.
Narvas, Suur tn. nr. 1

J. Helder
Malmivalamis- ja masinaehitustehas
Narvas, Raudtee 10

Saapakauplus ja -tööstus
M. SASS
Tartus, Raekoja tn. nr. 15
Kvaliteetvalmistööd - tellimised - parandused

Kleidi-, pudu-, pesu- ja kübaraäri
A. SAART
Tartus, Raekoja tn. nr. 10

Raamatu- ja kirjutustarveteäri
A. SAAR
Tartus, Raekoja tn. nr. 2

Puusärgi-,
pärja- ja matusetarveteäri
A. SÜLK
Tartus, Raekoja tn. nr. 7. Asut. 1850

Leivatööstus „ENDLA“
Tartus, Kivi tn. nr. 38, tel. 35-92

Pagari- ja kondiitriäri
E. LOODUS
Tartus, Rüütli tn. nr. 22

Tubaka- ja veinikauplus
O. ARRAK
Tartus, Võidu t.4 . Tel. 35-27, kodune 35-67

J. KUHHI
Tartus, Kaubahoov nr. 4
Asut. 1902

Valmisriieteäri
F-ma KATZ. Om. HIRŠ KATZ
Tartus, Aleksandri 6. Tel. 38-41

Söögisaal „Sakala“
Tartus, Holmi t. nr. 1
Om. L. Saarep

Laskeriistade ja nõõriäri A. Vassar
Tartus, Poe tn. nr. 8

Plekisepatööstus J. Kärner
Tartus, Raekoja 19

Rohu- ja värvikauplus

M. PAJO

Tartus, Raekoja t. nr. 9. Telefon 36-28

Kella- ja kullasepaäri

E. EGLIT

Tartus, Raekoja 9
Esmajärguline parandus

W. SINISOFF

Põllutööriistad, teras- ja raudkaubad

OSTATE SOODSAMALT

Tartus, Raekoja tn. 13, tel. 33-11

L. GOLDBERG

Tartus, Võidu t. 6

**Moe- ja pudukaubad, triik- ja õöpesu,
plüüš- ja viltkaabud, hommickingad**

Rohu- ja värvikauplus

MÄGER ja SOTNIK

Tartus, Raekoja 17

Nõudeäri

Moodsad sööginõud, serviisid, roostevabad
noad-kahvlid j.n.e.

Firma KODASOV

Tartus, Raekoja t. 5

A. LASS

Saapakauplus

Tartus, Narva t. 18

OSKAR PEDRAUDSE

Raua- ja terasekauplus

Narva tn. nr. 21, tel. 27—66, Tartus

Liha- ja vorstikauplus

E. LOOMANN

Tartus, Raekoja 12, tel. 13-58

Restoran „ESTONIA“

TARTUS

Raekoja tn. nr. 10, tel. 37-75

Koloniaal- ja segakauplus

„PÖLLUMEEŠ“

Tartus, Raekoja tn. nr. 17, tel. 36-01

Talurahvakauplus

A. ELLER

Tartus, Raekoja tn. nr. 21

Soodus ostukoht

JUHAN SINIALLIK

Mütsitööstus

Tartus, Raekoja 19

Raamatuäri „SÖBER“

Om. E. Kuusik

Tartus, Raekoja tn. nr. 10

Öölokaal Võru „Kannel“

Võrus, Liiva t. 13, telef. 24

Saadaval hommiku-, lõuna- ja õhtusöögid vene koka juhatusel

A-S. VÕRU PANK

VÕRUS

Õiglased kindlad hinnad.

Soodsaim ostukoht on

A. Kiviranna

moe- ja puduäri

Võrus, Kreutzwaldi t. 26, telef. 149

A. Klaosen

Restoran „TAMULA“

Võrus, Tartu t. 33

Restoran-Võõrastemaja

„ALEKSANDRIA“

Võrus, Katarina t. 6, telef. 120

Saadaval alati soojad ja külmad söögid

Teenimine kiire ja korralik

Linaekspord-firma

PAUL MÄGI ja E. NASSAR Petseris

Võru osakond, Võrus, Koidula t. 16

Ostab linu alati kõrgema päevahinnaga.

Restoran „KODU“

Võrus, Vabaduse t. 10, telef. 76

Saadaval igasugused söögid ja napsid.

M. MEGOMÄE

Võrus, Kreutzwaldi t. 20, telef. 200

Pagari-kondiitrisaadused on oma headuselt tunnustatud nii Võru linnas kui ka Võrumaal ja KOHVIK on mugavamaks ajaviitekohaks igaühele.

Suurimaks ja parimaks ostukohaks kõigile Lõuna-Eestis on

VÕRU MAJANDUSÜHING

V. Rosenberg

autobuste liinipidaja Võrus

Telef. 39 ja 177

Metsatööstus Meier Judeikin ja Pojad

F-ma S. Heilig ja Rosenblum

Riide-, pudu- ja valmisriieteäri

Võrus, Jüri t. 20

A-s. C. F. Leihberg

Lina- ja seemneladu

Võru uues linnaosas

Herman Ziehr

Võrus, Kreutzwaldi t. 41, telef. 67

VÕRU NAHATÖÖSTUS

M. Goldberg

Suurim valmisriiete, riide- ja moeäri
Lõuna-Eestis

S. JUDEIKIN ja POJAD

Võrus, Jüri t. 16, telef. 190

Jalgrataste, õmblusmasinate, grammofonide,
kella-, optika-, kuld- ja hõbeasjade äri ja
töötuba

AUG. TAAL

Võrus, Tartu t. 15, telef. 172

V. Pedras

Segakauplus

Võru uues linnaosas

Restoran „KUNGLA“

Võrus, Kreutzwaldi t. 34, telef. 116

F-ma Karl Lepp

Võrus, Kreutzwaldi t. 22

Koloniaal-, napsi- ja nõudekauplus

Firma R. Kuhu

Harja- ja pintslitööstus

Võrus, Kreutzwaldi t. 29, telef. 206

O.ü. „Võru Tööstus“

Võrus, telef. 37

Restoran-võõrastemaja

„Kommerts“

Võrus, Kreutzwaldi t. 56, telef. 72

O. Siilivask

Karastusjookide tehas

Saadaval laost puhas õunajooki
Võru uues linnaosas, telef. 230

Jalanõudeäri

M. Grossthal

Võrus, Tartu t. 11
Alati saadaval hooaja jalanõusid.

Jalanõudeäri
ED. JURŠ
Võrus, Jüri t. 16

S. SONGI - H. REILE
Raamatu- ja segakauplus
Võrus, telef. 130

Ed. Sikk
Nahakauplus
Võrus, Tartu t. 12, telef. 170

VALTER POHLAKU
trükikoda
Võrus, Jüri t. 21, telef. 131

M. Gutmann
Restoran „Käsitööliliste Selts“
Võrus, Kreutzwaldi t. 31, telef. 50

Rud. Veske
Kella-, kullasepa- ja jalgrataste suuräri
Võrus, Jüri t. 16, telef. 90

Liha- vorstiäri
ED. KAHRO
Võrus, Jüri t. 28, telef. 142

J. Prügi
Restoran
Võrus, Jüri t. 22

F-ma G. SCHER
VÕRUS

Rohu- ja värvikauplus, riigi- ja peenviinade
müük väljaviimiseks
H. MÖTTUS
Võru uues linnaosas.

JOH. LUMI jalanõudeäri
Võrus, Jüri t. 5-c
Äris hooegade moodsaid ja kõigile
nõuetele vastavaid jalanõusid

SÖÖGISAAL
Võrus, Katarina t. 4
Maitavad hommiku-, lõuna- ja õhtusöögid
M. PÄRN

Koloniaal- ja tubakakauplus
OLEV SEEDER
Võrus, Tartu t. 9-a

A. V. SAAR
Rätsepmeister
Võrus

Mööblitööstus **A. REILJAN**
Võrus, Kreutzwaldi t. 54
Valmistan igasugust
moodsat mööblit

ROB. HENRIKSON
Mehaaniline mööblitööstus
Võrus, Tartu t. 33, telef. 233

ARNOLD MUUGA
VÕRUS

Esimene söögimaja Võrus
A. KOBACE
Kreutzwaldi t. 53

Söögisaal
R. ADAMSON
Võrus, Jüri t. 14

Liha- ja vorstitööstus
LUDVIG ARRAS
Võrus, Kreutzwaldi tänn, 36,
telef. 219, Harukauplus
Võru uues linnaosas

JOH. SALVESTE
Võrus, Jüri t. 24, telef. 132

F. ANDRESONI
õllekauplus
Võru uues linnaosas

Söögimaja
BERTA BRÜCKEL
Võru uues linnaosas.

ARRO
Tee- ja söögimaja
Võrus, Kreutzwaldi t. 36

E. JAKOBY
Võrus, Kreutzwaldi t. 28
Valmistan veekindlaid
suusasaapaid

Raamatu- ja
kirjutusmaterjaliäri
JOH. SEMMISTE
Võrus, Tartu t. 9

Söögisaal „KOIT“
Maitavad hommiku-, lõuna-
ja õhtusöögid
Võrus, Vabaduse t. 11

H. RISTLA
Juuksur
Võru uues linnaosas

Pagari- ja kondiitriäri
A. HAMMER
Võrus, Jüri t. 9, telef. 44

R. KORNEL
Rätsepmeister
Võrus, Jüri t. 23

A-S. TEKLA

RIIDEKAUPLUSED:

Tallinn,	Suur Karja 15
Tallinn,	Pärnu 6
Tallinn,	Estonia pst. 11
Haapsalu,	Ehte 2
Kuessaare,	Kauba 2
Mustvee,	Tartu 15
Narva,	Peetri pl. 4
Paide,	Turuplats 10
Petseri,	Kaubarida 6/7
Pärnu,	Laidoneri 6
Rakvere,	Turuplats
Valga,	Kesk 13
Viljandi,	Tartu 6-a
Võru,	Tartu 11

*Kvaliteet ja odavus
on jõud, mis viivad
maailmakuulsad Šveitsi kellad*

OLMA

kõigist teistest ette!

ESINDAB EESTI FIRMA

ŠOKOLAADI- JA KOMPVEKIVABRIK „EELIS“

TALLINN, LENNUKI 43. TEL. 475-35

*Soovitab jõulupühiks rikkalikus valikus šokolaadi, komp-
vekke ja muid maiustusi tunnustatud headuses.*

Riidevärvimistööstus

Töötab üle — värvib, trükib, pleegitab,
pressib, käärib ja apreterib — igasugust
riiet ja riidematerjale.

Flome

TALLINN, TULIKA T. 11
KÕNETRAAT 452-61.

HIND 60 SENTI

Kogu maailm

ON TEIL KÄES,

KUI LOETE

„PÄEVALEHTE“

„LASTE RÕÕM“

ON LASTELE
KASVATUSLIKUKS ALUSEKS

KIRJANDUSE
KOOLIRAAMATUTE
KOOLITARVETE
A L A L
RAHULDAVAD TEID
TÄIEL MÄÄRAL

„PÄEVALEHE“ RAAMATUKAUPLUSED

TALLINNAS, SUUR KARJA TÄN. 23, PIKK TÄN. 2